اولین روزنامه سهامداری ایران (خبرنگاران و کارکنان)

صمت
صنعت معدن تجارت

سه‌شنبه
• ۱۵ آذر ۱۴۰۱
• ۱۱ جمادی‌الاول ۱۴۴۴
• ۶ دسامبر ۲۰۲۲

• سال سی‌ودوم شماره پیاپی ۳۵۳۳ • دوره جدید سال نهم شماره ۲۲۱۵ • ۱۶ صفحه • قیمت: ۵۰۰۰ تومان

www.smtnews.ir - http://Telegram.me/smtnews

آشفته‌بازار اسقاط خودروهای فرسوده

از جمله موضوعاتی که با سرد شدن هوا و بروز پدیده وارونگی دما و افزایش آلودگی، همواره زیر ذره‌بین قرار می‌گیرد و رسانه‌ها به‌دنبال کسب اطلاعات جدید درباره آن، به این در و آن در می‌زنند و مسئولان در نطق پیش از دستور، دوباره طرح‌های جدید برای آن پیشنهاد می‌دهند، بحث اسقاط خودروهای فرسوده است که اجرای آن تاثیر بسیار زیادی بر کاهش آلودگی هوا دارد.

در این میان، متولیان امر، سخن از طرح‌های تاثیرگذاری به میان می‌آورند که موردقبول واقع شده‌اند، اما در نهایت، به‌دلایلی اغلب نامشخص، به مرحله اجرا نرسیده‌اند. صمت در این شماره برای پاسخ به سوال‌های خود در این زمینه با کارشناسان مربوط گفت‌وگوهایی ترتیب داده که در ادامه می‌آید.

۴

صمت مصوبه اخیر بانک مرکزی را بررسی کرد

پایان ملک‌داری بانک‌ها

بانک مرکزی برای مولدسازی اموال در اختیار بانک‌ها، هفته گذشته از تصویب ضوابط ناظر بر تملک واحدهای سرمایه‌گذاری با عنوان «صندوق سرمایه‌گذاری با درآمد ثابت مختص اوراق دولتی»، «صندوق سرمایه‌گذاری املاک و مستغلات» و «صندوق سرمایه‌گذاری زمین و ساختمان» توسط بانک‌ها و موسسات اعتباری غیربانکی خبر داد.

طبق مجوز اخیر شورای پول و اعتبار به بانک مرکزی، بانک‌ها می‌توانند با تامین اعتبار صندوق‌های یادشده از محل فروش اموال مازاد اقدام به سپرده‌گیری برای این صندوق‌های سرمایه‌گذاری کنند.

با راه‌اندازی ۳ نوع صندوق یادشده، قرار است قدرت تسهیلات‌دهی بانک‌ها افزایش یابد. همچنین راه‌اندازی صندوق سرمایه‌گذاری املاک و مستغلات، دسترسی بانک‌ها به نقدینگی بدون استفاده از منابع بانک مرکزی را ممکن خواهد کرد. کارشناسان معتقدند این مصوبه پایان ملک‌داری بانک‌ها را رقم خواهد زد.

۱۴

برنج‌های خارجی در بسته‌بندی ایرانی فروخته می‌شوند

تقلبی خوش قدوبالا

۹

عکس: صمت

سرمقاله

ضرورت توجه به هدررفت گاز در ایران و جهان

۲

گفت‌وگو

تعرفه‌گذاری غلط ضعف تجارت ترجیحی ایران

۸

گزارش‌های روز

قول‌ها شعارهایی توخالی است

۶

بورس در انتظار اخبار خوب

۱۲

به عصر چهارم فضا خوش آمدید

کارشناسان معتقدند اصلی‌ترین خدمت عصر چهارم فضا جاری شدن فناوری‌های فضایی در جریان زندگی روزمره است. روزگاری جنگ‌های فضایی میان شوروی سابق با امریکا جزو اخبار داغ دستاوردهای فناورانه در جهان به‌شمار می‌رفت، اما امروز دسترسی به فضا تبدیل به امری عادی شده و این استفاده از داده‌های فضاپایه است که نشانگر اصلی قدرت کشورها در بهره‌گیری از کیهان سیاه اطرافش است. پرسش مهم در این زمینه این است که باوجود تفاوت در به‌ثمر رساندن پروژه‌های فضایی، سهم کشورها در بهره‌گیری از داده‌های فضایی چقدر است؟ ایران در شرایط کنونی چقدر امکان بهره‌گیری از داده‌های فضایی را دارد؟ درواقع نقش ما در صحنه عصر چهارم فضا چیست؟ برهمین مبنا صمت به بررسی رویکردهای مهم در بکارگیری استارت‌آپ‌ها و دانش‌بنیان‌ها برای توسعه فناوری‌های فضایی در کشور پرداخته است.

۱۳

فراخوان عمومی مناقصه یک مرحله‌ای

نوبت دوم

شرکت آلومینای ایران

شرکت آلومینای ایران در نظر دارد مناقصات ذیل را از طریق سامانه تدارکات الکترونیکی دولت برگزار نماید. کلیه مراحل برگزاری مناقصه از دریافت اسناد مناقصه تا ارائه پیشنهاد مناقصه‌گران و بازگشایی پاکت‌ها از طریق درگاه سامانه الکترونیکی دولت (ستاد) به آدرس WWW.setadiran.ir انجام خواهد شد و لازم است که مناقصه‌گران در صورت عدم عضویت قبلی، مراحل ثبت‌نام در سایت مذکور و دریافت گواهی امضاء الکترونیکی را جهت شرکت در مناقصه محقق سازند.

ردیف	موضوع مناقصه	نوع مناقصه	شماره مناقصه در سامانه الکترونیکی دولت
۱	بارگیری، حمل و تخلیه مواد و مصالح معدنی و غیرمعدنی توسط ۲ دستگاه لودر با ظرفیت جام حداقل سه مترمکعب و ۳ دستگاه کامیون با ظرفیت حداقل ۱۰ تن و ۲ دستگاه مایلر با ظرفیت حداقل ۱۵ تن	عمومی یک‌مرحله‌ای	۲۰۰۱۰۰۱۴۹۱۰۰۰۰۶۹

مهلت دریافت اسناد مناقصه از سامانه (ردیف ۱ جدول): از مورخ ۱۴۰۱/۰۹/۱۵ لغایت مورخ ۱۴۰۱/۰۹/۲۲ می‌باشد.
مهلت ارائه پیشنهاد: مورخ ۱۴۰۱/۱۰/۰۳ می‌باشد.
زمان بازگشایی پاکت‌ها: ساعت ۱۱:۰۰ مورخ ۱۴۰۱/۱۰/۰۵ می‌باشد.
اطلاعات تماس مناقصه‌گزار جهت دریافت اطلاعات بیشتر در خصوص اسناد مناقصه و ارائه پاکت‌های الف: استان خراسان شمالی- شهرستان جاجرم- مجتمع تولید آلومینا، به شماره: تلفن ۳۲۶۰۵۳۴۹ - ۰۵۸ و فکس ۳۲۲۷۲۴۸۷-۰۵۸
اطلاعات تماس سامانه ستاد جهت انجام مراحل عضویت در سامانه: مرکز تماس: ۴۱۹۳۴ - ۰۲۱
دفتر ثبت‌نام: ۸۸۹۶۹۷۳۷ و ۸۵۱۹۳۷۶۸ - ۰۲۱

تاریخ انتشار نوبت اول: ۱۴۰۱/۰۹/۱۴ تاریخ انتشار نوبت دوم: ۱۴۰۱/۰۹/۱۵

واحد ارتباطات و روابط عمومی شرکت آلومینای ایران

فراخوان مناقصه عمومی همزمان با ارزیابی کیفی فشرده یک‌مرحله‌ای

نوبت دوم شناسه ۱۴۱۹۸۱۹

خرید هیتر Forced Draft تقاضای شماره ۳۲۹۰۸۰۰۱۵۸ (تجدیدی)

شرکت ملی گاز ایران
شرکت گاز استان البرز

شرکت گاز استان البرز در نظر دارد مناقصه عمومی همزمان با ارزیابی مناقصه به شماره نیاز در سامانه ستاد (۲۰۰۱۰۰۱۴۰۲۰۰۰۰۸۵) را از طریق سامانه تدارکات الکترونیکی(دولت) برگزار نماید.

مبلغ برآورد اولیه: ۸۵،۲۰۰،۰۰۰،۰۰۰ ریال
مبلغ تضمین شرکت در فرآیند ارجاع کار: مطابق آیین‌نامه تضمین معاملات دولتی به شماره ۱۲۳۴۰۲/ت۵۰۶۵۹ هـ تاریخ ۱۳۹۴/۰۹/۲۲ به مبلغ ۴،۲۶۰،۰۰۰،۰۰۰ ریال
آخرین زمان مهلت دریافت اسناد توسط مناقصه گر در سایت تا ساعت ۱۶:۰۰ روز یکشنبه ۱۴۰۱/۰۹/۲۰
آخرین زمان بارگذاری اسناد توسط مناقصه گر در سایت تا ساعت ۱۶:۰۰ روز دوشنبه ۱۴۰۱/۱۰/۰۵
زمان بازگشایی پاکت‌ها (ازطریق سامانه ستاد)
گشایش پاکت «الف، ب، ج»: ساعت: ۱۰:۰۰ روز سه‌شنبه تاریخ ۱۴۰۱/۱۰/۱۳

شرایط مناقصه‌گر:
۱- ارائه تاییدیه وزارت نفت
۲- تاییدیه سامانه توانیران در خصوص اقلام موضوع مناقصه توسط تولیدکنندگان الزامی بوده و تامین‌کنندگانی که در سامانه توانیران ثبت‌نام نموده‌اند می‌توانند نسبت به تامین کالا اقدام نمایند و تاییدیه سامانه توانیران مربوط به تولیدکننده مزبور را ارائه نمایند.
آدرس: استان البرز، کرج، میدان طالقانی، بلوارتعاون، خیابان فرهنگ، روبروی تریبت ۶، شرکت گاز استان البرز، امورپیمانها
تلفن: ۳۴۱۸۷۱۴۴-۰۲۶ **نمابر:** ۳۲۵۲۰۸۶۸-۰۲۶

تاریخ انتشار نوبت اول: ۱۴۰۱/۰۹/۱۴ تاریخ انتشار نوبت دوم: ۱۴۰۱/۰۹/۱۵

روابط عمومی شرکت گاز استان البرز

سرمقاله

ضرورت توجه به موضوع هدررفت گاز در ایران و جهان

رضا پدیدار
رئیس کمیسیون انرژی و محیط‌زیست اتاق تهران

از دهه ۱۹۳۰ با توسعه فناوری ایجاد خطوط لوله طولانی و کم‌هزینه، رقابت سوخت گاز طبیعی با نفت آغاز شد. این درحالی است که طبق آمار، بیشتر گاز طبیعی جهان در بخش صنعت مورد استفاده قرار می‌گیرد، به‌طوری که در سال ۲۰۱۴ بخش صنعت با ۴۴ درصد بیشترین مصرف گاز طبیعی را در جهان دارا بوده است.

با اینهمه روند رو به رشد مصرف گاز با رشد روزافزون صنایع در دنیا، همراه شده و پیش‌بینی می‌شود تقاضای جهان برای گاز طبیعی تا سال ۲۰۳۵ به ۵.۷ میلیارد مترمکعب در روز برسد که بیانگر رشد سالانه ۲ تا ۳ درصدی تقاضای گاز طبیعی و بیش از رشد تقاضای دیگر منابع انرژی مانند نفت، زغال‌سنگ، انرژی هسته‌ای و... است؛ در نتیجه گاز طبیعی به‌سرعت در حال کسب اهمیت ژئوپلتیکی است.

با اهمیت یافتن گاز طبیعی در بازار جهانی انرژی، رفته‌رفته نقش کشورهای مهم دارنده این انرژی در جهان سیاست و در ابعاد مختلف اقتصاد افزایش یافت، این در حالی است که در سراسر دنیا هم در کشورهای توسعه‌یافته و هم در حال توسعه برای انرژی تقاضای سیری‌ناپذیر و آشکاری وجود دارد.

از سوی دیگر فصل سرما در نیم‌کره شمالی آغاز شده و ضرورت تولید و مصرف بهینه گاز به‌عنوان یکی از عوامل مهم و اثرگذار انرژی در سطح جهانی بیش از پیش نمایان است.

در این بین ایران به‌عنوان یکی از مهم‌ترین کشورهای تولیدکننده و مصرف‌کننده گاز نقش غیرقابل‌انکاری در تامین جهانی این انرژی دارد. از سویی ایران دارای منابع غنی گاز است و از سوی دیگر مصرف نامناسب گاز در کشور، شرایطی را پدید آورده که می‌تواند در صورت نبود نظارت و برنامه‌ریزی چالش‌هایی برای کشور و جهان ایجاد کند و موجب بروز ناترازی نامعقولی در تولید و مصرف انرژی گاز شود.

آمار تولید گاز در حالی مطرح می‌شود که آمارهای بانک جهانی نشان می‌دهد ایران در سال ۲۰۲۱ حدود ۱۷.۴ میلیارد مترمکعب (روزانه معادل ۴۸ میلیون مترمکعب) تولید گاز داشته که ۷ درصد آن را در همان مرحله تولید در مشعل‌ها سوزانده و هدر می‌دهد. این میزان هدررفت گاز نسبت به سال ۲۰۲۰ حدود یک‌سوم افزایش یافته است.

همچنین برآوردهای بانک جهانی نشان می‌دهد ایران طی سال‌های ۲۰۱۲ تا ۲۰۲۱، مقام اول افزایش هدررفت گاز از میادین نفت و گاز را به‌دلیل بی‌توجهی به مصرف بهینه گاز و اجرای الزامات زیست‌محیطی در میان کشورهای جهان داشته است. براساس برآورد بانک جهانی در ۱۰ سال گذشته سالانه ۱۴۴ میلیارد مترمکعب گاز در جهان هدر رفته که با این حجم هدررفت می‌توان ۱۸۰۰ تراوات ساعت برق تولید کرد؛ یعنی دوسوم کل برق تولیدی در اتحادیه اروپا؛ بنابراین با جلوگیری از هدررفت این گازها می‌توان تا حد زیادی انرژی موردنیاز جهان را تامین کرد.

چنین تلفات عظیمی در حوزه گازی جهان و ایران قابل‌تامل است. چنانچه به‌عنوان نمونه در زمستان ۱۴۰۰ ایران با روزانه ۲۵۰ میلیون مترمکعب کسری گاز مواجه بود و بخش نیروگاه‌های برقی و صنایع کشور به‌جای گاز از سوخت بسیار آلاینده مازوت و گازوئیل استفاده کردند.

به‌عبارت دیگر ایران از لحاظ مشعل‌سوزی بعد از روسیه و عراق در جایگاه سوم جهان قرار دارد. به این ترتیب می‌توان گفت چالش‌های عمده ایران در بخش گاز طبیعی، مصرف بیش از حد گاز، وجود میادین گازی مشترک، تحریم‌ها و اقدامات کشورهای غربی و همان‌گونه که اشاره شد حجم عظیم گازهای سوزانده شده هستند. در همین حال ایران دارای فرصت‌هایی از جمله توسعه اقتصادی، به‌دست آوردن بازارهای عمده واردکنندگان گاز جهان، افزایش امنیت، توسعه مناطق محروم، کاهش مصرف بنزین و افزایش بازیافت و تولید نفت نیز هست.

به‌بیان دیگر انرژی از زیرساخت‌های اساسی توسعه در ایران و جهان به‌شمار می‌رود؛ به‌گونه‌ای که تامین نشدن تقاضای آن باعث بحران در جهان خواهد شد. نگاهی به تاریخ جهان به‌ویژه در چند قرن اخیر نشان می‌دهد انرژی چگونه در روند تحولات سیاسی و اقتصادی تاثیرگذار بوده است. انرژی برای کشورهای پیشرفته صنعتی جهان عامل حرکت چرخ‌های تولید و اقتصاد است و برای بیشتر کشورهای عمده دارنده آن، منبع اصلی درآمد محسوب می‌شود.

در این بین ایران با دارا بودن ۱۸ درصد از کل ذخایر گاز جهان دومین دارنده مهم گاز جهان بعد از روسیه است؛ بنابراین می‌تواند نقش مهمی را در تامین گاز موردنیاز جهان ایفا کند. گاز طبیعی باتوجه به اینکه بالاترین نقش‌پذیری سیاسی را در بین سوخت‌های فسیلی دارد، می‌تواند باعث ارتقای منزلت ژئوپلتیکی ایران شود و توسعه اقتصادی ایران را شتاب بخشد، اما باوجود مزایای متنوع گاز طبیعی و برخورداری ایران از منابع عظیم این انرژی و همچنین موقعیت مناسب جغرافیایی ایران در بین بازارهای عمده مصرف گاز طبیعی، به‌علت چالش‌های روز موفق به استفاده از فرصت‌های موجود در بخش گاز طبیعی نشده‌ایم. باتوجه به اهمیت بیش از حد این انرژی در حوزه‌های اقتصادی و سیاسی جهانی باید با دقت بیشتری در زمینه اهمیت استراتژیک و جغرافیایی این منبع انرژی صحبت کرد و با شناخت چالش‌های اثرگذار بر تولید این انرژی توجه بیشتری را معطوف مصرف آن داشت.

پرهیز از اتخاذ تصمیمات تورم‌زا، رویکرد اساسی دولت

رئیس‌جمهوری پرهیز از اتخاذ تصمیمات و اقدامات تورم‌زا را رویکرد اساسی دولت سیزدهم دانست و از مسئولان مربوط خواست در تنظیم بودجه اولویت‌های مردم را در نظر گیرند.

به گزارش مهر، حجت‌الاسلام سید ابراهیم رئیسی در جلسه هیات دولت با اشاره به آماده‌سازی لایحه بودجه سال ۱۴۰۲ کل کشور، بر لزوم بازنگری نهایی این لایحه قبل از ارائه به مجلس شورای اسلامی به منظور تطبیق احکام و جداول آن با رویکرد ضد تورمی دولت تاکید کرد. رئیس‌جمهوری پرهیز از اتخاذ تصمیمات و اقدامات تورم‌زا را رویکرد اساسی دولت سیزدهم دانست و از مسئولان مربوط خواست در تنظیم لایحه بودجه برای تسهیل دسترسی آسان و ارزان آحاد جامعه به پنج اولویت اساسی اقلام خوراکی، آب، مسکن، سلامت و خودرو برنامه‌ریزی و اقدام کنند.

«صرفه‌جویی در هزینه‌ها» و «افزایش بهره‌وری در دولت» از دیگر تأکیدات رئیس‌جمهوری در جلسه امروز هیات وزیران بود و وزارتخانه‌ها و نهادهای دولتی مکلف شدند تحقق این اهداف را در اولویت‌های کاری خود قرار دهند.

رئیس‌جمهوری در بخش دیگری از سخنانش با اشاره به تغییرات در شورای اطلاع‌رسانی دولت، از رئیس جدید این شورا خواست که همه ظرفیت‌ها را برای هماهنگی دستگاه‌ها در اطلاع‌رسانی به موقع، دقیق و شفاف و تبیین عملکرد دولت برای افکار عمومی و تقویت روابط مردم با دولت به کار گیرد.

در همایش خاک با شعار «خاک سرآغاز غذا» تاکید شد

توجه ویژه به حفظ خاک در برنامه هفتم

۱۴ آذر روز جهانی خاک بود و به همین مناسبت همایش خاک با شعار «خاک سرآغاز غذا» از سوی وزارت جهاد کشاورزی در محل این وزارتخانه برگزار شد. خاک در کنار آب از اهمیت بسزایی در امنیت غذایی و ادامه حیات موجودات برخوردار است. اهمیت موضوع خاک سبب شده تا ۵ دسامبر در تقویم جهانی به نام آن نام‌گذاری شود. بنا به گفته کارشناسان امر حدود ۹۵ درصد غذا انسان به طور مستقیم به خاک وابسته است و تغذیه و تقویت خاک از اهمیت خاصی برخوردار است.

استمرار حیات بشر با استفاده بهینه از آب و خاک

سیدحسن ربانی، نماینده رهبر معظم انقلاب در وزارت جهاد کشاورزی در همایش خاک گفت: خاک و آب دو سرمایه بزرگ انسانی است. خدا این دو امانت را داده تا در استفاده بهینه‌ای آنها حیات بشر استمرار پیدا کند. وی افزود: در قرآن کریم آمده ما شما را از خاک آفریدیم و از شما انسان انتظار است زمین آباد کند. در قاموس دینی نیز آمده انسان برترین موجودات است که از خاک خلق شده است. او با بیان اینکه آب و خاک ویژگی پاک کنندگی دارد، عنوان کرد: حرص انسان سبب شده خاک و آب روز به روز آلوده‌تر می‌شود؛ در بحث الگوی کشت بدون توجه به مسائل زیست محیطی از سموم شیمیایی استفاده شده که در کنار پساب‌های صنعتی هشداری برای سلامت خاک است. نماینده ولی فقیه در وزارت جهاد کشاورزی ادامه داد: قرآن برای جلوگیری از فرسایش خاک آموزه‌هایی دارد که نخستین آن آبادانی و زراعت است. آموزش بسیار مهم است و باید بدانیم آب و خاک سرمایه نسل‌های آینده بوده که ضرورت حفاظت از خاک را گوشزد می‌کند. فرهنگ‌سازی و قانون‌گذاری موضوع دیگری است. در این باره باید به گذشته خود رجوع کنیم. کتاب‌هایی درباره اهمیت آب و خاک در قرون دوم و سوم نوشته‌شده که می‌توان به نگارش کتاب الغرض نیز اشاره کرد.

غرس یک میلیارد نهال برای صیانت از خاک

وزیر جهاد کشاورزی گفت: یک میلیارد نهال‌کاری در دستور کار وزارت جهاد کشاورزی قرار گرفت. سید جواد ساداتی نژاد، وزیر جهاد کشاورزی در همایش روز جهانی خاک گفت: در کره زمین مسئله‌ای مهم‌تر از خاک نیست زیرا وجود و غذا ما از خاک است. وی با بیان اینکه تشکیل یک سانتی‌متر خاک به حدود ۷۰۰ سال زمان نیاز است، ادامه داد: در مقیاس زمینی می‌توان گفت خاک از موضوعات تجدیدپذیر است. وزیر جهاد کشاورزی با اشاره به شرایط جغرافیایی کشور عنوان کرد: سالانه به دلیل شیب‌های تند در شهرهای کشور شاهد سیلاب‌های مخرب در اثر بارش‌ها بوده و یکی از ماموریت‌های وزارت جهاد کشاورزی حفاظت از خاک است. بنابراین در صیانت از خاک وظایف راهبردی برعهده ما بوده و برنامه‌ها با جدیت در حال پیگیری است. ساداتی نژاد افزود: با توجه به نگارش و تدوین برنامه هفتم توسعه ضرورت دارد توجه ویژه به خاک شده و اعتبارات لازم دیده شود. وی اظهار کرد: دولت نگاه مثبت داشته تا با برنامه‌های لازم از فرسایش خاک جلوگیری شده و سرعت این معضل کاهش یابد. وزیر جهاد کشاورزی به برنامه‌های این وزارتخانه اشاره کرد و گفت: در بحث صیانت و پایداری خاک با یک میلیارد نهال‌کاری حرکت‌های جدیدی آغاز شده است. وی یادآور شد: فائو در جمع بندی‌های خود در دهه اخیر اشاره دارد جدی‌ترین راه برای خاک که مادر بشر است امری مهم‌تر از کارهای مردمی و فرهنگی نیست. در این راستا باید از انجمن‌ها و تشکل‌های مردمی تقدیر کرده و آنها را مورد حمایت قرار داد. ساداتی نژاد در بخشی دیگر از سخنان خود عنوان کرد: در حوزه آموزش باید تولید محتوا داشت و مواردی در کتب درسی گنجانده شود. ساداتی نژاد در پایان سخنان خود تاکید کرد: ما بدون حفظ خاک امنیت پایدار غذایی ممکن نیست و باید به این میراث بین نسلی توجه ویژه داشت.

سخن پایانی

بر اساس گزارش فائو، خاک و تغذیه خاک حیاتی است. با توجه به افزایش جمعیت جهان تا سال ۲۰۵۰ ظرفیت غذا باید تا ۶۰ درصد افزایش یابد. این در حالی است که یک سوم خاک‌های دنیا تخریب یا توان تولیدی آنها کاهش یافته است. در نتیجه حدود ۲ میلیارد جمعیت جهان از گرسنگی و سو تغذیه رنج می‌برد. به همین دلیل خاک از اهمیت خاصی برای جوامع بشری برخوردار است. بر اساس مطالعات اتحادیه خاک جهان می‌گوید، در هر ۵ ثانیه به اندازه یک گودال خاک از بین می‌رود. این درحالی است که رسیدن به توسعه پایدار در بخش کشاورزی ضروری بوده تا نتایج مطلوب حاصل شود. به گفته بسیاری از کارشناسان در این راستا فرهنگ‌سازی هم نقش پررنگی دارد.

ایران تحت فشار و تهدید، حاضر به مذاکره نیست

سخنگوی وزارت امورخارجه گفت: مقامات امریکایی می‌دانند ایران در زیر فشار و با تهدید حاضر به مذاکره و ارایه امتیاز نیست، توافق منطق خود را دارد و موضع ایران با مذاکرات برجام کاملا روشن است.

به گزارش ایسنا، ناصر کنعانی در نشست خبری هفتگی با خبرنگاران که در محل وزارت امورخارجه برگزار شد، در مورد مواضع متفاوت امریکایی‌ها در قبال ایران گفت: اولویت امریکا مذاکرات نیست و تمرکز بر مسائل دیگری است. تناقض رفتاری و گفتاری در مواضع اعضای غربی برجام و مشخصات دولت امریکا وجود دارد. به ویژه دوگانگی در عمل و عدم التزام عملی به تعهدات برجام از سوی دولت امریکا بود که چنین روند نامناسبی را در توافقنامه برجام ایجاد کرد. این روند هم مانع بهره‌برداری ایران از منافع و مزایای اقتصادی برجام شد و هم راهکارهای چند جانبه بین‌المللی را برای حل و فصل موضوعات پیچیده بین‌المللی مورد تردید و تشکیک قرار داد و دچار اختلال کرد. این نتیجه عملکرد سوء دولت امریکا است که باید مسئول و پاسخگویی رفتار و اقدامات غیر مسئولانه خودشان در این رابطه باشند.

▣ ایران به تعهدات خود عمل کرده است

وی تاکید کرد: ایران متعهد به برجام بوده و به تعهدات خود عمل کرده است. دولت خاطی و نقض‌کننده برجام دولت امریکا بود و در این ارتباط کشورهای اروپایی عضو برجام هم متاسفانه به تعهدات خود عمل نکردند و نتوانستند خروج یکجانبه و غیرقانونی امریکا از برجام را جبران کنند.

سخنگوی وزارت امورخارجه افزود: ایران همچنان به روند مذاکره پایبند است و به دنبال به سرانجام رساندن برجام است. برجام نیاز جمهوری اسلامی نیست، نیاز غرب و نیاز اروپا و امریکا به توافق برجام کمتر از نیاز ایران نیست. طرف‌ها می‌توانند در کوتاه‌ترین زمان ممکن مذاکرات را جمع‌بندی کرده و به توافق برسند اما توصیه ما مشخصا به شرکای اروپایی برجام این است که خودشان را تسلیم امریکا و تسلیم شرایط تحمیلی آنها نکنند و ضررها و زیان‌های آن را متوجه خود نکنند.

▣ حذف ایران از کمیسیون مقام زن سازمان ملل

سخنگوی دستگاه دیپلماسی تاکید کرد: اگر امریکا و کشورهای همسو، در چارچوب سیاست‌های اعمال فشار از ابزارهای فشار سیاسی علیه ایران استفاده کرده و به حذف ایران از کمیسیون مقام زن سازمان ملل اقدام کنند، عملا یک بدعت را پایه‌گذاری می‌کنند و حق رای آزادانه کشورهای عضو این مجموعه را زیر سوال می‌برند. کنعانی تاکید کرد: این اقدام اگر اتفاق افتد، به معنای سلب عضویت قانونی ایران در این تشکل درکنار سلب حق رای آزادانه و مستقل کشورهای عضو یک مجموعه است. جمهوری اسلامی ایران از همه ظرفیت‌های سیاسی و دیپلماتیک خود استفاده می‌کند تا از یک رویکرد غیر قانونی و سیاسی منفعت طلبانه جلوگیری کند و در این ارتباط به تلاش‌های خود ادامه خواهد داد.

سخنگوی دستگاه دیپلماسی در مورد آخرین وضعیت گفت‌وگوهای ایران و عربستان گفت: بهبود مناسبات ایران و عربستان را در راستای منافع دوجانبه و هم منافع منطقه می‌دانیم. موضع جمهوری اسلامی ایران در این رابطه کاملا روشن است.گفت‌وگو و مذاکره سیاسی برای حل و فصل اختلافات می‌تواند زمینه‌ساز از سرگیری روابط دو کشور در چارچوب مصالح و منافع مشترک و در چارچوب منافع منطقه‌ای شود. در همین چارچوب عمل کردیم و به کمک دولت عراق پنج دور مذاکره در بغداد داشتیم.

جلسه فوق‌العاده هیات دولت برای بررسی بودجه ۱۴۰۲

سخنگوی دولت از برگزاری جلسه فوق‌العاده هیات دولت برای بررسی سه شیفت لایحه بودجه ۱۴۰۲ خبر داد؛ این جلسات در روزهای آینده نیز به منظور بررسی کلیات لایحه بودجه سال آینده ادامه می‌یابد. به گزارش ایرنا، علی بهادری جهرمی در صفحه اجتماعی خود در توییتر نوشت: «پس از اتمام بررسی احکام بودجه در کمیسیون خاص بودجه که برای نخستین بار در این دولت تشکیل شده است، روز یکشنبه ۱۳ آذر جلسه فوق‌العاده هیات دولت در سه شیفت از ساعت ۱۱ صبح تا ۸ شب به بررسی تبصره‌های ۱ الی ۶ بودجه ۱۴۰۲ پرداخت.»

در این ارتباط هیات وزیران در جلسه روز یکشنبه خود به ریاست آیت الله سید ابراهیم رئیسی رئیس جمهور، بررسی کلیات لایحه بودجه سال ۱۴۰۲ کل کشور را در دستور کار خود قرار داد؛ جلسات هیات دولت به منظور بررسی کلیات لایحه بودجه سال ۱۴۰۲ کل کشور در روزهای آینده نیز ادامه خواهد داشت. روسای قوا در نشست روز شنبه ۱۲ آذر در پاستور به اتفاق تاکید کردند که لایحه بودجه سال ۱۴۰۲ باید بر اساس قانون، همزمان با برنامه هفتم بررسی و معطوف به سیاست‌های کلی این برنامه متناسب‌سازی شود.

دولت و مجلس در جلسه غیرعلنی خود که روز گذشته به میزبانی مجلس شورای اسلامی برگزار شد، تاکید کردند که لایحه بودجه سال ۱۴۰۲ باید به نحوی تنظیم و تصویب شود که در آن نوعی تمرکززدایی صورت گرفته و شاهد تحقق عدالت در سطح استان‌ها باشیم.

عکس روز

بارش باران پاییزی در پایتخت

عکس: میزان

ویژه تر از خبر

آمادگی بازاریان برای همکاری همه جانبه با دولت

نشست مشترک مرکز ارتباطات مردمی ریاست جمهوری با همکاری سازمان بسیج اصناف کشور و با حضور رئیس و اعضای اتاق اصناف ایران و برخی روسای اصناف استان‌ها در محل ساختمان ریاست جمهوری برگزار و در این نشست بر رفع مشکل بازاریان تاکید شد. به گزارش ایرنا، جمعی از بازاریان سراسر کشور در این نشست آمادگی بازار را برای همکاری همه جانبه با دولت مردمی سیزدهم اعلام کردند. قاسم نوده فراهانی رئیس اتاق اصناف ایران به همراه جمعی از معتمدین بازار، فعالان اقتصادی و روسای اتاق اصناف کشور از جمله حاضران در این نشست بودند. در این جلسه که در راستای شنیدن مشکلات بازاریان در صنوف مختلف در استان‌ها و رسیدگی و رفع آنها توسط رئیس مرکز ارتباطات مردمی ریاست جمهوری تشکیل شد، غلامرضا حسن‌پور رئیس سازمان بسیج اصناف کشور و روسای اتاق بازرگانی تهران، بوشهر، یزد و فارس به نمایندگی از اصناف ایران و معتمدین بازار سراسر کشور برخی نقطه نظرات را بیان و مشکلاتی را مطرح کردند. همچنین جمع حاضر آمادگی بازار را برای همکاری همه جانبه با دولت اعلام و از حضور میدانی وبازدید رئیس‌جمهوری در برخی بازارها و دیدار با کسبه همچون سنندج در راستای اطلاع از مشکلات و در نهایت پیگیری درسطح بالاترین مقام اجرایی کشور تشکر کردند. در ادامه حجت‌الاسلام صالحی رئیس مرکز ارتباطات مردمی که میزبان این نشست بود، ضمن قدردانی از روسای اتاق‌ها، اتحادیه‌ها و آحاد اصناف و بازاریان گفت: اصناف و بازاریان از ابتدای انقلاب در همه مقاطع حساس با فرهنگ و روحیه جهادی، و نیز حمایت مادی و معنوی در دفاع مقدس و فراخوان رهبری در طرح کمک‌های مومنانه و به ویژه حوادث اخیر، پشتیبان نظام اسلامی بوده و در خدمتگزاری به مردم در عرصه توزیع و خدمات با تلاش و دلسوزی خود خوش درخشیدند تا جایی که شاهد آرامش و فراوانی در بازار هستیم و هیچ کمبودی در کشور نداریم. دولت مردمی سیزدهم مصمم به حمایت از اصناف، بازاریان و فعالان اقتصادی است و خود را مکلف به رفع موانع اقتصادی می‌داند. حجت‌الاسلام صالحی افزود: در شرایط سخت تحریم، اصناف و بازاریان و فعالان این حوزه در قامت افسران عرصه اقتصادی توانستند تحریم‌ها را کم اثر و یا بی‌اثر نمایند که این موضوع الگویی برای دیگر کشورها شده است. بنابراین از متولیان اصناف می‌خواهم مشکلات و موانع را با دولت در میان بگذارند تا موارد مطرح با پیگیری ادارات کل رسیدگی به شکایات و بازرسی این مرکز از مسئولان مطالبه شود. رئیس مرکز ارتباطات مردمی ریاست جمهوری در همان جلسه و در حضور روسای اصناف و بازاریان، ضمن تماس با وزرا و مسئولان سازمان‌های مربوطه، با تاکید بر ارتقای ارتباط دوسویه این مجموعه‌ها با ارکان دولت، پیگیر رفع برخی مشکلات فوریت‌دار شد. در پایان مقرر شد نشست‌هایی باهدف حل مسئله و پیگیری موارد مطروحه و برقراری ارتباط مستقیم بازاریان با دستگاه‌های اجرایی به‌صورت منظم برقرار شود.

اصلی‌ترین چالش‌های صنعت خودرو بررسی شد

خودرو، صنعتی همیشه نوپا

گروه صنعت
editor@smtnews.ir

در بررسی جایگاه اقتصادی کشورهای جهان، صنعت خودروسازی به دلیل ارزش و جایگاه ویژه آن در شبکه تولید صنعتی و خدمات پس از فروش، یکی از شاخص‌های توسعه‌یافتگی محسوب می‌شود. صنعت خودرو کشور نیازمند بهبود است، چشم انداز تولید سه میلیون دستگاه خودرو در سال برنامه خوبی برای تحقق این میزان تولید که علاوه بر بورس کالا به فکر بازارهای صادراتی در کنار بازار داخل نیز است. با این که تحریم‌ها باعث افت تولید شده است، اما این فرصت را به شرکت‌ها داده تا با اقدامات زیست محیطی و ارتقای سطح آلایندگی محصولات، بروزرسانی دستگاه‌ها و استفاده بهینه در نیروی انسانی برای ظرفیت‌های بالاتر تلاش کنند. به اعتقاد کارشناسان برقراری ارتباط نظام‌مند بین صنعت و دانشگاه و ایجاد رشته‌های تخصصی خودرو در دانشگاه‌های تخصصی کشور یکی دیگر از راهبردهایی است که بهبود این صنعت را در پی خواهد داشت. صمت در این گزارش به بررسی چالش‌های صنعت خودرو و راهکارهای رهایی از آن پرداخته است.

عکس: آیدا فریدی

افزایش نرخ ارز و به دنبال آن افزایش نرخ مواد اولیه وارداتی صنعت خودرو که موجب افزایش بهای تمام‌شده و کاهش سود می‌شود، همیشه یکی از چالش‌های سخت خودروسازان بوده است

صنعت خودروسازی یکی از شاخص‌های توسعه‌یافتگی

در بررسی جایگاه اقتصادی کشورهای جهان، صنعت خودروسازی به دلیل ارزش و جایگاه ویژه آن در شبکه تولید صنعتی و خدمات پس از فروش، یکی از شاخص‌های توسعه‌یافتگی محسوب می‌شود. این صنعت به لحاظ ارتباط گسترده با زنجیرهای بالادستی و پایین‌دستی خود، صنعتی کلیدی محسوب شده و جایگاه مهمی در توسعه صنعتی و رونق تولید دارد، به‌طوری‌که نقش موثری در رشد و توسعه اقتصادی و حتی فرهنگی ایفا می‌کند.

صنعت خودروسازی در ایران نیز با داشتن سهم ۱۸درصدی از ارزش‌افزوده کل بخش صنعت و سهم حدود ۳.۵ درصدی در تولید ناخالص داخلی (GDP)، از جایگاه مهمی در اقتصاد ملی برخوردار است.

خودروسازی ایران با قدمتی ۶۰ ساله، شاهد فرازوفرودهای فراوانی بوده است، به‌نحوی‌که جامعه از آن انتظارات فراوانی دارد، بنابراین آسیب‌شناسی مشکلات این صنعت و ارائه راهبردهای مناسب به‌منظور برون‌رفت از چالش‌های موجود، امری ضروری است. بدین ترتیب در این گزارش سعی خواهد شد در ابتدا به بررسی دلایل نبود انگیزه در خودروسازان برای حرکت به سمت طراحی و تولید داخل پرداخته شود و سپس راهبردهای عملیاتی به‌منظور رفع موانع و چالش‌ها پیشنهاد می‌شود.

حاکمیت مدیریت نادرست منابع در صنعت خودرو

از سال ۱۳۸۵ و با تحریم‌های یک‌جانبه علیه ایران، صنایع مختلف کشور تحت تاثیر این اتفاق قرار گرفتند که یکی از صنایعی که ضربه شدیدی از تحریم‌ها خورد صنعت خودروسازی بود. تاثیر تحریم‌ها بر صنعت خودرو، در معاملات سهام و تحلیل صنعت خودرو نیز محسوس بود.

به گزارش بورس نیوز یکی از عمده مشکلات خودروسازان عدم مدیریت صحیح در منابع است به‌طوری‌که تعداد خودروهای ناقص تولیدی که در بعضی موارد تا بالای ۱۰۰ هزار دستگاه نیز رسیده بود و در پارکینگ‌های خودروسازان خاک می‌خورد که هیچ توجهی به تکمیل این خودروها نبود است. برنامه‌ریزی اصولی و جامع در استفاده بهینه از منابع به‌خصوص در بحث موجودی‌ها و نیروی کار در روند بهبود عملکرد خودروسازان کمک شایانی خواهد کرد.

افزایش نرخ ارز و به دنبال آن افزایش نرخ مواد اولیه وارداتی این صنعت که موجب افزایش بهای تمام‌شده و کاهش سود می‌شود. همیشه به‌عنوان یکی از چالش‌های سخت خودروسازان بوده است به‌طوری‌که افزایش نرخ قطعات به این مجموعه‌ها آسیب شدیدی وارد کرده است به‌طوری‌که ۲۰ درصد قطعات ساخت خودرو وارداتی و مابقی نیز به طبع افزایش نرخ در شرکت‌های قطعات دست خودروسازان رو بسته و آنها در افزایش بهای خودرو ناچار به تبعیت از سیاست‌های دولت می‌باشند.

حمایت‌های غیراصولی دولت، قیمت‌گذاری دستوری مخرب روی محصولات، دخالت مستقیم دولت در مدیریت شرکت که همیشه باعث شده که خودروسازان از روند بهبود صنعت خود خارج شوند که طوری که با همین سیاست قیمت‌گذاری دستوری باعث شده زیان انباشته این مجموعه بیش‌ازپیش شود. واگذاری سهام این شرکت‌ها همیشه موردبحث واقع‌شده تا جایی موافقان و مخالفان بر موضع خود فشار می‌آورند تا مانع این تغییر مالکیت شوند. خصوصی‌سازی خودروسازان به مدیریت صحیح آنها کمک شایانی خواهد کرد تا از دست دخالت‌های مستقیم و غیرمستقیم دولت رها شوند.

مدیریت کوتاه‌مدت منابع و نیروی انسانی آموزش و بهره‌وری نیروی انسانی، توسعه توانمندی‌های کارکنان، توسعه پایدار سرمایه، درک اهمیت مدیریت راهبردی منابع انسانی توسط سیستم مدیریت، اعتماد و حمایت مدیران ارشد از منابع انسانی و استقلال واحد منابع انسانی موجب هماهنگی و تعاملات درون‌سازمانی می‌شود.

راهبرد مشارکتی و تعامل کلیه مدیران و کارکنان در تدوین راهبرد، هم‌راستای راهبرد و اهداف سازمان، ایجاد هم‌راستایی افقی و هم‌راستایی عمودی اهداف سازمان، هماهنگی واحد منابع انسانی با سایر واحدهای یک سازمان، هم‌راستایی سیاست‌های جذب با راهبرد و اهداف سازمان بر پایه تعهد، تخصص، ابعاد شخصیت و سن کارکنان ازجمله کنش‌ها و تعاملات هدف‌دار هستند که باعث بروز مدیریت راهبردی منابع انسانی موفق می‌شوند.

هزینه تحقیق و توسعه (R&D) در زمینه‌های غیرضروری یکی از وظایف کلیدی واحدهای تحقیق و توسعه در کارخانه‌های تولید اتومبیل به‌روز نگه‌داشتن محصولات تولیدی با نظر به تکنولوژی‌های روز جهان و تولید خوراک فنی و تکنولوژیک به واحدهای قطعه ساز است. به‌طورقطع مشکل در نبود افراد خبره و یا دانش فنی نیست بلکه عدم برنامه‌ریزی بلندمدت و نگاه‌های سلیقه‌ای موجب توقف این مهم شده است. اما واحدهای تحقیق و توسعه یا همان R&D در صنایع خودرو داخلی که با صرف هزینه‌های کلان هر از چند گاهی به تغییر چراغ و سپر خودرو مبادرت کرده و آن را در ویترین افتخارات خود قرار می‌دهند، مثال همان صرف هزینه‌های بسیار برای هیچ است. اما ایراد کار کجاست؟

به عقیده کارشناسان مشکل اساسی در مدیریت دولتی و سیاسی صنایع خودرویی ما و بالطبع واحدهای تحقیق و توسعه قرار دارد. همان مدیریتی که برای اتلاف منابع پاسخگو نیست و مشکلات احتمالی را با تزریق اعتبارات دولتی از سر می‌گذراند.

صنعت خودرو راهبردهای بالادستی ندارد

منوچهر منطقی، کارشناس صنعت خودرو که تجربه مدیریت در بزرگ‌ترین خودروسازی‌های کشور را در کارنامه کاری خود دارد، موفقیت در توسعه فناوری را در گرو توجه به دو عامل وجود راهبرد مشخص در نهادهای بالادستی و وجود راهبرد توسعه فناوری در خود بنگاه می‌داند. به گفته این کارشناس صنعتی دلیل بعضی عدم موفقیت‌ها در صنعت خودرو و برخی صنایع دیگر همین موجود نبودن راهبردهای بالادستی در حاکمیت است. منطقی افزود: در سیاست‌گذاری فناوری اغلب بالاسری‌ها نسبت به بنگاه‌ها عقب‌تر هستند؛ برای مثال توفیقات دهه ۸۰ در صنعت خودرو به دلیل وجود سیاست‌های توسعه‌ای در خود بنگاه بوده است که و این سیاست‌ها نیز وابسته به نگرش مدیران آن مجموعه است. منطقی تجربه توسعه فناوری در صنعت خودرو در ۳دهه پس جنگ را به‌صورت آزمون‌وخطا بیان کرد و گفت: مسیر طی شده ازلحاظ منطق اجرا درست است. مشکلات و نقدها ناظر به روند اجرایی این مسیر نیز قابل تاکل است به‌عنوان‌مثال این روند می‌توانست در زمان بسیار کوتاه‌تری طی شود. وی همچنین به برنامه وزارت صمت برای ارتقای فناوری‌های کلیدی در حوزه حمل‌ونقل اشاره و در دسترس‌ترین آن را خودروهای متصل بیان کرد.

صنعت خودرو هنوز به بلوغ نرسیده است

رضا موسایی، دبیر دفتر مطالعات راهبردی رونق تولید، پژوهشگر سیاست‌گذاری صنعتی با اشاره به چالش‌های اصلی در صنعت خودرو گفت: یکی از اصلی‌ترین راهبردهای حمایت از صنایع نوپا در هر کشور، حمایت محدود دولتی به‌منظور ایجاد فرصت بلوغ برای آن صنعت است.

وی افزود: اما باوجوداینکه بیش از نیم‌قرن از تاسیس صنایع خودروسازی در ایران می‌گذرد، این صنعت هنوز به بلوغ نرسیده است. گویی این صنعت به‌مثابه کودکی ۶۰ساله است که در طول عمر خود همواره از حمایت‌های همه‌جانبه دولتی برخوردار بوده است.

به گفته این کارشناس صنعت اصلی‌ترین حمایت دولت از این صنعت، غیررقابتی کردن بازار به‌وسیله ایجاد موانع تعرفه‌ای و غیرتعرفه‌ای و عدم صدور مجوز برای سرمایه‌گذاری خارجی جهت تولید خودرو در داخل کشور است. علاوه بر این موارد، دخالت‌های دولتی در این صنعت چالش‌های دیگری نیز ایجاد کرده است.

تحمیل سرمایه‌گذاری‌های غیراقتصادی

به گزارش خانه صنعت معدن و تجارت ایران، دبیر دفتر مطالعات راهبردی رونق تولید، پژوهشگر سیاست‌گذاری صنعتی ضمن بیان این مطلب افزود: در طول ۶دهه گذشته همواره هزینه‌های بالایی از فشارهای سیاسی به صنعت خودروسازی کشور وارد شده و به کارایی پایین آن دامن زده است. به‌عنوان‌مثال اینکه نماینده‌های مجلس برای راه‌اندازی خط تولید خودرو یا قطعات در استان خود به شرکت‌های فعال در این صنعت فشار بیاورند، ازجمله هزینه‌های ماندگار تحمیل‌شده به این صنعت است.

موسایی گفت: خودروسازان علاوه بر گسترده‌تر کردن سایت‌های تولید در داخل کشور و راه‌اندازی خط تولید در شهرستان‌های مختلف که صرفه اقتصادی اغلب آنها زیر سوال است، در سال‌های اخیر در کشورهای آذربایجان، سوریه، سنگال، عراق، بلاروس، ونزوئلا و سودان نیز واحدهایی برای مونتاژ خودرو راه‌اندازی کرده‌اند.

خودروهای تولیدی خودروسازان ایرانی در کشورها عمدتا ازلحاظ کیفیت قادر به رقابت با برندهای قابل‌دسترسی در آن کشورها نبوده و گه‌گاه فروش مستلزم عرضه زیر نرخ تمام‌شده است.

تحمیل نیروی انسانی زائد

به گفته موسایی، در طول تاریخ صنعت خودروسازی در کشور، انتصاب مدیران ارشد و حتی مدیران میانی از میان افراد خارج از سازمان، امری متداول بوده است.

وی افزود: کمک‌ها و حمایت‌های دولتی صورت گرفته از خودروسازان به‌طورقطع انتظارات و توقعاتی را از آنها به دنبال داشته که این انتظارات گاهی به سفارش برای استخدام در سطوح مهندس و تکنسین هم می‌رسد.

موسایی ضمن بیان موارد یاد شده به عنوان مشکلات صنعت خودرو گفت: با توجه به مشروط نبودن حمایت‌های دولتی از این صنعت، خودروسازان به شکل طبیعی انگیزه‌ای برای سرمایه‌گذاری در طراحی محصول ندارند و به دلیل عدم سرمایه‌گذاری خودروسازان در طراحی پلتفرم و توسعه محصول، شاهد آثار زیان‌باری ازجمله عقب‌ماندگی در بازار رقابتی جهانی و ادامه مونتاژکاری با وجود حمایت چند ده‌ساله از این صنعت هستیم.

سخن پایانی

صنعت خودروسازی در ایران همواره با مسائل پیچیده‌ای روبه‌رو بوده و وابسته به الزامات بسیاری است که ارائه نسخه شفابخش برای هرکدام از این مسائل بدون در نظر گرفتن شبکه ارتباطی میان آنها، جامع و راهگشا نخواهد بود. استراتژی صحیح توسعه محصول و حرکت به سمت طراحی محصول و توسعه برند داخلی از جمله این الزامات است که تحقق هر یک مستلزم تحقق دیگری است.

اما با نگاهی گذرا به ریشه‌های بی‌انگیزگی و عدم تحرک رضایت‌بخش خودروسازان به‌سوی طراحی و توسعه محصول بومی، می‌توان راهکارهایی برای ایجاد انگیزه و محرک برای تشویق خودروسازان در این مسیر پیشنهاد کرد. نکته بسیار مهم این است که راهکارهای پیشنهادی عمدتا جنس حاکمیتی دارند. به‌عبارت دیگر، مخاطب این پیشنهادها حاکمیت به‌معنای نهادهای سیاست‌گذار، قانون‌گذار و دولت اعم از هیات‌دولت، وزارت صنعت و سایر مدیران مربوطه است، راهکارهایی ازجمله توجه جدی به سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی، اِعمال دقیق مدیریت دانش و تشکیل واحد تحقیق و توسعه مشترک می‌تواند برای بهبود وضعیت خودروسازی در کشور و حل موانع و مشکلات این صنعت مهم و مفید به نظر برسد.

در ۶دهه گذشته همواره هزینه‌های بالایی از فشارهای سیاسی به صنعت خودروسازی کشور تحمیل‌شده و به کارآیی پایین آن دامن زده است

یادداشت

واردات خودرو نباید موجب تضعیف قطعه‌سازان داخلی شود

آرمان خالقی
کارشناس خودرو

واردات خودرو نیازمند سیاست‌گذاری‌های چندوجهی است. در مورد واردات خودرو، تامین نیاز داخل و به موازات آن، عدم ورود لطمه به خودروساز و قطعه‌ساز داخلی، تیراژ خودروهای وارداتی، نرخ تعرفه و قابلیت استفاده برای عموم می‌بایست موردتوجه قرار بگیرد ضمن اینکه واردات درازای صادرات قطعه و استفاده از ارز صادراتی برای ورود خودروهایی که تولید داخل آن امکان‌پذیر نیست، یکی از راهکارها است. ظرفیت خودروهای وارداتی شامل حجم و مصرف سوخت پایین، تکنولوژی بالا و کوچک سایز بر اساس انواع سلایق و نیاز مصرف‌کنندگان داخلی به‌عنوان‌مثال واردات خودروهای آفرودی و با اولویت خودروهای برقی حائز اهمیت است و برای نیل به این هدف ابتدا باید به شناسایی سلایق و نیازهای بازار بپردازیم. به دلیل عدم برابری تقاضا و تولید هر خودرویی که وارد شود تقاضایی برای آن وجود دارد.

خودروهای داخلی با توجه به قیمت‌های جهانی با خودروهایی که در بازارهای بین‌المللی عرضه می‌شوند، قابل رقابت نیستند و تداوم روند فعلی علاوه بر اینکه به زیان مصرف‌کنندگان داخلی بوده، خودروساز داخلی را وادار به ارتقای کیفیت نخواهد کرد. تاکید بر الزامات کیفی و استانداردی خودروهای وارداتی به‌منظور حفظ سهم خودروسازان داخلی در بازار داخلی ازجمله سیاست‌گذاری‌ها است. واردات خودرو درازای صادرات قطعه و خودرو، قطعه‌ساز را به‌منظور استفاده از امتیاز واردات خودرو به سمت ارتقای کیفیت، تلاش برای کسب سهم در بازارهای بین‌المللی و درنتیجه رونق صادرات سوق می‌دهد.

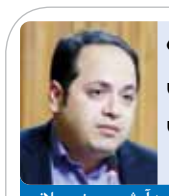
کاهش فروش خودروهای داخلی و زیان قطعه‌سازان داخلی به موجب واردات خودرو غیرقابل اجتناب است. باید واردات و صادرات به نحوی به یکدیگر گره بخورد، به‌عنوان‌مثال می‌توان برای واردکنندگان خودرو با استفاده از ارز حاصل از صادرات قطعات، به میزان ۱۰ درصد تسهیلات تعرفه‌ای در نظر گرفت. ترجیح این است که به‌منظور رصد جابه‌جایی ارزی، منشا ارز، ما به ازای واردات قطعه و نحوه تسویه روشن شود. آیا به همان نسبت صادرات خودرو با روش‌های پیش‌خرید و تهاتر انجام خواهد شد. هر امتیازی ازجمله واردات بدون انتقال ارز که برای خودروساز اختصاص می‌یابد می‌بایست برای قطعه‌ساز نیز لحاظ شود.

در زمینه تولید خودروهای برقی هم باید گفت؛ تولید خودروهای برقی در کشور اکنون در مرحله مقدماتی قرار دارد، خودروسازان بزرگ کشور بیشتر در بخش تحقیق و توسعه تولید این نوع خودروها ورود کرده‌اند و البته برخی از واردکنندگان نیز آمادگی خود را نسبت به واردات خودروهای برقی اعلام نموده‌اند. مسئله اصلی در تولید و واردات خودروهای برقی را تامین زیرساخت‌های موردنیاز برای ایستگاه شارژ، باتری و سایر امکانات است. گفتنی است، خودروهای برقی تکنولوژی‌های خاص خود را دارند به‌طوری‌که قوای محرکه آن متفاوت از سایر انواع خودروها است. با توجه به اهمیت دانش فنی تولید این خودروها به نظر می‌رسد خودروسازان داخلی هنوز به این دانش دست نیافته‌اند. ابتدا واردات قطعات سی‌کی‌دی و سپس مونتاژ کامل می‌بایست در دستور کار خودروسازان داخلی قرار بگیرد تا پس از گذشت یک مدت منطقی امکان ساخت داخل بخشی از اجزای خودروهای برقی در داخل کشور فراهم شود اما به عقیده بنده تا رسیدن به ساخت داخل این نوع خودروها فاصله داریم، ضمن اینکه اراده چندانی نیز وجود ندارد. خودروی برقی اگر از بعد قیمتی توان رقابت داشته باشند، آینده خوبی برای آن تصور می‌شود. با توجه به تکنولوژی بالاتر این خودروها که با افزایش نرخ جهانی آن همراه است به دلیل اینکه نرخ عوارض و بنزین در ایران به‌واسطه پرداخت یارانه از سوی دولت در مقایسه با نرخ جهانی ارزان‌تر است، به نظر نمی‌رسد استفاده از این خودروها در ایران جذابیتی داشته باشد. از مزیت‌های حرکت در این عرصه، ارتقای دانش فنی است بدین معنا که سطح و کلاس فنی تولیدکنندگان داخلی را بسیار تقویت می‌کند و این امکان را فراهم می‌سازد تا خودروسازان داخلی در سطح جهانی نیز مطرح شوند زیرا تعداد تولیدکنندگان خودروهای برقی در دنیا چندان زیاد نیست و رسیدن به این نقطه موفقیتی چشمگیر و قابل‌تحسین خواهد بود.

منبع: روابط عمومی خانه صنعت، معدن و تجارت ایران

یادداشت

نظارت لازمه نوسازی ناوگان حمل‌ونقل

سیدآرش حسینی میلانی
کارشناس حوزه محیط‌زیست

آلایندگی خودروهای فرسوده معضلی است که سال‌های سال کلانشهری مانند تهران را درگیر کرده است. در هر دوره مدیریتی در سطح دولت و مدیریت شهری، تدابیری اندیشیده و راهکارهایی برای حل این معضل پیشنهاد شده، اما طرح‌ها به‌طور کامل به نتیجه نرسیده و اهداف آنها محقق نشده است. ما در حال حاضر با عدم‌نظارت در حوزه تردد موتورسیکلت‌های فرسوده و نحوه تردد آنها در سطح شهر یا به‌عبارت دیگر نحوه اعمال قانون درباره این وسایل نقلیه فرسوده روبه‌رو هستیم. در حوزه خودرو، پیگیری خودروهای فرسوده براساس پلاک آنها راحت‌تر انجام می‌شود، اما در حوزه موتورسیکلت با مشکلاتی مواجهیم. در واقع می‌توان گفت پلیس در حوزه موتورسیکلت فرسوده موفق عمل نکرده است.

حذف خودروهای فرسوده از چرخه مصرف، نیاز به سرمایه‌گذاری دارد و در شرایط اقتصادی و اجتماعی فعلی، این موضوع با حساسیت‌های خاصی پیگیری می‌شود. این امر کار را سخت کرده است؛ به‌ویژه اینکه بعد از اپیدمی کرونا، کسب‌وکارهای آنلاین رونق گرفته‌اند و یکی از ابزارهای کار در این بخش هم موتورسیکلت است. این امر تحت اختیارات شهرداری‌ها نیست و اگر پلیس راهور پیشنهادی داشته باشد، شورای شهر باید متناسب با آن سیاست‌گذاری کند. البته اگر پایش و اعمال قانون نباشد با انگیزه اقتصادی نمی‌توان مشکلات سر راه این طرح (نوسازی ناوگان حمل‌ونقل کشور) را رفع کرد. برقی‌سازی موتورسیکلت‌ها و جایگزین کردن آنها با فرسوده‌ها در پایتخت نیز از دیگر موضوعاتی بود که ازسوی شهرداری دنبال شد. البته چه در بحث ساخت باتری و چه ایجاد ایستگاه‌های شارژ، هزینه‌های این طرح بالا بود؛ از همین‌رو به‌نوعی از سبد برنامه‌های شهرداری خارج شد. برای کاهش مصرف سوخت و بهبود کیفیت محصولات ضرورت دارد موتورسیکلت‌های کاربراتوری به انژکتوری تبدیل شوند. این کار هزینه کمتری دارد و قابل انجام است. در چند سال گذشته، این موضوع هدف‌گذاری شده که وام به اسقاط موتورسیکلت‌های فرسوده اختصاص یابد، اما باتوجه به افزایش قیمت‌ها، طرح در نهایت به اجرا نرسید، زیرا بودجه در نظر گرفته شده کفاف تعداد موتورسیکلت‌های فرسوده پایتخت را نمی‌داد. برای تحقق هدف حذف یک میلیون موتورسیکلت فرسوده از سطح شهر تهران، شهرداری تنهاست. اگر نهادهای دیگر در اجرای قانون هوای پاک همراه باشند، کار زودتر به سرانجام می‌رسد و نتیجه آن را می‌توان دید. دولت موظف است وام کم‌بهره پرداخت کند تا صاحبان خودروهای فرسوده ترغیب و تشویق به ارائه خودرو و موتورسیکلت فرسوده خود و جایگزینی آن با یک وسیله نقلیه نو شوند. در حال حاضر، اختصاص تسهیلات و نقدینگی، یکی از چالش‌های موجود برای تحقق این هدف است. موتورسیکلت‌های فرسوده و کاربراتوری چندبرابر خودروهای فرسوده آلایندگی دارند و نیمی از تلفات در حوزه رانندگی هم مربوط به موتورسیکلت است. پیشنهاد می‌شود باتوجه به آلایندگی موتورسیکلت از محل ماده ۱۲ قانون رفع موانع تولید، یارانه به خریداران این وسیله نقلیه، اختصاص یابد تا مالکان موتورسیکلت‌های فرسوده در طرح جایگزینی شرکت کنند؛ شبیه آنچه در حوزه خودروهای سنگین فرسوده در حال انجام است. به این ترتیب، مالک، وسیله نقلیه فرسوده خود را تحویل می‌دهد و از مزایای در نظر گرفته شده استفاده می‌کند. می‌توان گفت بهترین راهکار برای خروج موتورسیکلت‌های فرسوده از چرخه تردد همین طرح است که پیش‌بینی می‌شود با استقبال خوبی هم روبه‌رو شود. در حال حاضر برای نوسازی ناوگان در بخش موتورسیکلت، توجیه اقتصادی نداشتن قیمت لاشه موتورسیکلت و فاصله قیمتی آن با یک موتورسیکلت نو، موضوعی مطرح است. امروز نرخ ارزان‌ترین موتورسیکلت در بازار، حدود ۴۰ میلیون تومان است که برای صاحبان موتورسیکلت و اقشار کم‌درآمد، مبلغ بالایی به‌شمار می‌رود. در این میان، برای تشویق صاحبان خودرو نیاز است کمک‌های مالی ازسوی دولت انجام شود؛ به این ترتیب بخش زیادی از آلودگی هوا با حذف خودروهای فرسوده از بین می‌رود و مصرف سوخت به میزان زیاد و قابل‌توجهی کاهش می‌یابد.

تراز تولید و مصرف بنزین منفی شد

مدیرعامل شرکت ملی پالایش و پخش فرآورده‌های نفتی ایران گفت: با پیگیری‌های انجام‌شده، مشکل توزیع بنزین سوپر در روزهای آینده برطرف می‌شود، اما مشکل اساسی در این زمینه، مصرف بالای بنزین در کشور است، چراکه اکنون تراز تولید و مصرف بنزین منفی شده است.

جلیل سالاری در گفت‌وگو با ایسنا، با اشاره به میزان مصرف بنزین در کشور اظهار کرد: از ابتدای سال جاری تاکنون، روزانه ۱۰۳ میلیون لیتر بنزین مصرف شده و براساس آمار و ارقام مربوطه، تراز تولید و مصرف منفی شده است.

وی با بیان اینکه علت نبود بنزین سوپر، تعمیرات پالایشگاه‌های کشور بود و در صورتی که مصرف کنترل شود، این موضوع نیز برطرف خواهد شد، اظهار کرد: اجرای برنامه‌های تعمیرات اساسی و اضطراری در دو پالایشگاه امام خمینی شازند و اصفهان، موجب توقف تولید بنزین سوپر در کشور شد که با اجرای تمهیداتی می‌توان روند را مانند سابق کرد.

سالاری با بیان اینکه کیفیت بنزین توزیعی استاندارد است و مشکلی در این زمینه وجود ندارد، گفت: تمهیدات لازم برای توزیع بنزین باکیفیت در نظر گرفته شده است.

مدیرعامل شرکت ملی پالایش و پخش فرآورده‌های نفتی اظهار کرد: تقاضای ما از همه مردم، کنترل مصرف و مدیریت در این حوزه است تا بتوانیم ناترازی موجود را جبران و کمبودها در این زمینه را برطرف کنیم.

صمت الزامات طرح اسقاط را بررسی کرد

آشفته‌بازار اسقاط خودروهای فرسوده

گروه صنعت
editor@smtnews.ir

از جمله موضوعاتی که با سرد شدن هوا و بروز پدیده وارونگی دما و افزایش آلودگی، همواره زیر ذره‌بین قرار می‌گیرد و رسانه‌ها به‌دنبال کسب اطلاعات جدید درباره آن، به این در و آن در می‌زنند و مسئولان در نطق پیش از دستور، دوباره طرح‌های جدید برای آن پیشنهاد می‌دهند، بحث اسقاط خودروهای فرسوده است که اجرای آنها تاثیر بسیار زیادی بر کاهش آلودگی هوا دارد. در این میان، متولیان امر، سخن از طرح‌های تاثیرگذاری به میان می‌آورند که موردقبول واقع شده‌اند، اما در نهایت، به‌دلایلی اغلب نامشخص، به مرحله اجرا نرسیده‌اند. صمت در این شماره برای پاسخ به سوال‌های خود در این زمینه با کارشناسان مربوط گفت‌وگوهایی ترتیب داده که در ادامه می‌آید. با صمت همراه باشید.

رکود در روند اسقاط خودروهای فرسوده

سید امیر احمدی، دبیر انجمن صنفی مراکز اسقاط و بازیافت خودرو کشور در این زمینه در گفت‌وگوی با صمت اظهار کرد: اگر بخشی از قانون ساماندهی صنعت خودرو که خودروساز را موظف می‌کرد ۲۵ درصد تولیدات خود را به جایگزینی یا به‌عبارتی خروج خودروهای فرسوده تخصیص دهد، با همان کیفیتی که مجلس در نظر گرفته بود، اجرا می‌شد، چون مواردی مانند کاهش آلودگی هوا، کاهش تصادفات جاده‌ای و مشکلاتی که در این زمینه در حال حاضر با آنها روبه‌رو هستیم در این قانون دیده شده بود، این مشکلات کلا برطرف می‌شد.

احمدی در ادامه افزود: در حال حاضر، مرجعیت و صلاحیت ساماندهی صنعت خودرو به وزارت صنعت، معدن و تجارت داده شده و باتوجه به اینکه منافع حاصل از اسقاط خودروها، به این وزارتخانه می‌رسد هیچ وقت رشدی که در سال‌های ۹۲ و ۹۳ در زمینه خروج خودروهای فرسوده داشتیم را شاهد نخواهیم بود؛ یعنی برنامه اسقاط خودروهای فرسوده در قالب یک محرک باعث ترغیب مردم به تحویل خودرو فرسوده برای جایگزینی آن با خودرو نو نشده و در نهایت شاهد تعریف و اجرای برنامه خاصی در این زمینه نبوده‌ایم. در حال حاضر، براساس همین طرح جایگزینی که در حال اجرا است و در قانون بودجه ۱۴۰۱ دیده شده، صرفا ۱۰ درصد ظرفیت خودروسازان به طرح جایگزینی اختصاص پیدا خواهد کرد و به‌نظر من، بعد از این، رکود شدیدی در حوزه اسقاط و بازیافت خودروهای فرسوده داشته باشیم.

وی در پاسخ به اینکه آیا الزامات اسقاط خودروهای فرسوده محقق شده یا خیر، اظهار کرد: ما درباره خروج خودروهای فرسوده قوانین متعددی داریم و در این زمینه قانون کم نداریم، اما به‌جرأت می‌توان گفت هیچ‌کدام از آنها به‌طور کامل اجرایی نشده است. مثلا براساس قانون هوای پاک باید ۳۰ درصد تولیدات خودروساز، صرف نوسازی خودروها شود و با اینکه این قانون، قانون تاثیرگذاری در این زمینه به‌شمار می‌رود، تاکنون به مرحله اجرا نرسیده است. احمدی خاطرنشان کرد: یا اینکه قانون رفع موانع تولید و بهینه‌سازی مصرف سوخت را داریم، اما شاهد اجرای برنامه‌های آنها نیستیم و این قانون نیز از جمله قوانینی به‌شمار می‌رود که به مرحله اجرا نرسیده است. وی افزود: از دیگر قوانین مربوط به اسقاط خودروهای فرسوده واردات خودرو است. براساس قانون و مصوبه هیات دولت باید به ازای وارداتی که انجام می‌شود، درصدی خودرو فرسوده اسقاط شود، این در حالی است که از سال ۹۶ واردات خودرو ممنوع شده و به‌نوعی این قانون در محاق مانده و به‌دلیل این محدودیت، قانون یادشده تاثیری که باید را نداشته است.

سونامی فرسوده‌ها

دبیر انجمن صنفی مراکز اسقاط و بازیافت خودرو کشور با اشاره به طرح‌های گوناگونی که به مرحله اجرا نرسیده‌اند، افزود: باتوجه به قوانینی که وضع شده، اما به مرحله اجرا نرسیده‌اند و همین بحث ۱.۵ درصدی که در حال حاضر اجرایی شده و طبق آن قرار است به ازای تولید هر خودرو ۱.۵ درصد بهای آن به سازمان محیط‌زیست داده شود و جایگزین برنامه اسقاط یک خودرو فرسوده به‌جای تولید ۴ خودرو است، به‌نظر می‌رسد دولت می‌خواهد با پول آلودگی هوا را کم کند، جاده‌ها را اصلاح و حوادث جاده‌ای را کمتر کند و این‌گونه است که اهداف ما در این بخش محقق نمی‌شود.

احمدی در ادامه خاطرنشان کرد: باتوجه به تردد ۳ میلیون و ۶۰۰ هزار خودرو فرسوده در کشور که حجم بسیار زیادی است و سال‌به‌سال هم بر تعداد آنها افزوده خواهد شد و خروجی که داریم، یعنی تعداد خودرویی که سالانه اسقاط می‌شود -سال قبل حدود ۳۰ هزار خودرو از رده خارج شد- در سال ۱۴۰۴ حدود ۸ میلیون خودرو فرسوده در کشور خواهیم داشت که فاجعه است و ادامه این روند یعنی سونامی خودروهای فرسوده. علاوه‌براین اگر خودروهای جدیدی را که تحویل داده می‌شوند و کیفیت لازم را ندارد، به این موارد اضافه کنیم، خود گویای شرایط بحرانی ما در این بخش است.

راهکارهای خوب، اما در محاق

دبیر انجمن صنفی مراکز اسقاط و بازیافت خودرو کشور درباره راهکارها و پیشنهادات انجمن در این زمینه گفت: در مرحله نخست باید به هر شکلی که امکان دارد، موضوع اسقاط خودروهای فرسوده را در حجم بالا محقق کنیم. این موضوع همواره برای ما یک دغدغه جدی است و در این زمینه طرح‌های مختلفی ارائه کردیم. از جمله یک سال و نیم پیش درباره بهینه‌سازی مصرف سوخت و جایگزینی خودروهای فرسوده طرحی را به دفتر ریاست‌جمهوری ارسال کرده‌ایم. البته عزمی برای اجرای این طرح‌ها ازسوی نهادهای متولی وجود ندارد و با اینکه به‌عنوان نمونه طرح ما در زمینه بهینه‌سازی مصرف سوخت همه جا برای اجرا تایید شد و مهم‌تر از همه اینکه، خروجی آن به نفع قشر آسیب‌پذیر و محروم است و می‌تواند مشوق خوبی باشد تا مردم خودروهای فرسوده خود را تحویل دهند و آن را با خودرویی نو جایگزین کنند، در نهایت اجرایی نمی‌شود؛ برای اینکه ظاهرا بنا نیست این اتفاق بیفتد.

وی افزود: در حال حاضر، آمار مصرف سوخت در کشور قابل‌توجه است و برای تامین نیاز داخل باید واردات بنزین و گازوئیل داشته باشیم. اینجا این سوال مطرح می‌شود که عمده این مصرف لجام‌گسیخته دست کیست؟ پاسخ مشخص است، خودروهای پرمصرف فرسوده.

احمدی در پایان با اشاره به تاثیر طرح اسقاط خودروهای فرسوده، گفت: متولی اصلی کاهش آلودگی هوا، سازمان محیط‌زیست است که باید عزم جدی در این زمینه داشته باشد تا طرح‌های مربوط به این موضوع در نهادها و بخش‌های گوناگون که به‌نوعی به کاهش آلودگی هوا کمک می‌کنند، به جریان بیفتد. در راستای پیشنهاداتی که ارائه داده‌ایم، برخی نهادها با ما هماهنگ هستند که البته باز هم منجر به نتیجه مطلوبی نمی‌شود. مثلا سازمان بهینه‌سازی مصرف سوخت در جلسات تخصصی خاصی تاییدیه داده و نهاد استراتژیک ریاست جمهوری روی طرح نظر مثبت دارد، اما طرح در نهایت اجرایی نمی‌شود. طرح بهینه‌سازی مصرف سوخت می‌تواند به پیشرفت تولید خودرو کمک کند و محرک خوبی باشد برای جمع‌آوری خودروهای فرسوده و کاهش آلودگی هوا و همچنین می‌تواند تلفات تصادفات را کاهش دهد و تاثیرات قابل‌توجه دیگری در کشور داشته باشد.

> صادق بشیری: موفقیت هر طرحی نیازمند مشارکت، سازگاری و خلاقیت بوده و در زمینه اجرای طرح اسقاط شایسته است که ستاد مدیریت بحران تشکیل شود و نقشه راه را ترسیم کند

هنوز اسقاط فرسوده‌ها در اولویت نیست

صادق بشیری، کارشناس صنعت خودرو نیز درباره الزامات اسقاط خودروها و بحث آلودگی هوا در گفت‌وگو با صمت اظهار کرد: درباره آلودگی هوا، گرچه خودروها و موتورسیکلت‌ها متهم اصلی هستند، اما از آلودگی‌ها به‌واسطه استفاده از سوخت مازوت در نیروگاه‌های کشور نباید غافل شد. در همین زمینه به‌نظر می‌رسد پنهان‌کاری وجود دارد و اطلاعات شفافی ارائه نمی‌شود و سازمان حفاظت محیط‌زیست به دلایل موجه و غیرموجه به‌طور شفاف و قاطع عمل نمی‌کند. به‌نظر می‌رسد این سازمان تبدیل به یک سازمان تشریفاتی شده که ملاحظات و محدودیت‌های مختلفی دارد و در این زمینه ناچار است کنار بیاید و به مکاتبات و هرازگاهی به مصاحبه‌های رسانه‌ای بسنده می‌کند.

بشیری افزود: درباره سیاست‌های اسقاط خودروهای فرسوده و جایگزینی آنها با خودروهای روز، شاهدیم که گردش کار در این صنعت به‌گونه‌ای شده که هزینه از رده خارج کردن خودرو در سال‌های اخیر افزایش یافته، به همین دلیل تمایل به جایگزینی خودروها ازسوی صاحبان خودروها و حتی خودروسازان کاهش پیدا کرده و چه‌بسا کلا از بین رفته است.

این کارشناس صنعت خودرو در ادامه اظهار کرد: افزایش غیرمنطقی نرخ خودرو نیز تقاضای پایدار برای جایگزینی خودرو را تحت‌الشعاع قرار داده و از طرفی محدودیت در عرضه ادامه‌دار خودرو، عرضه پایدار خودرو را از بین برده و بنا به دلایل دیگری که در ادامه اشاره می‌شود، جایگزینی خودروهای فرسوده با مانع جدی روبه‌رو شده است. بشیری خاطرنشان کرد: تمایل به داشتن خودرو جدید و دل کندن از خودروهای با کارکرد و طول عمر بالا، شرایط و مقتضیات خودش را می‌طلبد و واقعیت این است که هر سیاست و تکنیکی ریشه در نیاز دارد؛ از این رو می‌توان گفت داشتن هوای پاک هنوز در اولویت نیازهای سیاست‌گذاران صنعت خودرو یا سایر سیاست‌گذاران کشور قرار نگرفته و اولویت‌های دیگری، اولویت اسقاط خودروهای فرسوده را تحت‌الشعاع قرار داده است.

مقصرانگاری دیگران

این منتقد صنعت خودرو همچنین گفت: تمایل به استفاده از خودروهای فرسوده از روی ناچاری، بنا به این دلایل می‌تواند قابل‌توجه باشد؛ اینکه سازکار اسقاط خودروهای فرسوده در پارادایم گذشته قدم می‌زند و به‌دنبال مقصرانگاری دیگران است؛ رویکرد سیاست‌های حمایتی از خودروسازان و معافیت آنها از جایگزینی خودرو، همه بافته‌های گذشته را برای اسقاط خودرو از بین برده است؛ افزایش جهش نرخ خودروهای تکراری، جذابیت‌های مالی جایگزینی خودرو را متوقف کرده و در نهایت اینکه، ناهماهنگی‌های بین نهادی و نبود مدیریت یکپارچه و دلسوز در کنار ضعف‌های نظارتی، مولفه‌ها و متغیرهای جایگزینی خودروهای فرسوده را به‌هم‌ریخته است. البته ممنوعیت واردات خودرو و تخصیص نیافتن منابع مالی لازم مزید بر علت شکست این سیاست شده است.

بشیری در پاسخ به این پرسش که موفقیت طرح جایگزینی خودروهای معیوب و فرسوده نیازمند ایجاد جذابیت‌های گوناگون مالی و انگیزشی است، در این زمینه کدام تدابیر مالی و انگیزشی دیده شده، افزود: مطالعه رفتار مصرف‌کنندگان در جایگزینی خودروها نشان می‌دهد تمایل به استفاده از رفاه بیشتر، امکانات و ایمنی بهتر و بیشتر از گذشته، هزینه‌های کمتر، رنج و زحمت کمتر از گذشته و بهره‌مندی از تسهیلات، استفاده از فرصت و صرفه اقتصادی و احساسی و... می‌تواند در این زمینه راهگشا باشد که هیچ کدام از تدابیر اینچنینی در طرح اسقاط خودرو فرسوده نمود ندارند. مردم ترجیح می‌دهند خودرو فرسوده خود را تعمیر کنند و با آن کنار بیایند؛ یعنی چرخه معیوبی ایجاد شده که به نفع مکانیک‌ها و تعمیرکاران خودرو، قطعه‌فروشان و چه‌بسا فروشندگان قطعات قاچاق کم‌کیفیت یا قطعات بدون شناسنامه متفرقه می‌چرخد. وی خاطرنشان کرد: فاجعه‌بارتر اینکه در ماه‌های اخیر، خبری منتشر شده مبنی بر اینکه سرمایه‌گذاری متفاوتی در اسقاط خودرو با تخصیص درصدی از نرخ خودرو به سازمان محیط‌زیست در دستور کار قرار گرفته که آن هم از جیب مشتریان دریافت می‌شود. با این اوصاف، نه‌تنها منابع حمایتی دولت در این زمینه کارساز نبوده، بلکه بار مالی طرح غیرمستقیم به مشتریان و متقاضیان منتقل می‌شود.

این کارشناس صنعت خودرو درباره ریشه این مشکلات اظهار کرد: به‌طور کلی می‌توان اذعان کرد اکوسیستم قابل‌قبولی در این زمینه وجود ندارد و متغیرهای موفقیت این رویکرد در کنار هم نیستند که همه این بن‌بست‌ها ریشه در انحراف در سیاست‌های صنعتی خودروسازی و زیست‌محیطی کشور دارد. واقعیت این است که امروزه مدیریت برپایه سازمان‌های مرتبط در قالب شبکه می‌تواند به موفقیت برسد و عملکردهای جزیره‌ای و استفاده از مدل‌های تاریخ‌مصرف گذشته راه را برای بهبود هموار نخواهد کرد.

بشیری در پایان گفت: موفقیت هر طرحی نیازمند مشارکت، سازگاری و خلاقیت است و ضرورت دارد در این زمینه ستاد مدیریت بحران تشکیل شود و نقشه راه را ترسیم کند. امروزه نه‌تنها سیاست‌های بهبود متوقف شده و حتی در جا نمی‌زند، چه‌بسا مشکلات انباشته هم شده است؛ از این رو لازم است سازمانی برازنده شرایط موجود، تشکیل شود و مورد حمایت قرار گیرد.

> سید امیر احمدی: برنامه اسقاط خودروهای فرسوده در قالب یک محرک باعث ترغیب مردم به تحویل خودرو فرسوده برای جایگزینی آن با خودرو نو نشده است

سخن پایانی

بخشی از علت آلودگی هوا به تردد خودروهای فرسوده برمی‌گردد که این روزها تعداد آنها بسیار زیاد است و براساس اطلاعاتی که به‌دست آورده‌ایم، تعداد خودروهای فرسوده از مرحله هشدار گذشته و کم‌کم به شرایط بحرانی نزدیک می‌شود و به‌گفته کارشناسان، اگر اقدام عاجلی در این زمینه انجام نشود، به‌زودی شاهد سونامی تردد خودروهای فرسوده در سطح کشور خواهیم بود که باتوجه به طرح‌ها و دستورالعمل‌های متعدد و گوناگونی که در این زمینه ارائه شده، هشدار جدی و قابل‌تاملی است.

قول‌ها، شعارهایی توخالی است

برنامه داغ فولادی‌ها گرفتار سرمای زمستان

بورس در انتظار اخبار خوب

قانون معادن در انتظار ورود به مجلس شورای اسلامی

در بر همان پاشنه می‌چرخد

عکس: صمت

حقوق دولتی معادن همواره یکی از دغدغه‌های معدنکاران بوده است و علاوه بر نحوه محاسبه و شیوه اخذ، روش هزینه کرد آن هم بارها مورد اعتراض فعالان حوزه معدن قرار گرفته است اما این مشکلات همچنان لاینحل باقی مانده است و در بر همان پاشنه می‌چرخد. بر اساس قانون معادن ۶۸ درصد حقوق دولتی باید به وزارت صنعت پرداخت شود تا صرف ایجاد زیرساخت‌های معدنی و توسعه معادن و صنایع معدنی شود اما سازمان برنامه و بودجه این پول را به وزارت خانه برنمی گرداند و در حوزه‌های دیگر هزینه می‌کند. همچنین ۵ تا ۶ درصد از حقوق دولتی باید در اختیار سازمان زمین شناسی قرار گیرد تا برای توسعه اکتشافات مصرف شود. ۱۵ درصد دیگر از این وجوه به شهرستان یا بخشی که معدن در آن واقع شده اختصاص دارد تا برای جبران آلودگی‌ها و تامین و ایجاد زیرساخت‌ها مصرف شود. ۱۲ درصد مابقی هم باید به سازمان جنگل‌ها و منابع طبیعی برای جبران خسارت‌های وارده تخصیص داده شود. اما سازمان برنامه و بودجه این مبالغ را در محل‌های ذکر شده توزیع نمی‌کند. صمت در این گزارش به مشکلات محاسبه حقوق کمرگی پرداخته که داستان امروز و دیروز نیست.

ترک فعل مکرر

سجاد غرقی نایب رئیس کمیسیون معادن و صنایع معدنی اتاق بازرگانی گفت: در نحوه محاسبه حقوق دولتی و هزینه کرد آن با ترک فعل و اجرا نکردن قانون مواجه هستیم.

به گزارش ماین‌نیوز، غرقی با اشاره به اینکه محاسبه حقوق دولتی باید هر سه سال یک بار و معدن به معدن باشد گفت: در حالی که شیوه محاسبه رایج علی‌الرأسی و به صورت کلی است و علاوه بر این در هزینه کرد حقوق دولتی معادن که وجه درآمدی برای دولت ندارد، نیز ترک فعل اتفاق افتاده است.

وی گفت: مالیات تکلیفی، مالیات بر سود، ارزش افزوده، ماده ۱۶۹ و نظایر آن، وجوه مالیاتی درآمدی هستند که بنگاه‌های معدنی پرداخت می‌کنند، اما حقوق دولتی صرفا باید صرف توسعه بخش معدن شود.

▣ آفت خطرناک کم‌توجهی

غرقی گفت: یکی از آفت‌های بزرگ هزینه نشدن این وجوه، ایجاد درآمد برای دولت است. در نتیجه هر ساله بخش حاکمیتی، به امید استفاده از این درآمدها در محل‌های دیگر، مجبور به افزایش حقوق دولتی می‌شود. درحالی که اگر بتوان حقوق دولتی را طبق قانون و پیش‌بینی‌های صورت گرفته، برای بخش معدن صرف کرد، شاهد توسعه بخش معدن خواهیم بود.

▣ افزایش چندصد درصدی حقوق دولتی

غرقی ادامه داد: پیرو ابلاغیه‌های وزارت صمت درباره حقوق دولتی معادن کوچک مقیاس در سال ۱۴۰۰ با افزایش ۴۰۰ تا ۶۰۰ درصدی رقم نهایی حقوق دولتی این معادن به نسبت سال ۹۹ مواجه هستیم که این افزایش چشمگیر، نسبتی با شرایط واقعی بازار ندارد. وی افزود: این در حالی است که افزایش نرخ ارز باعث افزایش هزینه‌های قطعات و ماشین‌آلات معدنی وارداتی شده است، ضمن اینکه افزایش تا ۵۸ درصدی دستمزد نیروی انسانی و افزایش بیش از ۳۰۰ درصدی نرخ مواد ناریه در یک سال اخیر، هزینه‌های معدنکاری را افزایش داده است که این عوامل در کنار افزایش ۶۰۰ درصدی حقوق دولتی، ما را در جنبه‌های مختلف دچار تهدید می‌کند.

سجاد غرقی ادامه داد: دولت وجه هزینه‌ای و وجه درآمدی را برای حقوق دولتی لحاظ می‌کند و در هزینه‌های عمومی و جاری صرف می‌کند که این امر موجب می‌شود سهم اندکی به وزارت صمت اختصاص پیدا کند. حتی درمورد منابع طبیعی سهم دریافتی آنقدر ناچیز است که می‌توانیم بگوییم بازسازی معادن شاید کمتر از انگشتان یک دست انجام شده باشد.

▣ اشتباه در فرمول محاسباتی

غرقی گفت: میان معادن کوچک و معادن بزرگ باید تفاوت ماهیتی قائل باشیم، معادن کوچک به واسطه عدم بهره‌مندی از صرفه مقیاس، فقدان دسترسی به منابع مالی خارج از بنگاه برای تأمین سرمایه در گردش و همچنین آسیب‌پذیری زیادی که در چرخه‌های رکود دارند نسبت به افزایش هزینه‌های محیطی بسیار حساس هستند.

نایب‌رئیس کمیسیون معادن و صنایع معدنی اتاق بازرگانی افزود: در ابلاغیه‌های جدید درصدهای حقوق دولتی تغییر چندانی نکرده و مانند سنوات گذشته است، اما افزایش چندین برابری را در نرخ پایه شاهد هستیم به طور نمونه معدنی که سال گذشته حدود ۳ میلیارد تومان حقوق دولتی می‌داده در ابلاغیه امسال به بیش از ۱۸ میلیارد تومان رسیده است. البته اشتباه در فرمول محاسباتی هم می‌تواند در این افزایش موثر باشد به همین دلیل ما در تشکل‌ها در حال مذاکره هستیم که بتوانیم این موضوع را بررسی و اصلاح کنیم و بتوانیم اثرات سوء آن را به حداقل برسانیم.

کامودیتی‌ها در مسیر نزول

سعید صمدی، دبیر انجمن زغال‌سنگ گفت: در سال ۱۴۰۱ عمده کامودیتی‌ها در بازارهای جهانی با کاهش نرخ همراه بودند، یعنی در این سال به غیر از بخش انرژی و گاز، سایر کامودیتی‌ها افت نرخ را تجربه کردند، در نتیجه شرکت‌ها دچار مشکل شدند، حالا اگر قرار است حقوق دولتی معادن برای سال‌آینده افزایش پیدا کند، باید مشخص شود آیا قرار است معادن جدیدی به جمع معادن کشور اضافه شوند یا قرار است حاشیه سود تولیدات بیشتر شود.

به گزارش ماین نیوز، دبیر انجمن زغال‌سنگ ایران در ادامه اضافه کرد: فراموش نکنیم در بحث حقوق دولتی عمده فشار بر معادن کوچک و متوسط‌مقیاس وارد می‌شود زیرا معادن بزرگ از حاشیه سود بالایی برخوردار هستند و شاید چندان با مشکل مواجه نشوند. اما اگر فعالیت معادن کوچک و متوسط‌مقیاس توجیه اقتصادی وجود نداشته باشد، تعطیل خواهند شد.

▣ بخشیدن عطای کار

صمدی با اشاره به آمار تعطیلی معادن، تصریح کرد: با نگاهی به آمار معادن تعطیل‌شده مشاهده می‌کنیم که برخی از این معادن برای پرداخت حقوق دولتی وام گرفته‌اند و در ادامه با مشکلات بسیاری همراه شده‌اند که عطای این کار را به لقایش بخشیده‌اند.

صمدی درباره برخی ارقام برای حقوق دولتی سال ۱۴۰۲ که به‌صورت غیررسمی مطرح می‌شود، اظهار کرد: همان‌طور که در کشورهای معدنی دیگر مشاهده می‌شود، افزایش حقوق دولتی باید کارشناسی‌شده باشد و بر مبنای سود محاسبه شود. اما متاسفانه مبنای محاسبه استخراج است؛ درحالی‌که در این مرحله از کار ماده‌معدنی و باطله همراه با هم استخراج می‌شود.

وی ادامه داد: از سوی دیگر باید شرایط برای معادن کوچک و متوسط با معادن بزرگ متفاوت باشد و در بحث حقوق دولتی آنها را از یکدیگر تفکیک کنند.

صمدی افزود: حتی اگر نگاه دولت به موضوع حقوق دولتی درآمدزایی باشد که نگاه درستی نیست، باز هم باید این رقم را کارشناس مشخص کند تا امکان تحقق آن وجود داشته باشد. دولت باید به‌نوعی میزان حقوق دولتی را مشخص کند که پرداخت آن برای معادن امکان‌پذیر باشد، در غیراین‌صورت افزایش غیرکارشناسی و بی‌مبنا تنها به تعطیلی معادن منجر می‌شود.

سخن پایانی

قانون معادن که بیش از یک سال در مجلس در دست بررسی بوده، این روزها در انتظار رسیدن به صحن علنی مجلس است. گفته می‌شود روند اخذ و هزینه کرد حقوق دولتی یکی از بخش‌هایی است که در این اصلاحیه مورد بازنگری جدی قرار گرفته و قرار است ۶۸ درصد حقوق دولتی معادن، که سهم وزارت صمت است، به صندوق بیمه فعالیت‌های معدنی پرداخت شود تا صرف ارائه تسهیلاتی در جهت رشد و توسعه صنایع معدنی شود. البته هنوز اعضای کمیسیون به نتیجه نرسیده‌اند که صندوق فعالیت‌های معدنی را برای این منظور مشخص کنند یا صندوق توسعه ملی را.

«آگهی فراخوان مناقصه عمومی همراه با ارزیابی کیفی» (مناقصه عمومی و دو مرحله‌ای شماره ۵۳۱۳۳۰۵۹)

نوبت دوم
شناسه ۱۴۱۹۴۴۹

شرکت گاز استان خراسان جنوبی در نظر دارد لوله فولادی مورد نیاز خود جهت اجرای پروژه‌های گازرسانی استان سیستان و بلوچستان را به شرح ذیل و با مشخصات و شرایط کلی مندرج در اسناد مناقصه و مطابق با استانداردهای شرکت ملی گاز ایران (IGS-M-PL-001-2(1)-Jun. 2016) و مورد تأیید بازرسی فنی شرکت گاز استان خراسان جنوبی از بین سازندگان و یا تأمین کنندگان ذیصلاح خریداری نماید، بدین‌منظور از کلیه شرکت‌های سازنده و یا تأمین‌کننده که توانایی تأمین اقلام فوق و تهیه تضمین شرکت در فرآیند ارجاع کار را دارند دعوت می‌نماید جهت شرکت در فراخوان به سامانه تدارکات الکترونیکی دولت (ستاد) به آدرس (www.setadiran.ir) به شماره فراخوان (۲۰۰۱۰۹۱۴۴۴۰۰۰۱۰۶) مراجعه و اسناد مناقصه را دریافت نمایند.

تذکر: هیچ یک از تولیدکنندگان مجاز به معرفی اشخاص حقوقی دیگر به عنوان نماینده نبوده، در غیر این‌صورت مناقصه‌گزار مجاز به حذف شخص معرفی شده خواهد بود.

نام و نشانی دستگاه مناقصه‌گزار: شرکت گاز استان خراسان جنوبی (سهامی خاص)- بیرجند- سایت اداری- بلوار پیامبر اعظم(ص)- ابتدای خیابان شهدای نیروی انتظامی- شرکت گاز استان خراسان جنوبی- طبقه اول- امور قراردادها- کدپستی: ۹۷۱۹۸۶۶۸۳۸

تلفن: ۰۵۶-۳۲۳۹۲۰۰۰، نمابر قراردادها: ۰۵۶-۳۲۴۰۰۵۲۳

محل تأمین اعتبار پیمان: اعتبارات سرمایه‌ای (منابع بند ق تبصره ۲ ماده واحده قانون بودجه-طرح‌های غیرعمرانی) شرکت گاز استان سیستان و بلوچستان

موضوع مناقصه: خرید ۴۹۰۰۰ متر لوله فولادی ۸ اینچ GRB با ضخامت ۰.۱۸۸ اینچ (تقاضای شماره ۰۱۳۲۰۰۹)

نوع و مبلغ تضمین شرکت در فرآیند ارجاع کار: تضمین‌های اعلام شده در آیین‌نامه تضمین برای معاملات دولتی به شماره ۱۲۳۴۰۲/ت۵۰۶۵۹ه- مورخ ۱۳۹۴/۰۹/۲۲ - مبلغ تضمین ۱۵،۰۰۰،۰۰۰،۰۰۰ ریال (پانزده میلیارد ریال)

شرایط مناقصه‌گران:
- داشتن شخصیت حقوقی و مجوز تولید، تهیه و یا فروش از مراجع ذیصلاح
- توانایی ارائه انواع ضمانت‌نامه بانکی طبق ضوابط کارفرما
- داشتن تجربه، حسن سابقه و توان مالی متناسب با قرارداد
- توانایی رعایت استانداردهای شرکت ملی گاز ایران
- ارائه صورت‌های مالی حسابرسی شده سال ۱۴۰۰ و یا حداقل سال ۱۳۹۹ توسط مؤسسات حسابرسی معتبر برای مناقصه‌گران الزامی است.
- ارائه ایران کد کالا الزامی است.

تذکر: مطابق بند الف ماده ۵ قانون حداکثر استفاده از توان تولیدی و خدماتی کشور و حمایت از کالای ایرانی، ارجاع کار صرفا به موسسات و شرکت‌های ایرانی ثبت شده در فهرست توانمندی‌های مندرج در سامانه توانیران مجاز است.

برنامه زمانی مناقصه:
- **مهلت دریافت اسناد ارزیابی کیفی:** از تاریخ ۱۴۰۱/۰۹/۱۴ لغایت ساعت ۰۸:۰۰ روز دوشنبه مورخ ۱۴۰۱/۰۹/۲۱
- آخرین مهلت بارگذاری اسناد ارزیابی کیفی بر روی سامانه ستاد: ساعت ۰۸:۰۰ روز دوشنبه مورخ ۱۴۰۱/۱۰/۰۵
- اعلام نتایج ارزیابی کیفی: ۱۴۰۱/۱۰/۱۱
- **مهلت دریافت اسناد مناقصه:** از تاریخ ۱۴۰۱/۱۰/۱۱ لغایت ساعت ۰۹:۳۰ روز چهارشنبه مورخ ۱۴۰۱/۱۰/۱۴
- آخرین مهلت بارگذاری اسناد مناقصه بر روی سامانه ستاد: ساعت ۰۹:۳۰ روز شنبه مورخ ۱۴۰۱/۱۰/۲۴
- **زمان و مکان بازگشایی پاکات الف و ب:** ساعت ۱۰:۰۰ روز شنبه مورخ ۱۴۰۱/۱۰/۲۴ - سالن جلسات شرکت گاز استان خراسان جنوبی

زمان و مکان بازگشایی پاکات ج: پس از ارزیابی فنی بازرگانی پیشنهادها، پاکت‌های مالی شرکت‌های واجد شرایط در تاریخ ۱۴۰۱/۱۰/۲۸، در محل سالن جلسات شرکت گاز استان خراسان جنوبی گشایش خواهد یافت. لازم به ذکر است تاریخ و مکان اعلام شده جهت گشایش پاکات مالی قطعی نبوده و با توجه به روند ارزیابی فنی بازرگانی پیشنهادها امکان تغییر وجود خواهد داشت. با این وجود این شرکت نسبت به دعوت از مناقصه‌گرانی که پیشنهاد فنی آنها مورد تائید قرار گیرد به صورت کتبی اقدام خواهد نمود. با توجه به اینکه کلیه مراحل برگزاری مناقصه از دریافت اسناد تا ارائه پیشنهاد مناقصه‌گران و بازگشایی پاکات از طریق درگاه سامانه تدارکات الکترونیکی دولت (ستاد) به آدرس (www.setadiran.ir) انجام خواهد شد. هر یک از مناقصه‌گران جهت دریافت و عودت اسناد مناقصه، بایستی اسناد را تا آخرین مهلت ذکر شده در آگهی از طریق سامانه ستاد دریافت و یا بارگذاری نمایند.

مناقصه‌گران می‌بایست اسناد مناقصه را پس از بارگذاری در سامانه تدارکات الکترونیکی دولت تا قبل از شروع جلسه کمیسیون مناقصات بصورت فیزیکی نیز تحویل دبیرخانه رمز و محرمانه واحد حراست شرکت گاز استان خراسان جنوبی نمایند.

این آگهی در سایت‌های http://iets.mporg.ir, www.nigc-skgc.ir, www.shana.ir و www.setadiran.ir قابل رؤیت می‌باشد.

روابط عمومی شرکت گاز استان خراسان جنوبی

تاریخ انتشار نوبت اول: ۱۴۰۱/۰۹/۱۴ تاریخ انتشار نوبت دوم: ۱۴۰۱/۰۹/۱۵

آگهی ابلاغ مفاد آراء هیات

م الف ۵۵۰

ابلاغ مفاد آراء هیات (قانون الحاق موادی به قانون ساماندهی و حمایت از تولید و عرضه مسکن) برابر مقررات بند ۳ ماده یک قانون و ماده ۱۰ آیین‌نامه اجرایی قانون ساماندهی و حمایت از تولید و عرضه مسکن روستاها و شهرهای زیر ۲۵ هزار نفر جمعیت مصوب ۱۳۸۸ آراء صادره و آگهی تحدید حدود اتفاقی موادی به قانون ساماندهی و حمایت از تولید عرضه مسکن مصوب ۱۳۸۸ نظر به اینکه در اجرای ماده ۱۰ آیین‌نامه قانون مذکور تحدید حدود قطعات مورد تصرف آقایان و خانم‌های مشروحه ذیل واقع در حوزه ثبتی شبانکاره در تاریخ ذیل به عمل خواهد آمد و برابر مقررات و آئین‌نامه جهت اطلاع متقاضیان و عموم آگهی می‌شود.

۱- ششدانگ یک باب خانه پلاک ۴۳۰۵ فرعی مجزا شده از پلاک ۷۳۵۲/۳۸۹ اصلی به مساحت ۳۵۸/۶۰ متر مربع مالکی آقای ایرج بارکانهی واقع در حوزه ثبتی شبانکاره (شهر شبانکاره)

۲- ششدانگ یک قطعه زمین محصور پلاک ۴۳۱۰ فرعی مجزاشده از پلاک ۷۳۵۲/۳۴۴ اصلی به مساحت ۲۳۲/۸۳ متر مربع مالکی آقای اسکندر پاسالار واقع در حوزه ثبتی شبانکاره (شهر شبانکاره)

۳- پلاک ۴۳۱۳ فرعی مجزاشده از پلاک ۷۳۵۲/۳۴۸ اصلی به مساحت ۴۳۲/۶۰ متر مربع مالکی خانم‌ها زهره امیری ریگی و فاطمه امیری ریگی هر کدام نسبت به سه‌دانگ مشاع از ششدانگ یک باب خانه واقع در حوزه ثبتی شبانکاره (شهر شبانکاره)

۴- ششدانگ یک باب خانه پلاک ۴۳۱۴ فرعی مجزا شده از پلاک ۷۳۵۲/۳۸۶ اصلی به مساحت ۲۰۵/۵۰ متر مربع مالکی خانم مریم کشاورزی واقع در حوزه ثبتی شبانکاره (شهر شبانکاره)

۵- ششدانگ یک باب خانه پلاک ۴۳۱۵ فرعی مجزا شده از پلاک ۷۳۵۲/۳۱ اصلی به مساحت ۸۱۰/۹۹ متر مربع مالکی خانم مژگان حاجب واقع در حوزه ثبتی شبانکاره (شهر شبانکاره)

تاریخ تحدید حدود ۱۴۰۱/۱۰/۱۰

لذا کلیه مالکین و اشخاص اعم از حقیقی و حقوقی که نسبت به اصل ملک ادعا و اعتراض داشته باشند می‌توانند به استناد ماده ۱۰ آیین‌نامه از تاریخ انتشار آگهی ظرف مدت ۳۰ روز و کتبا که نسبت به تحدید حدود و حقوق ارتفاقی اعتراض دارند از تاریخ تنظیم صورتمجلس تحدید حدود ظرف مدت ۴۰ روز اعتراض کتبی خود را به اداره ثبت اسناد و املاک شبانکاره تسلیم و رسید اخذ نمایند و ظرف مدت یک ماه از تاریخ تسلیم اعتراض به واحد ثبتی داد‌خواست خود را به مرجع قضائی ذیصلاح تقدیم و گواهی تقدیم داد‌خواست را به اداره ثبت اسناد و املاک شبانکاره تسلیم نمایند در غیر این صورت آراء صادره به مرحله اجراء در آمده و عملیات ثبتی با رعایت مقررات ادامه خواهد یافت. بدیهی است صدور سند مالکیت مانع از مراجعه متضرر جهت احقاق حق به مرجع قضائی نخواهد بود.

داریوش جلال‌منش، سرپرست اداره ثبت اسناد و املاک واحد شبانکاره

تاریخ انتشار: ۱۴۰۱/۰۹/۱۵

آگهی فقدان سند مالکیت

نظر به اینکه آقای سیدجلال‌الدین طاهری با استناد دو برگ استشهادیه گواهی امضاء شده منضم به تقاضای کتبی دریافت سند مالکیت المثنی نوبت اول به این اداره مراجعه و مدعی است سند مالکیت دفترچه‌ای به شماره ۵۸۹۱۳۷ تحت پلاک ۱۴۳۷ اصلی واقع در بخش یک متعلق به وی می‌باشد که به علت جابجایی مفقود گردیده است با بررسی دفتر معلوم شد سند مالکیت اولیه ذیل ثبت ۲۰۷۳ صفحه ۱۳۱ جلد ۲۴ به نام محمدباقر عباسی ثبت و صادر و تسلیم شده است که برابر سند قطعی ۱۱۳۱۰۹ مورخ ۱۴۰۱/۸/۸ دفترخانه ۹ خرم‌آباد به نام سیدجلال‌الدین طاهری ثبت گردیده است. دفتر املاک بیش از این حکایتی ندارد لذا به استناد تبصره یک ماده ۱۲۰ آیین‌نامه اصلاحی قانون ثبت مراتب در یک نوبت آگهی و متذکر می‌گردد هر کسی نسبت به ملک مورد آگهی معامله‌ای انجام داده یا مدعی وجود سند مالکیت نزد خود می‌باشد بایستی ظرف مدت ۱۰ روز از تاریخ انتشار این آگهی اعتراض کتبی خود را به پیوست اصل سند مالکیت یا سند معامله‌ای به این اداره تسلیم نماید. بدیهی است در صورت عدم اعتراض در مهلت مقرر و یا وصول اعتراض بدون ارائه سند مالکیت یا سند معامله رسمی نسبت به صدور سند مالکیت المثنی و تسلیم آن به متقاضی اقدام خواهد شد.

صیدآقا نجفونددریکوندی، رئیس اداره ثبت اسناد و املاک شهرستان خرم‌آباد

آگهی فقدان سند مالکیت پلاک ۷۴۸۴/۵ واقع در «برازجان» بخش سه بوشهر

م الف ۵۴۲

آقای سیداحمد حسینی با ارائه دو برگ فرم استشهادیه اعلام نموده‌اند که یک فقره سند دفترچه‌ای به میزان ۲۰ سهم مشاع از ۳۳۰۰۰۰ سهم از ششدانگ یک قطعه زمین پلاک ۷۴۸۴/۵ واقع در برازجان بخش سه بوشهر که در دفتر املاک ۴۱۶ صفحه ۳۶۷ به نام سیداحمد حسینی صادر و تسلیم گردیده نامبرده به موجب درخواست شماره ۱۴۰۱/۱۱۱/۱۹۱۲۳ - ۱۴۰۱/۰۹/۰۷ اعلام نموده است که سند مالکیت پلاک مذکور در اثر جابجایی مفقود گردیده است اکنون نامبرده درخواست صدور المثنی سند مالکیت مذکور را نموده لذا مراتب طبق اصلاح تبصره یک اصلاحی ماده ۱۲۰ آئین‌نامه قانون ثبت اعلام می‌شود که هر کس نسبت به ملک مورد آگهی معامله‌ای نموده و یا مدعی وجود سند مالکیت نزد خود می‌باشد تا ده روز پس از انتشار این آگهی به اداره ثبت اسناد و املاک شهرستان دشتستان مراجعه و اعتراض خود را ضمن ارائه اصل سند مالکیت و یا سند معامله تسلیم نماید چنانچه ظرف مدت مقرر اعتراضی درسد و یا در صورت اعتراض اصل سند ارائه نشود المثنی سند طبق مقررات صادر و به متقاضی تسلیم خواهد شد.

حمیدرضا باقربور، رئیس اداره ثبت اسناد و املاک شهرستان دشتستان

تاریخ انتشار آگهی: ۱۴۰۱/۰۹/۱۵

آگهی موضوع ماده ۳ قانون و ماده ۱۳ آئین‌نامه قانون تعیین تکلیف وضعیت اراضی و ساختمانهای فاقد سند رسمی

نوبت اول
م الف ۵۳۲

برابر رای شماره ۱۴۰۱۶۰۳۲۴۰۰۲۰۰۱۱۳۲ مورخه ۱۴۰۱/۰۸/۰۷ هیات اول موضوع قانون تعیین تکلیف وضعیت اراضی و ساختمانهای فاقد سند رسمی مستقر در واحد ثبتی برازجان صرفات مالکانه و بلامعارض متعلق به آقای محمدعلی عمادی‌منفرد فرزند قلی به شماره شناسنامه ۳۹۶ و شماره ملی ۳۵۰۰۶۴۸۵۰۹ صادره بوشهر در ششدانگ یک قطعه زمین مزروعی به مساحت ۲۰۶۹۴/۱۰ متر مربع قسمتی از پلاک ۷۰۸۲ واقع در بخش سه حوزه ثبت ملک برازجان اراضی روستای هفت‌جوش خریداری شده از آقای محمد عمادی‌منفرد به ایشان واگذار گردیده است.

لذا به منظور اطلاع عموم مراتب در دو نوبت به فاصله ۱۵ روز آگهی می‌شود در صورتی که اشخاص نسبت به صدور سند مالکیت متقاضی اعتراضی داشته باشند می‌توانند از تاریخ اولین انتشار آگهی به مدت دو ماه اعتراض خود را به این اداره تسلیم و پس از اخذ رسید ظرف مدت یک‌ماه از تاریخ تسلیم اعتراض دادخواست خود را به مرجع قضایی تقدیم نمایند. بدیهی است در صورت انقضای مدت مذکور و عدم وصول اعتراض طبق مقررات سند مالکیت صادر خواهد شد. صدور سند مالکیت مانع مراجعه متضرر به مراجع ذیصلاح قانونی (دادگاه) نیست.

حمیدرضا باقربور، رئیس اداره ثبت اسناد و املاک شهرستان دشتستان

تاریخ انتشار نوبت اول: ۱۴۰۱/۰۹/۱۵ تاریخ انتشار نوبت دوم: ۱۴۰۱/۰۹/۳۰

یادداشت

اگر با بخش خصوصی مشورت می‌شد

شهناز نوایی
دبیر اتحادیه حفاران غیرنفتی

بهره‌وری در بخش معدن به‌معنی روشن بودن ماموریت و چشم‌انداز فعالیت‌ها، تدوین استراتژی، توجه به نیازهای حال و آینده، انعطاف‌پذیری در مواجهه با مشکلات و چالش‌ها و تلاش برای دستیابی به اهداف تعیین‌شده با استفاده از امکانات و توانایی‌های موجود است.

صنعت و به‌ویژه بخش معدن، به‌عنوان یکی از زیرمجموعه‌های آن، حوزه مستقلی نیست و تابع تصمیمات و سیاست‌گذاری‌های بخش دولتی است، پس برای دستیابی به اهداف خود و افزایش بهره‌وری نیازمند کمک و حمایت دولت است. به‌عنوان مثال، باید به این نکته توجه شود که فعالیت معدنی به جاده و زیرساخت نیاز دارد تا دسترسی بهره‌بردار به بازار فروش تسهیل و برای تامین آن دولت باید پیشقدم شود.

تصمیمات بخش خصوصی در گرو سیاست‌های دولتی است و آنچه تلاش‌های فعالان این صنعت در افزایش بهره‌وری را بی‌اثر می‌کند، تصمیمات خلق‌الساعه و قوانین دست‌وپاگیر دولتی است که راه را برای سرمایه‌گذاری می‌بندد.

افزایش بهره‌وری بخش معدن نیاز به حمایت کمک و همفکری دولت دارد. به این منظور، باید در سیاست‌گذاری‌ها از بخش خصوصی کمک بگیرند، اما متاسفانه چنین اتفاقی رخ نمی‌دهد.

اگر از مشورت این بخش برای تصمیم‌گیری استفاده می‌شد، هرگز شاهد افزایش سرسام‌آور حقوق و عوارض معدنی نبودیم، زیرا چنین تصمیماتی موجب فرار سرمایه از بخش معدن می‌شود و فعالیت در این صنعت را زمینگیر می‌کند.

بدیهی است که شکوفایی بخش معدن، بدون همفکری و درک متقابل دولت و معدن میسر نیست، اما تاکنون حمایت لازم از سوی دولت انجام نگرفته است. هر مدیری که می‌آید، به‌دلخواه، تصمیمات جدیدی اتخاذ و بایدها و نبایدهایی دیکته می‌کند. مرتب قوانین دست‌وپاگیر وضع و به‌صورت دستورالعمل، بخشنامه و مانند آن ابلاغ می‌شود که آخرین نمونه، افزایش چندین برابری حقوق دولتی است که معلوم نیست بر چه اساس و پایه‌ای انجام گرفته است.

برای افزایش بهره‌وری، مدیریت، مغز متفکر مجموعه است. این بخش است که باید با برنامه‌ریزی دقیق، اهداف مجموعه را مشخص و با تعیین استراتژی و خط مشی راه را به‌سوی دستیابی به اهداف هموار کند. نقش مدیر کارآمد و باتجربه در فراهم کردن بستر رشد و افزایش بهره‌وری بسیار کلیدی است و می‌تواند راهگشای فعالیت مجموعه باشد.

سرمایه انسانی، بازوی مجموعه برای دستیابی به بهره‌وری بیشتر هستند. یکی از بزرگ‌ترین دغدغه‌های هر مجموعه‌ای باید حفظ سرمایه انسانی و افزایش توان، کارآیی و ایجاد تعهد و دلبستگی آنها به مجموعه باشد، زیرا برای تربیت هر فرد در این صنعت، زمان و انرژی زیادی مصرف می‌شود که باید با افزایش بهره‌وری به‌بار بنشیند و اگر به هر دلیلی این سرمایه تحلیل رود، صنعت با چالش روبه‌رو خواهد شد.

مجموعه‌ای که برای رسیدن به بهره‌وری تلاش می‌کند، باید استراتژی‌های خود را به‌خوبی بشناسد و بهترین روش‌ها را با استفاده از ابزار و امکانات موجود طراحی کند، با کنترل دائمی فرآیندها، نقاط ضعف را شناسایی و در راستای حذف آنها گام بردارد.

در نهایت، توجه به خواسته‌ها و نیازها و تعامل سازنده با مشتریان، کلید ارتقای بهره‌وری مجموعه‌هاست. اگر بتوان حاصل فرآیند تولید را به نتیجه مطلوب که برآوردن نیاز و خواسته ذی‌نفعان است، پیوند زد، بهره‌وری به هدف نهایی خود رسیده است و به‌نظر من، تمام بخش‌هایی که به آن اشاره شد، در امتداد هم قرار دارند و عامل موفقیت و شکست دیگری و فرآیند دستیابی به بهره‌وری در یک مجموعه خواهند شد.

همان‌طور که گفته شد، بزرگ‌ترین مشکل برای ارتقای بهره‌وری در بخش معدن، مشکلاتی است که از یک‌سو در ارتباط با دولت و نهادهای سیاست‌گذار وجود دارد و از سوی دیگر، در مسیر تامین ابزار و ماشین‌آلات موردنیاز قرار گرفته است. نکته دیگری که نمی‌توان از آن غافل شد، نقش مخرب تحریم‌هایی است که بر کشور ما تحمیل شده و به این ترتیب ارتباط ما را با بازار جهانی دچار مشکل کرده است.

به‌گمان من، پیش‌نیاز بهبود و ارتقای بهره‌وری در بخش معدن، ارتباط بیشتر دولت با این بخش و تعامل سازنده‌تر با فعالان است، تا در قدم اول موانع بزرگ پیش‌پای این صنعت برداشته و دست تولیدکنندگان برای فعالیت باز و در مرحله بعد اهداف و استراتژی‌ها تعریف، روش جذب و تربیت سرمایه‌های انسانی معین و نقشه‌راه رسیدن به اهداف ترسیم و در نهایت رضایت ذی‌نفعان جلب شود.

کمبود ۸ میلیون تنی مس در جهان

شرکت معدنی کودلکو از کمبود ۸ میلیون تنی مس در جهان، تا سال ۲۰۳۲ میلادی خبر داد. این شرکت پیش‌بینی کرده چنانچه سرمایه‌گذاری جدیدی در این صنعت انجام نشود، از ۴ سال دیگر تقاضا از عرضه پیشی خواهد گرفت.

به گزارش ایمیدرو، شرکت معدنی کودلکو شیلی پیش‌بینی کرد به‌دلیل افزایش رو به رشد تقاضای فلز سرخ، جهان تا سال ۲۰۳۲ میلادی باوجود پروژه‌های جدید مس نیز شاهد کسری ۸ میلیون تنی این فلز خواهد بود.

ماکسیمو پاچکو، مدیرعامل کودلکو اعلام کرد: پیش‌بینی می‌شود در کوتاه‌مدت به‌دلیل آغاز به کار پروژه‌های جدید در شیلی، پرو، جمهوری دموکراتیک کنگو و چین مازاد عرضه ایجاد شود، اما در میان‌مدت با رشد تقاضای جهانی، میزان عرضه کمتر از تقاضا خواهد بود. وی همچنین به پیش‌بینی برخی تحلیلگران درباره کسری عرضه ۶ میلیون تنی مس (به‌دلیل استفاده از انرژی پاک و خودروهای الکتریکی) اشاره کرد و گفت: مطالعات کودلکو نشان می‌دهد تلاش جهانی برای کنترل تغییرات اقلیمی تا سال ۲۰۳۲ میلادی، تقاضای فلز نارنجی را از ۲۵ میلیون تن به بیش از ۳۱ میلیون تن افزایش خواهد داد. این به‌معنای ضرورت تعریف ۸ پروژه بزرگ به‌اندازه پروژه اسکوندیدای شرکت بی‌اچ پی در شیلی است. برخی کارشناسان و تحلیلگران بر این باور هستند که صنعت جهانی مس نیاز به صرف هزینه ۱۰۰ میلیارد دلاری در معادن مس به‌منظور جبران کمبود عرضه سالانه ۴ میلیون و ۷۰۰ هزار تنی تا سال ۲۰۳۰ میلادی دارد. مدیرعامل کودلکو اظهار کرد: اگر پروژه‌های جدیدی تعریف نشود، نبود تعادل بین عرضه و تقاضا در نیمه دوم دهه جاری (از سال ۲۰۲۶ میلادی) به‌شکل چشمگیری افزایش می‌یابد.

صمت به مناسبت روز جهانی معدنچیان، پای صحبت معدنکاران نشست

قول‌ها، شعارهایی توخالی است

گیتا جاودانی
editor@smtnews.ir

روز جهانی معدنکاران، روز تجلیل از خدمات معدنچیان در سراسر جهان است؛ این روز سالگرد بدترین حادثه معدنکاری در تاریخ مکتوب است.

در چنین روزی در سال ۱۹۰۷، معدنی در مونوگا، ویرجینیا غربی منفجر شد که بر اثر این فاجعه ۳۶۲ معدنچی از پای درآمدند.

در سال ۲۰۰۹، تصمیم بر این شد که این روز به نام معدنچیان نامگذاری شود تا بهانه‌ای باشد برای قدردانی از این قشر صبور زحمتکش.

صمت به مناسبت بزرگداشت روز معدنچیان با مهدی قنبری، معدنچی زغال‌سنگ و عباس کاربخش، دبیر اجرایی خانه کارگر کرمان به گفت‌وگو نشسته است.

عکس: صمت

ما معدنچیان کار در شرایط سخت و زیان‌آور معدن را با جان و دل قبول کرده‌ایم و دلخوشی‌مان این است که یک روز خوب در کنار خانواده داشته باشیم، اما با شرایط سخت امروز، تنها روی سیاه خود را به خانه می‌بریم

یک روز با معدنچیان زغال

مهدی قنبری ـ معدنچی زغال‌سنگ: روز را با توکل بر خدا آغاز می‌کنیم، سوار بر اتوبوس‌های کارگری می‌شویم و به محل کار خود می‌رویم. بعد از آماده شدن و پوشیدن لباس کار، تجهیزات معدنی و چراغ‌های تونلی را بر می‌داریم و داخل دالان‌های تونلی می‌شویم که به‌اصطلاح کارگاه‌های استخراج زغال هستند و کار تکراری هر روزه خود را آغاز می‌کنیم.

ما روز روشن خود را در تاریکی تونل‌های معدنی سپری می‌کنیم. معدنچی زغال در تمام مدت در تاریکی مطلق به‌سر می‌برد و این تاریکی را او نساخته، بلکه زندگی چنین سرنوشتی را برایش رقم زده است، اما ناشکر نعمت‌ها و رزق و روزی خداوند نیست.

■ وضع معیشت بحرانی است

اما چرا باید زندگی ما همیشه در تاریکی باشد؟ سختی شرایط و زیان‌آور بودن کار به‌جای خود، کاش بعد از یک ماه کار تکراری و سخت می‌توانستیم یک روز از روزهای زندگی خود را به خوشی و بدون دغدغه بگذرانیم.

بعد از یک ماه کار در تاریکی و خطر، منتظر حقوق می‌مانیم و به‌محض دریافت حاصل دسترنج‌مان، تمام پول صرف پرداخت قسط و خرج و مخارج عقب‌مانده زندگی می‌شود و در چشم برهم‌زدنی حقوق تمام می‌شود و باز روز از نو، روزی از نو.

مهم‌ترین و ضروری‌ترین نیاز یک معدنچی و مایه دلخوشی او این است که حقوقش دوام گذران طول ماه را داشته باشد که متاسفانه این‌چنین نیست.

■ امنیت شغلی و مسکن مناسب

داشتن امنیت شغلی، حقوق کافی و تامین مسکن متناسب، حق هر فرد است. این الزامات زندگی برای معدنچیان به آرزویی دست‌نیافتنی تبدیل شده است.

کارگر معدن سال‌ها است برای تامین امنیت شغلی خود تلاش کرده و می‌کند، اما قانون کار موقت، امنیت شغلی کارگران را به‌خطر انداخته است.

به‌تازگی قراردادهایی عجیب از سوی کارفرما و حتی اداره کار نوشته می‌شود و کارگر معدن ناچار است به آن تن دهد که تهدیدی برای امنیت شغلی به‌شمار می‌رود.

دولت و کارفرما طبق ماده ۱۴۹ قانون کار، مکلف هستند تعاونی مسکن کارگری راه‌اندازی کنند و در صورتی که نمی‌توانند تعاونی مسکن کارگری راه‌اندازی کنند، باید در راستای تامین ساخت مسکن، کمک‌حال کارگر باشند، اما متاسفانه هیچ نهادی چنین کاری را انجام نمی‌دهد و همه قول‌ها در حد شعار و دستورات پوچ و توخالی است و هیچ تسهیلاتی برای تامین مسکن کارگری وجود ندارد.

■ سوغات دوران بازنشستگی

بیمه، حق سختی کار و حقوق بازنشستگی کارگران هم، هیچ دردی از کارگران درمان نمی‌کند. بیمه‌ای که در دوران کاری عادی رد می‌شود و سختی کار معدنکار را در نظر نمی‌گیرد، در زمان بازنشستگی هم، مزیت چندانی برای معدنچیان نیست؛ آن هم در این زمانه که خرج و مخارج زندگی سر به فلک کشیده است. این در حالی است که به‌طورمعمول در دوران بازنشستگی فرزندان خانواده هم بزرگ شده‌اند و هزینه دوچندانی بر خانواده تحمیل می‌شود.

علاوه بر این، در زمان بازنشستگی، بیشتر معدنچیان با انواع بیماری‌های ناشی از کار سخت و زیان‌آور دست به گریبان هستند که از دل معدن به سوغات آورده‌اند، اما بیمه جوابگوی هزینه دوا و درمان نیست و به این ترتیب هیچ افق روشنی پیش‌روی معدنچی بازنشسته وجود ندارد و ترس از فقر و بی‌پولی و کم بودن حقوق کارگری، همه امیدهای یک کارگر را از بین می‌برد.

■ ترس‌های یک معدنچی

معدنچی آن‌قدر با خطرات گوناگون در معدن دست و پنجه نرم کرده و با سختی کار گلاویز شده است که دیگر ترسی از چیزی در دل ندارد.

ما معدنچیان کار در شرایط سخت و زیان‌آور معدن را با جان و دل قبول کرده‌ایم و دلخوشی‌مان این است که یک روز خوب در کنار خانواده داشته باشیم، اما با شرایط سخت امروز، تنها روی سیاه خود را به خانه می‌بریم.

■ روز جهانی معدنچیان

امروز به نام معدنچیان نامگذاری و بهانه‌ای است تا کمی به شرایط دشوار صاحبان سخت‌ترین شغل جهان توجه شود.

معادن تامین‌کننده مواد اولیه نیاز بسیاری از صنایع است و معدنچیان سربازانی هستند که در جبهه اقتصاد تلاش و مجاهدت می‌کنند.

فعالیت در این عرصه از چند نظر طاقت‌فرساترین کار دنیا به‌شمار می‌رود؛ یکی از علل این دشواری، دوری معادن از شهر و امکانات شهری است. از سختی‌های دیگر، شرایط خطرناک و نامناسب کارگاه‌های استخراج به‌ویژه در تونل‌های زیرزمینی است.

نکته دیگر این است که کارگران معادن بیشتر باید تحرک داشته باشند یا مدت طولانی سرپا بایستند که استفاده از تجهیزات ایمنی، راه رفتن و نفس کشیدن را برای آنان سخت می‌کند.

قرار گرفتن در معرض آلودگی‌های محیطی از دیگر سختی‌های معدنکاری است که معدنچیان را در خطر ابتلا به بیماری‌های ریوی، انواع روماتیسم مفصلی و... قرار می‌دهد.

> اقتصاد ما ۳ بخش دولتی، خصوصی و تعاونی دارد و تعاونی باید در رأس همه اینها قرار بگیرد، اما متاسفانه از این بخش غافل شده‌ایم و نهضت تعاون در کشور ما فراموش شده است

ایمنی، ضرورتی مغفول

عباس کاربخش ـ دبیر اجرایی خانه کارگر کرمان: مهم‌ترین و ضروری‌ترین نیاز معدنچیان در کشور ما چیست؟ مهم‌ترین نیاز معدنچی ایمنی محیط کار و دریافت آموزش‌های لازم در زمینه ایمنی است.

به‌عنوان مثال، در کرمان بالای ۴۰۰ معدن متفاوت داریم؛ از معدن شن و ماسه و سنگ گرفته تا معادن طلا، مس، کرومیت، زغال و بسیاری از معادن دیگر.

بسیاری از این معادن روباز هستند یا عمق بسیار کمی دارند.

این نوع معادن نیاز به تجهیزات ایمنی خاص و آموزش‌های ویژه منطبق با شریط کاری خود دارند، اما در معادن زیرزمینی که معدنچیان در اعماق زمین، که گاهی تا ۷۰۰ متر هم می‌رسد، کار می‌کنند، شرایط خطرناک‌تر است، بنابراین ضروری است که کارگران پیش از آغاز کار، آموزش‌های لازم را ببینند و بنابراین باید دوره‌های آموزشی از سوی کارفرمایان برگزار شود تا مهارت کافی را برای مراقبت از خود و همکاران‌شان در شرایط خطر به‌دست بیاورند. علاوه بر این، تجهیزات استاندارد هم به‌اندازه کافی در اختیار آنها قرار گیرد.

در ضمن، باید تهویه هوا به‌خوبی انجام گیرد تا اکسیژن کافی برای معدنچی تامین شود، بنابراین هم معدنچی و هم معدندار باید این موارد را جدی بگیرند و برای افزایش سطح ایمنی محیط کار، دقت لازم را به‌خرج دهند و این جزو حقوق و ضروریات اولیه کار است.

■ نیازی به شرح و بسط نیست

در شرایط فعلی که وضعیت معیشت قریب به اتفاق مردم جامعه ما به‌واسطه فشار تحریم‌ها و شرایط اقتصادی موجود با مشکلات متعددی روبه‌رو است، شرایط کارگران و معدنچیان نیازی به شرح و بسط ندارد.

میزان فشاری که این قشر تحمل می‌کند، از فاصله دریافتی آنها (که براساس پایه وزارت کار است) با ارقام خط فقر و خط معیشت، به‌طورکامل مشخص است.

کارگرانی که در معادن زیرزمینی کار می‌کنند، در دشوارترین شرایط اقتصادی و بدترین وضعیت معیشتی قرار دارند و با آگاهی از خطرات کار، دست از جان شسته، وارد اعماق زمین می‌شوند، بنابراین لازم است که به وضعیت معیشتی آنها توجه بیشتری و حداقل امکانات برای آنها فراهم شود.

نکته مهم دیگر این است که بسیاری از معدنچیان از پوشش بیمه‌ای مناسب هم برخوردار نیستند و به این ترتیب از خدمات اجتماعی لازم محروم هستند.

■ نهضت تعاون به فراموشی سپرده شد

برای تامین مسکن وعده‌های زیادی داده شده، اما هیچ‌کدام به مرحله عمل نرسیده است. پیش از انتخابات هم وعده داده شده بود که سالانه یک میلیون مسکن ساخته شود که وعده بسیار خوبی بود، اما به مرحله عمل نرسید و به‌نظر می‌رسد که این کار بسیار دشوار است و گاهی غیرممکن می‌شود، بنابراین دستمزد باید به‌اندازه‌ای باشد که حداقل کفاف پرداخت اجاره‌بهای مسکن را بدهد.

اقتصاد ما ۳ بخش دولتی، خصوصی و تعاونی دارد و تعاونی باید در رأس همه اینها قرار بگیرد، اما متاسفانه از این بخش غافل شده‌ایم و نهضت تعاون در کشور ما فراموش شده و دیگر چیزی به نام تعاونی مسکن، تولید، توزیع به فراموشی سپرده شده، اما وضع مسکن از همه بدتر است.

مسئولان کشور از تعاونی‌های مسکن غافل شده‌اند و هیچ امتیازی به آنها نمی‌دهند و یارانه‌های آنها را قطع کرده‌اند و علاوه بر این، گاهی با فشارهای متعددی هم روبه‌رو می‌شوند.

برای مثال تعاونی‌ها که از پرداخت مالیات معاف هستند، در برخی موارد ملزم به پرداخت عوارض شهرداری و مالیات‌های گوناگون شده‌اند.

به این ترتیب، در بخش تعاونی با مشکلات زیادی روبه‌رو هستیم و در عمل توان انجام هیچ کاری وجود ندارد.

سخن پایانی

براساس قانون، کار در معدن جزو مشاغل سخت و زیان‌آور است و کارگران باید بعد از ۱۵ سال بازنشسته شوند، اما این قانون در کشور اجرا نمی‌شود و کارگران زیادی هستند که بالای ۲۰ سال است، در سخت‌ترین شرایط مشغول فعالیت هستند. دستمزد و حقوق کارگران معدن بسیار کم است و شرایط بازنشستگی آنها اسفبار. علاوه بر این، قراردادهای کار بیشتر موقت و معین هستند و برای انجام کاری مشخص تنظیم می‌شوند و به این ترتیب، هرچند تاریخ اتمام ندارند، اما قرارداد دائم تلقی نمی‌شوند.

آنچه گفته شد، تنها شمه‌ای است از شرایط سخت کارگران شاغل در بخش معدن که با رشد تورم روزبه‌روز دشوارتر می‌شود.

بنابراین باید گزارش روز جهانی معدنچیان را با این امید به‌پایان برد که مسئولان نگاهی جدی‌تر به حل مشکلات این بخش داشته باشند تا کمی از رنج جانکاه این قشر کم شود.

گسترش
تجارت
سه‌شنبه
۱۵ آذر ۱۴۰۱
۱۱ جمادی‌الاول ۱۴۴۴
۶ دسامبر ۲۰۲۲
شماره ۲۲۱۵
پیاپی ۳۵۳۳
www.Tejaratdaily.com

تعرفه‌گذاری غلط ضعف تجارت ترجیحی ایران

تقلبی خوش قدوبالا

نقاب بی‌قانونی بر سیمای شهر

تجارت ترجیحی، تیغ دولبه تعاملات جهانی

کارشناسان یکی از مهم‌ترین مزیت‌های حضور در اتحادیه‌های بین‌المللی اقتصادی را رشد و تسهیل تجارت می‌دانند. به عقیده آن‌ها، انجام فعالیت اقتصادی در بستری امن‌تر و کم‌هزینه‌تر، از ثمرات مثبت تجارت در بستر اتحادیه‌های جهانی است و از مهم‌ترین آن‌ها می‌توان به اتحادیه اوراسیا اشاره کرد. اتحادیه اوراسیا یک اتحادیه گمرکی متشکل از ۵ کشور بوده و کشورهای عضو این اتحادیه در تجارت با هم تعرفه‌های گمرکی را صفر کرده‌اند تا مزیت تجاری ایجاد کنند. از سال ۱۳۹۶ مذاکرات قرارداد تجارت ترجیحی بین ایران و اوراسیا نیز آغاز شد و در نهایت از سال ۱۳۹۸ قرارداد تجارت ترجیحی به مرحله اجرا رسید. این قرارداد حدود ۵۰۰ ردیف کالا برای صادرات اوراسیا به ایران و ۳۸۰ ردیف کالا برای صادرات ایران به اوراسیا در نظر گرفته شد؛ بر این اساس تعرفه این ردیف‌های کالایی کاهش یافت و یا صفر شد. هم‌زمان با عقد قرارداد تجارت ترجیحی، مقرر شده بود مذاکرات تجارت آزاد نیز انجام شود. همچنین بنا بر گفته‌ها، قرارداد تجارت ترجیحی به‌مدت یک سال تمدید شده تا مذاکرات تجارت آزاد به اتمام برسد. بحث ایجاد مزیت تجاری برای رشد تجارت خارجی کشور و بهبود تراز تجاری از اهمیت بالایی برخوردار است اما قراردادهای بین‌المللی مانند تیغ دولبه است؛ همان‌قدر که یک قرارداد می‌تواند برای کشور مفید باشد، می‌تواند سیاست‌های اقتصادی داخلی را تحت تاثیر قرار داده و به تولیدات داخلی آسیب وارد کند. صمت در این گزارش، به بررسی اهمیت توجه به تجارت ترجیحی با سایر کشورها و ابعادی که این نوع تجارت به همراه دارد، پرداخته است.

گروه تجارت
editor@smtnews.ir

عکس: صمت

فرصت تجارت با اوراسیا

عزیز منصوری، رئیس اداره همکاری‌های چندجانبه تجاری، مالی، حمل‌ونقل و انرژی وزارت امور خارجه درباره موافقت‌نامه تجاری با اوراسیا گفت: موافقت‌نامه تجاری ایران با اوراسیا یک فرصت ۳ ساله بود و از اوایل آبان سال ۱۳۹۹ اجرایی شد و تا اوایل آبان ۱۴۰۱ اعتبار داشت. در این مدت طرفین معامله، موافقت‌نامه تجارت ترجیحی امضا کرده و براساس آن برای برخی از اقلام کالایی، کاهش و یا تثبیت تعرفه را برای یکدیگر در نظر گرفته بودند.

به گزارش تسنیم، منصوری افزود: براساس عرف مذاکرات تجارت آزاد در جهان، طرفین مذاکره بین ۱۰ تا ۲۰ درصد ردیف‌های کالایی را به‌عنوان کالاهای حساس در نظر می‌گیرند. کالاهای حساس شامل آن دسته از کالاهایی می‌شود که هر کشوری احساس می‌کند نیاز به حمایت دارند، بنابراین برای واردات آن کالا حمایت‌های تعرفه‌ای اعمال می‌شود تا قدرت رقابت تولید داخل با محصول مشابه خارجی حفظ شود. اما سایر کالاها مشمول تجارت آزاد می‌شوند و هر دو طرف تعرفه گمرکی خود را برای آن دسته از کالاها صفر می‌کنند.

وی ادامه داد: طی ۳ سالی که از اجرای موافقت‌نامه موقت با اتحادیه اقتصادی اوراسیا (تجارت ترجیحی) می‌گذرد، شاهد عملکرد رضایت‌بخشی بودیم و هر دو طرف معاملات از این عملکرد رضایت دارند. پیش‌بینی می‌شود در سال ۲۰۲۳ و پس از تصویب متن نهایی موافقت‌نامه تجارت آزاد در مجلس کشورهای عضو، تجارت آزاد میان ایران و کشورهای این اتحادیه اجرایی شود.

▣ مزیت رقابتی، کلیدواژه اصلی تجارت آزاد

رئیس اداره همکاری‌های چندجانبه تجاری وزارت امور خارجه درباره جزییات ردیف‌های کالایی در نظر گرفته‌شده برای ایران و اوراسیا در موافقت‌نامه تجارت ترجیحی گفت: در مورد اینکه موافقت‌نامه تجارت آزاد به‌نفع کدام یک از طرفین خواهد بود، باید گفت این قبیل موافقت‌نامه‌ها اگر منفعت هر دو طرف را تامین نکنند، پایدار نخواهند ماند.

هیچ موافقت‌نامه‌ای بدون در نظر گرفتن منافع دو طرف امضا نمی‌شود؛ در نتیجه هر دو طرف مایل هستند از فرصت موافقت‌نامه استفاده بهینه را انجام دهند. هرچند باید بسترهای بالفعل شدن این منافع، از سوی هر دو طرف تجارت تهیه شود که یکی از آن‌ها، توجه به مزیت رقابتی محصولات است.

منصوری در ادامه خاطرنشان کرد: سیاست‌های حمایتی دولت از تولید داخلی، در نقطه مقابل تجارت آزاد قرار داشته و طی سال‌های گذشته با اجرایی شدن سیاست‌های حمایتی دولت در ایران، تولیدات ما قدرت رقابت قیمتی و کیفیتی خود را در سطح بین‌الملل از دست داده‌اند.

وی در مورد مزیت‌های تجارت آزاد و تاثیر آن بر تولیدات داخلی گفت: امیدواریم با امضای موافقت‌نامه تجارت آزاد و در نهایت تجارت ترجیحی که انجام می‌شود، تولیدکنندگان داخلی نیز روی افزایش کیفیت و رقابتی کردن قیمت‌ها تمرکز کنند؛ تنها در این صورت تجارت آزاد می‌تواند به ما کمک کند. چراکه در موافقت‌نامه تجارت آزاد هر طرفی محصولی را تولید خواهد کرد که ارزش افزوده و مزیت رقابتی بیشتری داشته باشد. بنابراین واردات این محصولات از کشورهای همسایه که اتحادیه اوراسیا شامل آن می‌شود، دارای مزیت بوده و کالاهای نامناسبی نیستند.

▣ مزایای صفرشدن تعرفه‌های تجاری

منصوری مهم‌ترین مزیت تجارت ترجیحی و در ادامه تجارت آزاد را کاهش تعرفه‌های مبادلاتی عنوان کرد. او درباره پیامدهای کاهش تعرفه‌های تجاری گفت: شکل‌گیری فرصت‌های جدید تجاری در پی کاهش تعرفه‌ها، از جمله پیامدهای مثبت انعقاد موافقت‌نامه تجارت آزاد است.

با این موافقت‌نامه، تعرفه‌های تجاری برای صادرات محصولات ایران به کشورهای عضو اوراسیا صفر شده و در عمل مجالی برای ورود کالاهای ایرانی فراهم می‌شود. وی افزود: با صفر شدن تعرفه‌ها، قدرت رقابت کالاهای ایرانی در برابر سایر کشورها که مایل هستند بازار بزرگ کشورهای عضو اتحادیه اوراسیا را در اختیار بگیرند، افزایش خواهد یافت. به این ترتیب صادرات ایران به کشورهای عضو این اتحادیه رشد خواهد داشت و امیدواریم حجم تجارت ایران با این کشورها در ادامه افزایش یابد.

رئیس اداره همکاری‌های چندجانبه تجاری وزارت امور خارجه با اشاره به اینکه حجم مبادلات تجاری ایران و اتحادیه اقتصادی اوراسیا در سال گذشته حدود ۵ میلیارد دلار بوده است، گفت: تجارت ۵ میلیارد دلاری ایران با کشورهای عضو اتحادیه اوراسیا در حالی بود که تجارت ترجیحی تنها شامل ۸۶۲ قلم کالا می‌شد. با افزایش این تعداد به حدود ۸ هزار قلم کالا، پیش‌بینی می‌شود که حجم تجارت ایران با این کشورها در ادامه به ۳۰ الی ۳۵ میلیارد دلار برسد.

منصوری در زمینه کالاهای مزیت‌دار اتحادیه اوراسیا گفت: مهم‌ترین کالاهای وارداتی ایران از کشورهای اتحادیه اقتصادی اوراسیا طی سال‌های اخیر شامل دانه‌های روغنی، خوراک دام و طیور و چوب بوده است. عمده صادرات ما به این کشورها نیز شامل برخی ماشین‌آلات صنعتی، مواد غذایی، صیفی‌جات و لبنیات بوده است.

> موافقتنامه‌های تجاری اگر منفعت هر دو طرف را تامین نکنند، پایدار نخواهند ماند و هیچ موافقتنامه‌ای بدون در نظر گرفتن منافع دو طرف امضا نمی‌شود

مالیات، اهرم فشار جدید ترکیه به ایران

مهرداد سعادت دهقان، رئیس اتاق مشترک ایران و ترکیه درباره کاستی‌های موافقت‌نامه تجارت ترجیحی بین ایران و ترکیه گفت: در حالی که ترکیه سالانه ۳۰۰ میلیارد دلار واردات دارد، سهم ایران از این بازار بسیار اندک است. سعادت دهقان در رابطه با وضعیت تجارت ایران و ترکیه، افزود: ایران از ظرفیت صادرات ۱۵ میلیارد دلاری به ترکیه برخوردار است، اما برای رسیدن به این هدف موانع و مشکلاتی وجود دارد که باید حل شود.

در سال ۲۰۱۲ تجارت ایران و ترکیه به ۲۲ میلیارد دلار رسید؛ اگر تجارت دو کشور با همان روند ادامه داشت، اکنون سطح روابط تجاری دو کشور از ۳۰ میلیارد دلار نیز عبور کرده بود. متاسفانه در این مسیر ناهمواری‌های متعدد وجود داشت که باعث شد از توسعه تجارت با ترکیه بی‌بهره بمانیم. رئیس اتاق مشترک ایران و ترکیه بیان کرد: با وجود انعقاد قرارداد تعرفه ترجیحی میان ایران و ترکیه اما ورود برخی از کالاهای ترکیه به کشور ممنوع شده است. این عامل باعث شده تا ترکیه نیز عمل متقابل را انجام داده و واردات یک سری کالاها را از ایران قبول نکند. در واقع تجارت ترجیحی بین دو کشور درحال‌حاضر عملیاتی نبوده و هر دو کشور موانعی را برای تجارت با یکدیگر وضع کرده‌اند.

سعادت‌دهقان در گفت‌وگو با فارس ضمن بیان اینکه گمرک ترکیه برای ورود کالای ایرانی به این کشور مالیات مضاعف دریافت می‌کند، گفت: به دلیل مشکلات ناشی از تحریم‌های ظالمانه علیه ایران، صادرکننده ایرانی نمی‌تواند مبلغ حاصل از صادرات و فروش کالای خود را از سیستم بانکی ترکیه به خارج ترکیه حواله و ارسال کند. از این رو با توجه به اینکه تاجر ترک نمی‌تواند این پول را به صورت رسمی از کشور خارج کرده و به ایران منتقل کند، ۶ درصد مالیات از کالاهای ایرانی دریافت می‌کند.

▣ سهم اندک ایران از بازار ترکیه

رئیس اتاق مشترک ایران و ترکیه ادامه داد: سهم ما از صادرات به کشور ترکیه بسیار اندک است و نیمه نخست امسال تنها ۲.۵ میلیارد دلار به این کشور صادرات داشته‌ایم. سعادت دهقان در رابطه با کالاهای صادراتی ایران به ترکیه بیان کرد: ترکیه یکی از خریداران گاز از ایران است، همچنین این کشور بیشتر خریدار مواد اولیه از ایران است. در مجموع ترکیه خیلی علاقه‌مند به خرید کالاهای ساخته شده از ایران نیست و این کشور بیشتر علاقه‌مند به خریداری مواد اولیه و فرآورده‌های نفتی از ایران است.

تراز تجاری ایران و ترکیه در ۶ ماه نخست امسال به نفع ما بوده و صادرات ایران به ترکیه نسبت به واردات از این کشور بیشتر بود. در این مدت ۲ میلیارد و ۶۰۰ میلیون دلار کالا به ترکیه صادر شده اما در مقابل، ۲ میلیارد و ۵۰۰ میلیون دلار کالا از این کشور وارد شده است.

وی در ادامه با تاکید بر اینکه در زمینه تجارت ترکیه یکی از کشورهای مهم و استراتژیک برای ایران محسوب می‌شود، گفت: ما می‌توانیم بسیاری از کالاهای صادراتی خود را با برند ترک یا ایرانی از طریق ترکیه به سایر کشورها صادر کنیم، از این رو تجار باید به این فرصت توجه داشته و از ظرفیت ترکیه برای صادرات مجدد استفاده کنند.

رئیس اتاق مشترک ایران و ترکیه در نهایت به مشکلات تجارت اشاره کرد و بیان کرد: یکی از مشکلات اساسی برای تجارت ایران و ترکیه مسئله لجستیک است، زیرا ایران تا به امروز اقدامات موثری برای بهبود وضعیت حمل‌ونقل و ترابری خود انجام نداده تا هزینه صادرات خود را کاهش دهد.

سخن پایانی

تجربه قرارداد تجارت ترجیحی با ترکیه شاید باعث شد با دیدگاه محتاطانه‌تری به قراردادهای بین‌المللی نگاه کنیم. در چنین قراردادهایی نوع ردیف کالاهایی که برای هر یک از طرفین در نظر گرفته می‌شود از اهمیت بالایی برخوردار است. در قرارداد تجارت ترجیحی با اوراسیا نیز نظر برخی از کارشناسان این است که کفه کالاهای تعیین‌شده در قرارداد به‌نفع اوراسیا سنگینی می‌کند.

در زمان حاضر در مجموع حدود ۸۸۰ کالا در قرارداد تجارت ترجیحی بین دو طرف (ایران ـ اوراسیا) در نظر گرفته شده است که با نهایی شدن تجارت آزاد با این کشورها تقریبا کلیه کالاها به‌جز درصد مشخصی که به‌عنوان کالاهای حساس مورد توافق دو طرف قرار می‌گیرد از مزیت‌های تعرفه‌ای برخوردار خواهند شد.

با توجه به نکته‌ای که درمورد وضعیت فعلی ردیف کالاهایی که مشمول تعرفه ترجیحی می‌شوند، وجود دارد، برخی معتقدند تبدیل تجارت ترجیحی با اوراسیا به تجارت آزاد بیشتر به‌نفع ایران خواهد بود.

چشم‌انداز

کاهش تجارت ایران با ارمنستان

گزارش‌های منتشر شده از سوی سازمان گمرک نشان می‌دهد تجارت ایران با ارمنستان طی چند سال اخیر روند کاهشی داشته و این مسئله می‌تواند در ادامه تبدیل به نقطه ضعفی جدی برای هر دو کشور شود. چراکه ارمنستان یکی از کشورهای عضو اتحادیه اوراسیا بوده و یکی از هدف‌های جدی تجارت ایران، افزایش همکاری با کشورهای عضو این اتحادیه است. به گزارش برنا، ارمنستان یکی از اقتصادهای منطقه قفقاز است که از نظر تولید ناخالص داخلی و تجارت، اقتصادی کوچک محسوب می‌شود. با وجود کوچکی اقتصاد، به دلیل اعمال مدیریت محتاطانه اقتصاد کلان، رأی نظام نرخ ارز شناور، هدف‌گذاری و کنترل دقیق تورم، استفاده از قواعد مالی کارآمد و وجود بخش مالی سالم، در برابر شوک‌های اخیر انعطاف‌پذیری خوبی از خود نشان داده است. اگرچه انتظار می‌رود اقتصاد این کشور در سال ۲۰۲۲ عملکرد بهتری نسبت به پیش‌بینی‌های قبلی خود داشته باشد ولی همچنان چالش‌های ژئوپلیتیک بر چشم‌انداز رشد میان مدت ارمنستان تاثیرگذار خواهد بود. ارمنستان اندکی پس از کسب استقلال در سال ۱۹۹۱، در سال ۱۹۹۲ به عضویت بانک جهانی درآمد و در سال ۱۹۹۳ به انجمن بین‌المللی توسعه زیرمجموعه این بانک (IDA) پیوست. در فوریه سال ۲۰۰۳ نیز عضویت ارمنستان در سازمان تجارت جهانی پذیرفته شد. تقریباً بیش از ۳ دهه است که ارمنستان عملکرد اقتصادی قابل توجهی داشته و افزایش ۷ برابری در تولید ناخالص داخلی سرانه را تجربه کرده است. موفقیت‌های این کشور موجب شد تا در سال ۲۰۱۹ به یک اقتصاد با درآمد متوسط بالا تبدیل شود. ارمنستان یکی از شرکای تجاری ایران بوده و انتظار می‌رفت رابطه تجاری ایران و ارمنستان بعد از انعقاد موافقت‌نامه تجارت ترجیحی با اتحادیه اقتصادی اوراسیا، بهبود یابد. ولی با توجه به شواهد آماری گمرک ایران، منافع معناداری برای دو کشور در بر نداشته است. ابتدا ضروری است تا به شرایط اقتصادی این کشور در چند مدت اخیر بپردازیم. بعد از بروز رکود اقتصادی در سال ۲۰۲۰ به دلیل همه‌گیری کووید-۱۹، در سال ۲۰۲۱ رشد اقتصادی ارمنستان بهبود یافت و به ۷.۵ درصد رسید. در پایان سال ۲۰۲۲ رشد اقتصادی این کشور به حدود ۷ درصد رسیده و پیش‌بینی می‌شود در سال ۲۰۲۳ از سرعت رشد این اقتصاد کاسته شود. آخرین نرخ تورم اعلام شده در سال ۲۰۲۲ برای ارمنستان مربوط به اکتبر این سال است که رقم ۵.۹ درصد را نشان می‌دهد و نسبت به ۹.۹ درصد ماه قبل، کاهش یافته است. با ورود آغاز روند نزولی تورم طی ماه‌های اخیر، با این حال پیش‌بینی می‌شود نرخ تورم ارمنستان مشابه سایر اقتصادهای هان در سال ۲۰۲۲ افزایش یافته و به ۵.۸ درصد برسد که بیش از میانگین نرخ تورم طی سال‌های ۲۰۰۰ الی ۲۰۱۸ است. طی ۱۰ سال منتهی به سال ۱۴۰۰، ارزش صادرات بدون نفت خام ایران به ارمنستان، ۵.۲ برابر و در مقابل ارزش واردات ایران از ارمنستان حدود ۳۸ درصد افت داشته است. به استثنای ارزش صادرات، سایر مولفه‌های تجارت میان ایران و ارمنستان طی ۷ ماه نخست سال جاری کاهش داشته است. با وجود افت ۸.۲۶ درصدی میزان صادرات بدون نفت خام ایران به ارمنستان طی مدت مزبور، ارزش صادرات با رشد ۴.۲۳ درصدی همراه بوده که علت اصلی آن افزایش میانگین نرخ صادراتی است. تراز تجاری ایران و ارمنستان همواره به نفع ایران، با مازاد مواجه بوده و طی ۷ ماه نخست سال جاری نیز به حدود ۲۱۵ میلیون دلار رسیده است. با ورود تراز مثبت تجاری، سهم ایران از واردات ارمنستان رقمی کم و در حدود ۵ درصد است. ترکیب اقلام عمده وارداتی ایران از ارمنستان طی مدت مورد بررسی مشتمل بر کالاهای واسطه‌ای، تجهیزات و دستگاه‌های سرمایه‌ای و ترکیب اقلام عمده صادراتی ایران به این کشور نیز مشتمل بر محصولات فولادی، فراورده‌های نفتی و پتروشیمی است. در میان اقلام صادر شده از ایران به این کشور طی ۷ ماه نخست سال ۱۴۰۱، محصولات کشاورزی، غذایی و موکت نیز با ارقام ارزشی کم وجود دارند. با وجود برقراری تخفیف‌های تعرفه‌ای در چارچوب موافقتنامه تجارت ترجیحی ایران با اتحادیه اوراسیا، آثار ملموسی از ارتقای تبادلات کالایی ایران با این عضو اتحادیه طی سال جاری مشاهده نمی‌شود.

آگهی موضوع ماده ۳ قانون و ماده ۱۳ آئین‌نامه قانون تعیین تکلیف وضعیت اراضی و ساختمانهای فاقد سند رسمی
نوبت اول م الف ۵۲۴

۱- برابر رای شماره ۱۴۰۲۰۰۱۱۶۴۶ مورخه ۱۴۰۱/۰۸/۰۹ هیات اول موضوع قانون تعیین تکلیف وضعیت اراضی و ساختمانهای فاقد سند رسمی مستقر در واحد ثبتی برازجان صرفات مالکانه و بلامعارض متعلق به آقای جواد حسن‌زاده فرزند محمد به شماره شناسنامه ۲۱۴ و شماره ملی ۳۵۲۰۸۷۹۶۳۱ صادره از دشتستان در سه‌دانگ مشاع از ششدانگ یک قطعه زمین مزروعی به انضمام یک حلقه چاه آب به مساحت ۸۶۳۸۹/۲۷ مترمربع قسمتی از پلاک ۷۳۹۷ واقع در بخش سه حوزه ثبت ملک برازجان اراضی روستای دهرود علیا خریداری شده از آقای اسماعیل حسن‌زاده به ایشان واگذار گردیده است.

لذا به منظور اطلاع عموم مراتب در دو نوبت به فاصله ۱۵ روز آگهی می‌شود در صورتی که اشخاص نسبت به صدور سند مالکیت متقاضی اعتراضی داشته باشند می‌توانند از تاریخ اولین انتشار آگهی به مدت دو ماه اعتراض خود را به این اداره تسلیم و پس از اخذ رسید ظرف مدت یکماه از تاریخ تسلیم اعتراض دادخواست خود را به مرجع قضایی تقدیم نمایند. بدیهی است در صورت انقضای مدت مذکور و عدم وصول اعتراض طبق مفررات سند مالکیت صادر خواهد شد. صدور سند مالکیت مانع مراجعه متضرر به مراجع ذیصلاح قانونی (دادگاه) نیست.

۲- برابر رای شماره ۱۴۰۲۰۰۱۱۶۴۵ مورخه ۱۴۰۱/۰۸/۰۹ هیات اول موضوع قانون تعیین تکلیف وضعیت اراضی و ساختمانهای فاقد سند رسمی مستقر در واحد ثبتی برازجان صرفات مالکانه و بلامعارض متعلق به آقای احمد حسن‌زاده فرزند محمد به شماره شناسنامه ۸۸٤ و شماره ملی ۳۵۲۰۵۶۷۰۶۷ صادره از دشتستان در سه‌دانگ مشاع از ششدانگ یک قطعه زمین مزروعی به انضمام یک حلقه چاه آب به مساحت ۸۶۳۸۹/۲۷ مترمربع قسمتی از پلاک ۷۳۹۷ واقع در بخش سه حوزه ثبت ملک برازجان اراضی روستای دهرود علیا خریداری شده از آقای اسماعیل حسن‌زاده به ایشان واگذار گردیده است.

تاریخ انتشار نوبت اول: ۱۴۰۱/۰۹/۱۵ تاریخ انتشار نوبت دوم: ۱۴۰۱/۰۹/۳۰
حمیدرضا باقرپور، رئیس اداره ثبت اسناد و املاک شهرستان دشتستان

آگهی موضوع ماده ۳ قانون و ماده ۱۳ آئین‌نامه قانون تعیین تکلیف وضعیت اراضی و ساختمانهای فاقد سند رسمی
نوبت اول م الف ۵۳۸

۱- برابر رای شماره ۱۴۰۲۰۰۱۰۰۴ مورخه ۱۴۰۱/۰۷/۱۶ هیات اول موضوع قانون تعیین تکلیف وضعیت اراضی و ساختمانهای فاقد سند رسمی مستقر در واحد ثبتی برازجان صرفات مالکانه و بلامعارض متعلق به آقای عبدالکریم دهدشتی فرزند احمد به شماره شناسنامه ۹۹۷۵ و شماره ملی ۳۵۲۰۰۹۷۹۴۱ صادره دشتستان در دو دانگ مشاع از ششدانگ یک قطعه زمین مزروعی به مساحت ۱۵۰۱/۳۶ مترمربع قسمتی از پلاک ۳۷۹۳ واقع در بخش سه حوزه ثبت ملک برازجان اراضی روستای بندارور خریداری شده از آقای حاج غلامعلی کریمی و سایر شرکاء به ایشان واگذار گردیده است.

۲- برابر رای شماره ۱۴۰۲۰۰۱۰۰۵ مورخه ۱۴۰۱/۰۷/۱۶ هیات اول موضوع قانون تعیین تکلیف وضعیت اراضی و ساختمانهای فاقد سند رسمی مستقر در واحد ثبتی برازجان صرفات مالکانه و بلامعارض متعلق به آقای ناصر دهدشتی فرزند احمد به شماره شناسنامه ۱۳٤۰۱ و شماره ملی ۳۵۲۰۱۳۲۳۳۸ صادره دشتستان در سه‌دانگ مشاع از ششدانگ یک قطعه زمین مزروعی به مساحت ۱۵۰۱/۳۶ مترمربع قسمتی از پلاک ۳۷۹۳ واقع در بخش سه حوزه ثبت ملک برازجان اراضی روستای بندارور خریداری شده از آقای حاج غلامعلی کریمی و سایر شرکاء به ایشان واگذار گردیده است.

۳- برابر رای شماره ۱۴۰۲۰۰۱۰۰۶ مورخه ۱۴۰۱/۰۷/۱۶ هیات اول موضوع قانون تعیین تکلیف وضعیت اراضی و ساختمانهای فاقد سند رسمی مستقر در واحد ثبتی برازجان صرفات مالکانه و بلامعارض متعلق به آقای عبدالمحمد دهدشتی فرزند احمد به شماره شناسنامه ۹۹۷۶ و شماره ملی ۳۵۲۰۰۹۷۹۵۸ صادره دشتستان در یکدانگ مشاع از ششدانگ یک قطعه زمین مزروعی به مساحت ۱۵۰۱/۳۶ مترمربع قسمتی از پلاک ۳۷۹۳ واقع در بخش سه حوزه ثبت ملک برازجان اراضی روستای بندارور خریداری شده از آقای حاج غلامعلی کریمی و سایر شرکاء به ایشان واگذار گردیده است.

لذا به منظور اطلاع عموم مراتب در دو نوبت به فاصله ۱۵ روز آگهی می‌شود در صورتی که اشخاص نسبت به صدور سند مالکیت متقاضی اعتراضی داشته باشند می‌توانند از تاریخ اولین انتشار آگهی به مدت دو ماه اعتراض خود را به این اداره تسلیم و پس از اخذ رسید ظرف مدت یک ماه از تاریخ تسلیم اعتراض دادخواست خود را به مرجع قضایی تقدیم نمایند. بدیهی است در صورت انقضای مدت مذکور و عدم وصول اعتراض طبق مقررات سند مالکیت صادر خواهد شد. صدور سند مالکیت مانع مراجعه متضرر به مراجع ذیصلاح قانونی (دادگاه) نیست.

تاریخ انتشار نوبت اول: ۱۴۰۱/۰۹/۱۵ تاریخ انتشار نوبت دوم: ۱۴۰۱/۰۹/۳۰
حمیدرضا باقرپور، رئیس اداره ثبت اسناد و املاک شهرستان دشتستان

یادداشت

در تجارت ترجیحی، کالای ارزشمند صادر کنیم

فریال مستوفی ـ عضو اتاق بازرگانی ایران و فعال تجاری

تجارت ترجیحی شیوه‌ای از مبادله تجاری بین‌المللی و برون‌مرزی است که ۲ کشور با یکدیگر توافق می‌کنند، تعرفه‌های تجاری خود را کاهش دهند. با این کار به‌طورکلی مراودات تجاری و عملیات صادرات و واردات با تسهیل بیشتری انجام و این مسئله در نهایت باعث افزایش سهم کشورها از بازار کشورهای هدف می‌شود. هدف از انعقاد موافقتنامه‌های تجارت ترجیحی، رفع موانع تجاری بین کشورها به‌ویژه تعرفه‌های بالا و بدیهی است که می‌تواند در توسعه تجارت کشورها و درآمدهای ارزی تاثیر مستقیم زیادی داشته باشد. به‌طورکلی هر قراردادی که باعث رونق اقتصادی و تسهیل مراودات تجاری کشورها با یکدیگر شود، اقدام خوبی است و می‌توان از آن به‌منظور توسعه تجارت و افزایش صادرات به‌ویژه صادرات غیرنفتی بهره گرفت. همان‌طور که در ابتدا نیز گفته شد، تجارت ترجیحی یکی از ابزارهایی است که کشورهای مختلف توسط آن می‌توانند با هزینه کمتری به توسعه تجارت خود بپردازند، بنابراین تجارت ترجیحی نیز اقدامی مثبت است و اگر به شیوه‌ای صحیح اجرا شود، پیامدهای موثری برای کشورهای طرف معامله خواهد داشت.

ایران در چند سال اخیر، توسعه مراودات و اجرایی شدن تجارت ترجیحی با کشورهای منطقه را در دستور کار خود قرار داده و انعقاد تفاهمنامه‌هایی در این زمینه با ترکیه، کشورهای عضو اتحادیه اوراسیا و سایر کشورهای منطقه مانند پاکستان، به این منظور است. باوجود مثبت بودن ذات انعقاد تفاهمنامه تجارت ترجیحی و تجارت آزاد، ضعف در تدوین اهداف و برنامه‌ها و وجود ایراد در تعیین تعرفه‌های وارداتی و صادراتی، سبب شده تا ایران نتواند تا امروز به‌طورصحیح از تجارت ترجیحی خود با سایر کشورها بهره ببرد، از این‌رو نکته مهم، توجه به بسترها و لوازم ضروری برای بهره‌گیری از مزایای نه‌تنها تجارت ترجیحی بلکه تمامی مراودات جهانی است. ابتدا در تجارت ترجیحی باید در نظر داشته باشیم که کالای مورد مبادله چیست و قصد داریم با چه تعرفه‌ای آن را وارد یا صادر کنیم؟ صادرات در بستر تجارت ترجیحی زمانی می‌تواند برای کشور دستاورد تلقی شود که کالای صادرشده، از ارزش بالایی برخوردار باشد.

خام‌فروشی یا فروش کالاهای کم‌ارزش با میزان تعرفه پایین، نمی‌تواند توسعه صادرات و تجارت را برای کشور به‌ارمغان آورد، از این‌رو بررسی ظرفیت‌های داخلی برای کسب سهم از بازار کشور هدف و همچنین ایجاد چارچوب‌های منطقی برای جلوگیری از واردات‌محور شدن فعالیت‌های تجاری، از اصول مهمی است که باید در بحث تجارت ترجیحی و بهره‌مندی از مزایای آن در نظر داشته باشیم. در مسئله تجارت ترجیحی با کشورهای عضو اتحادیه اوراسیا نیز به‌نظر می‌رسد انعقاد قرارداد روابط آزاد تجاری با این کشورها می‌تواند مسیری در راستای رشد تجارت خارجی ایران باشد و در نهایت ضریب نفوذ کشور در حوزه همسایگان را بالا ببرد، اما اگر نسبت به لوازم، چارچوب‌ها، بسترهای قانونی و سایر موارد ضروری تجارت در بستر آزاد و با هزینه‌های حداقلی بی‌توجه باشیم، نه‌تنها فرصت توسعه اقتصادی را از دست خواهیم داد، بلکه سایر کشورها از خلأ پیش‌آمده استفاده می‌کنند و حضور خود را در ایران پررنگ‌تر خواهند کرد، در نهایت نه‌تنها صادرات غیرنفتی ایران توسعه نخواهد یافت، بلکه تبدیل به کشوری واردکننده می‌شود. تا به امروز قراردادهای ترجیحی منعقدشده، گپ‌ها و چالش‌های متعددی داشته و به‌دلیل این نقایص، نتوانسته‌ایم صادرات را آن‌طور که باید و شاید رونق دهیم. اگر خواهان بهره‌مندی از مزایا و پیامدهای مثبت تجارت ترجیحی هستیم، باید به تولیدات داخلی بیشتر توجه و ضمن بهبود کیفیت، نرخ را متناسب با بازارهای جهانی رقابتی کنیم، در غیر این صورت تجارت ترجیحی به کمک اقتصاد کشور نخواهد آمد.

۳ بندر روسیه مقصد جدید صادرات ایران

کشتیرانی جمهوری اسلامی ایران از اضافه شدن ۳ بندر روسیه به مقاصد بارهای صادراتی ایران خبر داد. به‌گزارش تسنیم، کشتیرانی جمهوری اسلامی ایران اعلام کرد: در راستای سیاست‌های کلان دولت مبنی بر توسعه تجارت خارجی با روسیه و کشورهای دریای خزر، مقاصد صادراتی ایران را متنوع‌تر کرده و هم‌اکنون علاوه بر بندر سالیانکا، ۳ بندر ماهاچ کالا، وی تی اس و علیا نیز به جمع مقاصد صادراتی ایران در روسیه اضافه شده‌اند.

این تصمیم اقدام به‌منظور سرعت‌بخشی به انجام عملیات تخلیه و بارگیری و همچنین افزایش تردد کشتی‌ها به بنادر روسیه بود تا بتوان همزمان با استفاده بیشتر از ظرفیت‌های ناوگان کشتیرانی دریای خزر، حمل کالاهای صادراتی و ترانزیتی گروه کشتیرانی جمهوری اسلامی ایران را افزایش داد. پیش‌بینی می‌شود سرعت کشتی‌ها، سفر و تخلیه و بارگیری افزایش پیدا کرده و کالاهای بیشتری به مقاصد روسیه حمل شود.

باوجود تلاش‌های کشتیرانی ایران برای تنوع‌بخشی به بنادر پذیرنده بار صادراتی ایران، یکی از مسائل مهم در کانال ولگا لایروبی نکردن و پایین آمدن سطح آب کانال است، چرا که به‌دلیل لایروبی نشدن این کانال، کشتی‌ها مجبور هستند با آبخور ۳.۷ متر در این کانال تردد کنند. این مسئله باعث می‌شود تا کشتی‌ها تنها با ۷۰ درصد ظرفیت بارگیری کنند، از این‌رو لایروبی کانال مذکور و رساندن آبخور آن به ۴.۵ متر برای تردد کشتی‌ها با ظرفیت کامل بسیار ضروری است.

گفت‌وگو

در گفت‌وگو با عضو اتاق بازرگانی مشترک ایران و عراق مطرح شد

تعرفه‌گذاری غلط، ضعف تجارت ترجیحی ایران

عکس: صمت

ملیکا انصاری
editor@smtnews.ir

تجارت ترجیحی شکلی از مبادله تجاری است که در آن ۲ کشور با یکدیگر توافق می‌کنند به‌منظور تسهیل مراودات تجاری و عملیات صادرات و واردات، تعرفه برخی کالاها را پایین بیاورند. هدف از انعقاد موافقتنامه‌های تجارت ترجیحی، رفع موانع تجاری بین کشورها به‌ویژه تعرفه‌های بالا است. توافقنامه‌های تجارت ترجیحی در صورت رعایت شرایط برد ـ برد و انتخاب صحیح فهرست کالاهای مشمول تعرفه به توسعه مبادله کالا، صادرات و مبادلات تجاری کشورهای طرف قرارداد منجر می‌شود. ایران تا پیش از این توانسته بود با کشور ترکیه، تجارت ترجیحی را اجرایی کند؛ اکنون دولت برای توسعه تجارت ترجیحی با سایر کشورهای همسایه و منطقه خیز برداشته و آخرین خبر، مربوط به اجرایی شدن تجارت ترجیحی با کشور پاکستان است.

سازمان توسعه تجارت اعلام کرده امکان ثبت سفارش کالاهای تحت‌شمول موافقتنامه تجارت ترجیحی ایران و پاکستان که پیش از این واردات آنها ممنوع اعلام شده بود، فراهم شده است، بنابراین واردات همه اقلام تحت‌شمول موافقتنامه تجارت ترجیحی ایران و پاکستان آزاد است. تجارت ترجیحی ابزاری در راستای افزایش بهره‌وری از فرصت تجارت کشورها با یکدیگر محسوب می‌شود، اما چگونگی بکارگیری این ابزار، از اهمیت زیادی برخوردار است. صمت در این گزارش، با یحیی آل‌اسحاق، عضو اتاق بازرگانی مشترک ایران و عراق درباره اهمیت تجارت ترجیحی و مولفه‌های مهم به‌ثمر رسیدن برنامه‌های تجاری دوجانبه و چندجانبه کشورها، به گفت‌وگو پرداخته است.

تجربه تلخ تجارت ترجیحی با ترکیه

مزایا و پیامدهای تجارت ترجیحی ایران با کشورهای عضو اتحادیه اوراسیا، یکی از مسائلی است که طی چند مدت اخیر در صدر اخبار تجارت قرار گرفته، اما پیش از انعقاد این قرارداد، شاهد قرارداد تجارت ترجیحی با ترکیه بودیم که این قرارداد انتقادهایی را به‌دنبال داشت. قرارداد تجارت ترجیحی با ترکیه کاهش ۵۰ تا ۱۰۰ درصدی تعرفه‌های محصولات کشاورزی از جمله انواع گل کلم، خیار، بادنجان و بذر گیاه را به‌دنبال داشت، اما در مقابل کاهش تعرفه‌های وسیعی را بر کالاهای صنعتی ترکیه شامل می‌شد.

قرارداد تجارت ترجیحی ایران و ترکیه دی ۱۳۹۳ اجرایی شد و براساس آن مقرر شد ۱۲۵ ردیف کالای ایرانی و ۱۴۰ ردیف از کالاهای ترک مشمول تعرفه ترجیحی شوند، در این بین اما انتشار فهرست کالاهای این توافقنامه سبب بروز انتقاداتی از سوی فعالان اقتصادی و کارشناسان شد، چرا که محصولاتی که ایران می‌توانست با تعرفه‌های ترجیحی به ترکیه صادر کند، محصولات با ارزش‌افزوده بسیار پایین مثل روده گاو و آب پنیر بود؛ در حالی که به ترکیه اجازه داده شد محصولات صنعتی با ارزش‌افزوده بسیار بالاتر مانند پوشاک، مبلمان و مانند آن را به کشور وارد کند، از این‌رو کارشناسان اقتصادی و فعالان تجاری معتقدند قرارداد ترجیحی ایران با ترکیه نه‌تنها به‌نفع کشور نبود، بلکه به‌دلیل غیرکارشناسی بودن مفاد آن، ضربه‌های مهمی را به بازار داخلی، توسعه صنایع ایرانی و در نهایت ارزآوری کلان کشور وارد کرد. حال پس از تجربه ناموفق تجارت ترجیحی با ترکیه، تمرکز ایران بر تجارت ترجیحی با کشورهای عضو اتحادیه اوراسیا است. به‌گزارش تسنیم، مزیت‌های تجاری کشورهای عضو اتحادیه اوراسیا برای ایران بسیار زیاد است؛ برخی کشورهای عضو این اتحادیه مانند روسیه و قزاقستان تولیدکنندگان بزرگ غلات، دانه‌های روغنی و خوراک دام و طیور در دنیا هستند و از نظر امنیت غذایی اهمیت ویژه‌ای دارند. علاوه بر آن، کشورهایی مانند بلاروس و روسیه در تولید برخی ماشین‌آلات صنعتی دارای مزیت هستند و می‌توان چه در قالب تجارت ترجیحی و چه در قالب تجارت آزاد از این ظرفیت‌ها استفاده کرد، بنابراین استراتژی که ایران در ادامه برای تجارت ترجیحی با کشورها اتخاذ می‌کند، از اهمیت زیادی برخوردار است.

◉ به‌عنوان سوال نخست، توسعه تجارت با کشورهای منطقه و انعقاد تفاهمنامه‌هایی که در نهایت زمینه تجارت ترجیحی را برای ایران فراهم می‌کنند، چه تاثیری بر اقتصاد کلان کشور خواهند داشت؟

پیش از اهمیت تجارت ترجیحی باید به نکات متعددی در زمینه بسترهای توسعه تجارت اشاره کرد؛ تجارت ارتباط مستقیمی با توسعه و امنیت کشورها دارد و هر کشوری که بتواند تجارت جهانی خود را گسترش دهد، اقتصادی پایدارتر و ایمن‌تر خواهد داشت. وجود هرگونه ایراد در سیاست‌گذاری‌های مربوط به تجارت می‌تواند ضمن به‌خطر انداختن درآمدهای تجاری، اقتصاد و امنیت کشور را نیز تهدید کند، بنابراین اصلاح رویکرد سیاست‌گذاران نسبت به تعاملات بین‌المللی، نقشی جدی در توسعه اقتصادی و تجاری کشور دارد. در هر فعالیت تجاری، منفعت ۲ کشور موردتوجه واقع می‌شود؛ در هیچ قرارداد تجاری، منفعت به‌صورت یک‌طرفه مدنظر قرار نگرفته و تعادل در تجارت شرط اصلی انعقاد و اجرای تفاهمنامه‌های اقتصادی بین‌المللی است، از این‌رو ایران نیز باید همواره رعایت تعادل و حفظ منافع طرفین معامله‌های تجاری را در نظر گیرد؛ توجه یک‌طرفه و تک‌بعدی به منافع یک کشور بدون در نظر گرفتن خواست‌های کشور مقابل، اصل تجارت را زیرپا می‌گذارد. ایران به‌دلیل قرارگیری در موقعیت استراتژیک جغرافیایی، راه ارتباطی مهمی با کشورهای متعددی دارد و از فرصت‌های ویژه تجاری برخوردار است، اما تنها وجود این فرصت کافی نیست و باید برنامه‌ریزی‌های مناسبی در این‌باره داشته باشیم. به‌عنوان مثال، حجم تجارت ۱۵ کشور منطقه خاورمیانه با یکدیگر، بالغ بر هزار و ۲۰۰ میلیارد دلار است و ایران با شرایط تولید و بسترهای صادراتی فعلی می‌تواند سهمی بالغ بر ۳۰۰ میلیارد دلار از این بازار داشته باشد، اما تجارت ایران در حال حاضر یک‌دهم این میزان و این رقم نشان‌دهنده عقب بودن ایران در عرصه‌های تجاری منطقه است. توسعه تجارت در قالب انعقاد تفاهمنامه‌های اقتصادی می‌تواند بخشی از این عقب‌ماندگی را برطرف کند، اما به‌طورکلی تا زمانی که استراتژی کلان صحیح در بدنه دولت و نهادهای تصمیم‌ساز وجود نداشته باشد، این معاهده‌ها کاری از پیش نخواهند برد.

در مذاکرات تجارت ترجیحی درباره تجارت تک‌تک کالاها صحبت می‌شود و اگر افراد مذاکره‌کننده آگاهی کاملی نسبت به تولیدات نداشته باشند نمی‌توانند برنامه درستی درباره مبادلات آنها تدوین کنند

◉ در صحبت‌های خود به اهمیت وجود سیاست‌گذاری‌های صحیح تجاری اشاره کردید. به‌نظر شما مهم‌ترین مولفه‌ای که باید در تدوین تصمیمات استراتژیک به آن توجه شود، چیست؟

طی دهه‌های گذشته موضوع تجارت در حاشیه نظام تصمیم‌گیری‌ها قرار گرفت و همین موضوع باعث شد، دید کارشناسی که موردنیاز امور بازرگانی و تجاری است، در ذات برنامه‌های کلان ایجاد نشود، در نهایت سهم کمی از بازارهای تجاری کشورهای منطقه در اختیار ایران قرار گرفت و این مسئله یک آسیب مدیریتی است. یکی از نگاه‌هایی که باید در بدنه سیاست‌گذاری‌های کلان ایجاد شود، بحث اهمیت منفعت دوطرف است. همان‌طور که پیش‌تر نیز به آن اشاره شد، تمامی کشورها در مراودات تجاری و تفاهمنامه‌های اقتصادی، منافع خود را در نظر دارند و از این‌رو نباید تنها به منفعت و دستاوردها، یک‌طرفه نگاه کنیم. اگر روحیه ایجاد توازن میان تجارت در نظام تصمیم‌گیری‌ها قرار گیرد، برنامه‌ریزی‌های مناسب با آن تدوین شده و در نهایت می‌توانیم از فرصت تجارت با کشورهای مختلف بهره‌مند شویم. یکی از ابزارهای مهم ایجاد توازن در تجارت، اصلاح و کاهش تعرفه‌های تجاری با سایر کشورها است. ایران باید با کشورهای منطقه، به‌ویژه کشورهای همسایه به‌گونه‌ای مذاکره کند که تعرفه‌های تجاری براساس سود هر دوطرف تنظیم شوند. این اقدام، به‌معنای حرکت به‌سمت تجارت ترجیحی بوده و می‌تواند پیامدها و مزایای مالی زیادی را برای کشور به‌همراه داشته باشد. تا به امروز، ایران با کشور ترکیه تجارت ترجیحی را انجام داده، اما متاسفانه نتایج مثبتی از اصلاح تعرفه‌های تجاری با این کشور برای ایران حاصل نشد.

◉ درباره دلایل ناموفق بودن تجارت ترجیحی ایران با ترکیه توضیح دهید.

ایران پس از سال‌ها توانست با کشور ترکیه به مذاکره پرداخته و درباره تجارت ترجیحی به توافقاتی دست یابد. متاسفانه این توافقات به‌نفع ایران نبوده و دلیل اصلی آن نبود نگاه تخصصی در بدنه هیات‌های تجاری بود. در مذاکرات انجام‌شده، توجه به اهمیت ایجاد توازن میان مراودات تجاری با کشور مقابل وجود نداشت و پس از امضای قرارداد تجارت ترجیحی با ترکیه بسیاری از کارشناسان به آن ایرادات جدی وارد کردند. به‌عنوان مثال، تعرفه‌های صادرات محصولات کشاورزی ایران به ترکیه، به ضرر ایران بوده و سایر تعرفه‌های وارداتی و صادراتی به اشتباه محاسبه شده بودند، حتی پس از مشخص شدن ایرادات این توافقنامه، ایران درصدد تصحیح و اصلاح آن بر نیامد و همین موضوع باعث شد تا بسترهای تجارت با ترکیه، غیراصولی و زیان‌آور برای کشور باشند. براساس توافق‌های انجام‌شده، محصولاتی که ایران می‌توانست با تعرفه‌های ترجیحی به ترکیه صادر کند، کالاهایی با ارزش‌افزوده بسیار پایین بوده و در مقابل ترکیه کالاهای با ارزش‌افزوده بالا و صنعتی خود را با تعرفه‌های بسیار کم به کشور ما صادر می‌کرد، بنابراین تنها ترکیه از تجارت ترجیحی با ایران منفعت داشت و منافع و فرصت‌های بالقوه ایران نادیده گرفته شد.

◉ به نظر شما مهم‌ترین راهکاری که می‌تواند روند تجارت ترجیحی ایران با سایر کشورها را با نتایج مثبت همراه کند، چیست؟

ضروری‌ترین مسئله در بحث انعقاد تفاهمنامه‌های مشترک با سایر کشورها، اعزام گروه‌هایی با دانش و مهارت تخصصی است. نه‌تنها هیات‌های تجاری بلکه مدیران دولتی مسئول و مربوط به امر تجارت، باید دانش تخصصی و لازم را نسبت به اهمیت تعرفه‌های تجاری داشته باشند و بدانند که برای واردات یا صادرات هر کالا، پرداخت چه تعرفه و هزینه‌ای مناسب است. از سویی دیگر، باید پیش از امضای توافقنامه‌ها، مشخص کنیم که در صادرات کدام دسته از کالاها، مزیت رقابتی داریم و می‌توانیم بر ارزآوری آنها برنامه‌ریزی کنیم. مذاکرات مربوط به تفاهمنامه‌های تجاری چندجانبه، نیاز به کار تخصصی و فنی داشته و افراد باید از شرایط تولید و نیاز کشور به‌خوبی آگاه باشند، چرا که در مذاکرات تجارت ترجیحی، درباره تجارت تک‌تک کالاها صحبت و فعالیت‌های مربوط به آن بررسی می‌شود. اگر افراد مذاکره‌کننده آگاهی کاملی نسبت به کالاها، هزینه تمام‌شده آنها و مزیت رقابتی تولیدات نداشته باشند، بدیهی است که نمی‌توانند برنامه درستی درباره صادرات یا واردات آنها تدوین کنند. در حال حاضر کلیات عضویت ایران در سازمان همکاری شانگهای توسط نمایندگان مجلس شورای اسلامی به‌تصویب رسیده، اما درباره مراحل اجرایی و جزئیات آنها باید بررسی‌های دقیق‌تری انجام شود. باید با تمامی کشورهای عضو سازمان همکاری شانگهای برای تجارت ترجیحی به مذاکره پرداخته و درباره صادرات و واردات تمامی کالاها نگاه تخصصی داشته باشیم. در غیر این صورت، بازار اقتصادی شانگهای را مانند سایر فرصت‌ها از دست خواهیم داد.

وزارت صنعت، معدن و تجارت باید متخصصان مربوط به تجارت بین‌المللی و آگاه نسبت به بخش‌های اقتصادی داخلی را تربیت کند؛ این افراد باید تعرفه‌شناسی تخصصی بلد و از تعرفه کشورهای طرفین معامله به‌خوبی مطلع باشند. پس از آن، نقطه بهینه را پیدا کرده و با قدرت چانه‌زنی خود، موافقتنامه‌های ترجیحی را که از کفایت لازم برخوردار هستند، منعقد کنند.

سخن پایانی

همان‌طور که در گزارش گفته شد، تجارت ترجیحی ابزاری در راستای استفاده بهینه از فرصت‌های اقتصادی در عرصه‌های بین‌المللی است، اما استفاده نادرست از این ابزار می‌تواند ضربه‌های اقتصادی جدی را برای کشورها به‌همراه داشته باشد. مهم‌ترین اصلی که باید همواره در ذهن سیاست‌گذاران باشد، ایجاد تعادل در تجارت و اتخاذ تصمیماتی است که منفعت کلان کشور را تامین می‌کنند. در رابطه با هدف دولت مبنی بر اجرایی کردن وسیع تجارت ترجیحی با کشورهای همسایه و منطقه به‌ویژه اوراسیا نیز باید این اصلاحات را در نظر داشت؛ به بیانی دیگر، باید ارزش‌افزوده کالاهایی که بین ایران و اوراسیا تبادل می‌شود، به تعادلی مناسب و تخصصی برسد. در غیر این صورت، نمی‌توان از ظرفیت عقد چنین قراردادهایی نهایت استفاده را برد.

ضرورت رونق نشان حلال سازمان ملی استاندارد

سید ابراهیم ابراهیمی، مدیرکل دفتر تخصصی امور بین‌الملل و حلال سازمان ملی استاندارد با اشاره به سفر کارشناسان سازمان استاندارد به ترکیه و نشست اعضای اسمیک گفت: در مجمع عمومی اسمیک ایران دو پیشنهاد ارائه داد که موردموافقت اعضا قرار گرفت؛ نخست اهدای جایزه کیفیت جهان اسلام و دیگری استاندارد حکمرانی خوب در اسلام که نیاز به پیگیری دارد. مقرر شد در نشست‌هایی با حضور دبیر کل اهدای جایزه کیفیت جهان اسلام نهایی شود و در دستور کار هیات‌مدیره قرار گیرد. به گزارش مهر، ابراهیمی افزود: براساس قانون تقویت و توسعه نظام استاندارد، مصوب سال ۹۶ مجلس شورای اسلامی سازمان ملی استاندارد تنها مرجع رسمی اعطای نشان حلال در کشور است. متاسفانه باوجود شفاف‌سازی قانون، نهادهایی بوده‌اند که نشان حلال کشورهایی مانند مالزی را اعطا می‌کردند.

این امر خلاف قانون است و با رونق نشان حلال سازمان ملی استاندارد جلو آنها گرفته می‌شود. وی در ادامه سخنان خود به برگزاری نهمین نمایشگاه محصولات حلال در ترکیه اشاره کرد و گفت: ایران برای نخستین بار در این نمایشگاه حضور داشت و با هماهنگی سازمان توسعه تجارت ۱۲ شرکت دانش‌بنیان نیز هیات ایرانی را همراهی می‌کردند.

ابراهیمی درباره برنامه‌های آینده ایران در حوزه غذای حلال اظهار کرد: در نمایشگاه استانبول پیشنهاد شد دهمین نمایشگاه محصولات حلال در ایران برگزار شود. وی گفت: قرار است ایران با دانشگاه آفیون ترکیه برای همکاری در حوزه آموزش حلال برای هتلداران و آژانس‌های مسافرتی و گردشگری حلال در آینده‌ای نزدیک تفاهمنامه امضا کند.

برنج‌های خارجی در بسته‌بندی ایرانی فروخته می‌شوند

تقلبی خوش قدوبالا

کیمیا ملکی
editor@smtnews.ir

مدت‌هاست که با افزایش نرخ برنج، دست گروهی از مصرف‌کنندگان از این محصول کوتاه شده است. در بهترین حالت این گروه قادر به خرید برنج خارجی هستند که متاسفانه گاهی این برنج حتی در شهرهای شمالی، در کیسه‌های برنج ایرانی فروخته می‌شوند. برخی نیز به‌علت گرانی برنج ایرانی، مشتری پروپا قرص برنج‌های خارجی شده‌اند؛ محبوبیتی که از سر ناچاری شکل گرفته و برای امسال و پارسال هم نیست! آن روی سکه اما برنجکاران هستند. بازار برنج ایرانی در رکود است، تقاضا برای خرید ارقام بومی کم شده و برنج‌های ارقام پرمحصول روی دست کشاورزان مانده است. در این میان برخی از کشاورزان یا واسطه‌ها به امید تکرار گرانی‌های سال گذشته دست به دپو محصول در کارخانه‌های شالیکوبی زده‌اند. در پی وقوع این اتفاقات در بازار برنج برای نمونه در حال حاضر نرخ برنج طارم ممتاز گلستان به کیلویی بیش از ۱۴۰ هزار تومان رسیده است. صمت در این گزارش به بررسی وضعیت بازار برنج پرداخته است.

عکس: آیدا فریدی

دست شهروندان به برنج نمی‌رسد

این روزها نرخ برنج روی موج گرانی سوار شده و حسابی در بازار می‌تازد. دیگر بسیاری از قشر متوسط جامعه توانایی خرید برنج ایرانی را ندارند. سکوت مرگباری بسیاری از بازارها را فرا گرفته که کارشناسان مهم‌ترین دلیل آن را کاهش قدرت خرید مردم و افزایش قیمت‌ها می‌دانند. سهم خوراکی در سبد خرید مردم نسبت به گذشته کاهش چشمگیری داشته و عمده درآمد خانواده‌ها در بخش تامین مسکن بلعیده می‌شود. از سوی دیگر تکرار داستان نابسامانی در بازار برنج باعث شده دلالان از این آب گل‌آلود ماهی بگیرند؛ هرچند این بار برنجکاران نیز پا به عرصه گذاشتند و از عرضه محصول به امید گرانی اجتناب می‌کنند. ظاهرا نابسامانی بازار برنج برای خیلی از افراد سود دارد. عده‌ای از فعالان این حوزه بر این عقیده‌اند که واردات بی‌رویه عامل اصلی گرانی برنج ایرانی است، این در حالی است که براساس شنیده‌ها بیشترین آمار واردات برنج مربوط به استان‌های شمالی که تولیدکننده اصلی برنج در کشور هستند، است. حال سوال این است که چرا در استان‌هایی که نرخ برنج ایرانی مناسب و عرضه آن فراوان است واردات صورت می‌گیرد؟ نکته مهم‌تر اینکه به‌نظر می‌رسد مسئولان نیز تاکنون برای جلوگیری از واردات برنج به استان‌های شمالی هیچ اقدامی نکرده‌اند.

چراغ شالیکوبی‌ها خاموش می‌شود

سیدعلی طاهری، رئیس اتحادیه برنج‌فروشان بابل با اشاره به وضعیت بد کارخانجات برنج به صمت گفت: رکود بازار برنج و ثبات نداشتن قیمت‌ها موجب شده حجم زیادی از محصول کشاورزان در انبارها باقی بماند و این مسئله سبب جولان دلالان برای خرید برنج با نرخ ناچیز از کشاورزان شده است. روزانه بیش از ۲۰ کشاورز برای فروش برنج‌های خود اقدام می‌کنند اما بازار کاملا راکد است.

کارخانه‌های برنج در وضعیت بسیار بدی قرار دارند و به سمت ورشکستگی می‌روند. در حال حاضر بیش از ۸۰ درصد تولیدات امسال در انبارها باقی مانده است. وی ضمن اعلام نرخ برنج در استان‌های شمالی اظهار کرد: در دو هفته اخیر نرخ برنج کیفی کشت اول تا مرز ۷۵ هزار تومان کاهش یافت، اما خلاف برخی اظهارنظرها مبنی بر اینکه برنج در اختیار کشاورزان نیست و سودش را دلالان می‌برند، اکنون برنج‌های موجود در انبارهای کارخانه‌ها متعلق به کشاورزان و آماده عرضه است، اما تقاضا به صفر رسیده است. این در حالی است که میزان تولید برنج در سال جاری حدود ۲۰۰ هزار تن افزایش داشته است.

رئیس اتحادیه برنج‌فروشان بابل با بیان اینکه ورود برنج‌های خارجی یکی از دلایل کاهش نرخ برنج‌های ایرانی است، بیان کرد: مصرف سرانه برنج در ایران بین ۳۶ تا ۴۰ کیلوگرم است؛ یعنی مصرف سالانه برنج در کشور حدود ۳ میلیون و ۲۰۰ هزار تن است که حدود ۲ میلیون تا ۲ میلیون و ۲۰۰ تن آن در کشور تولید می‌شود و دولت کسری آن را با واردات تامین می‌کند.

▣ واردات با تولید داخل چه کرد؟

طاهری با اشاره به تاثیر واردات بر بازار برنج اظهار کرد: هرچند عرضه و تقاضا در تنظیم بازار بسیار دارای اهمیت است، اما دلیل اصلی گرانی برنج، واردات بی‌رویه است؛ واردات به ۳ استان شمالی کشور که دیگر امری عجیب است. در حال حاضر بیشترین حواله واردات برنج مربوط به استان‌های شمالی به‌ویژه مازندران است که این برنج‌ها متاسفانه در بسته‌بندی برنج ایرانی به فروش می‌رسند. متاسفانه روزانه حدود ۱۰۰ تن برنج خارجی در حدود ۱۰ کامیون فقط وارد شهر بابل می‌شود تا بخشی از آن در فروشگاه‌های تعاونی مصرف توزیع شود. به‌نظر می‌رسد این برنج‌های خارجی با برنج‌های ایرانی مخلوط و بعد به بازار شهرهای مختلف فرستاده می‌شوند، این در حالی است که تنها حدود ۱۰ درصد جمعیت استان‌های شمالی برنج خارجی مصرف می‌کنند. آیا ورود برنج‌های خارجی به مرکز تولید برنج هدفی جز ضربه زدن به تولید داخل دارد؟ ما مدت‌هاست که ممنوعیت واردات برنج به استان‌های شمالی کشور را پیگیری می‌کنیم، اما مشکل حل نمی‌شود. وی با تاکید بر مصرف کم برنج خارجی در استان‌های شمالی گفت: روستاییان به‌هیچ عنوان از برنج خارجی استفاده نمی‌کنند و شهری‌ها نیز ممکن است حدود ۱۰ درصدشان از برنج خارجی استفاده کنند. مصرف برنج خارجی به حدی در استان‌های شمالی کم است که در حال حاضر برای ۲ سال ذخیره برنج خارجی در این استان‌ها موجود است.

▣ تخلیط برنج برای سود بیشتر

رئیس اتحادیه برنج‌فروشان بابل با بیان اینکه شهرستان بابل رتبه اول تولید برنج در استان مازندران را دارد، افزود: برخی از دلالان و سودجویان با تخلیط برنج خارجی با ارقام بومی نه‌تنها باعث پایین آمدن کیفیت و نزول برند داخلی می‌شوند، بلکه سبب‌ساز نارضایتی مصرف‌کنندگان و از دست رفتن اعتمادشان به بازار شده‌اند. متاسفانه اخیرا بزرگ‌ترین مرکز تخلیط برنج کشور در مازندران شناسایی شده است. پدیده تخلیط در پستوی خانه‌ها انجام می‌شود؛ در نتیجه تولیدکننده و مصرف‌کننده زیان می‌بینند و این دلال‌ها هستند که سود مالی زیادی به جیب می‌زنند، زیرا مشتری کالا را به اسم برنج ایرانی می‌خرد اما حداقل ۵۰ درصد آن برنج خارجی است. طاهری در ادامه اظهار کرد: در حال حاضر تعداد زیادی انبار و مرکز سورتینگ برنج در مناطق روستایی دوردست در شهرستان وجود دارد که کار بسته‌بندی و عرضه برنج‌های خارجی با برند برنج مرغوب و داخلی را انجام می‌دهند که باید جلوی آن را گرفت.

▣ راهکار چیست؟

رئیس اتحادیه برنج‌فروشان بابل در بیان راهکاری برای حل مشکلات بازار برنج گفت: در حال حاضر اگر ممنوعیت واردات برنج نیز برقرار شود، مشکلی حل نمی‌شود. خرید تضمینی دولت با نرخ و کارشناسی مناسب ازسوی وزارت جهاد کشاورزی بهترین راه نجات کشاورزان است.

ورود برنج‌های خارجی به مرکز تولید برنج هدفی جز ضربه زدن به تولید داخل را دنبال نمی‌کند

نقش کشاورزان در گرانی برنج

جمیل علیزاده شایق، دبیر انجمن برنج با اشاره به کاهش خریدوفروش برنج به صمت گفت: اکثر برنجکاران محصولات خود را به بازار عرضه نکردند و منتظر بالا رفتن بیشتر قیمت‌ها هستند. کشاورزان معتقدند در سال گذشته ضرر کردند و در نتیجه از فروش محصول اجتناب می‌کردند تا آن را گران‌تر بفروشند. وی با اشاره به نارضایتی کشاورزان از سود در نظر گرفته‌شده برای آنها، بیان کرد: کشاورزان معتقدند سود فروش برنج برای آنها باید ۵۰ درصد باشد و با سود ۲۰ درصد موافق نیستند اما دولت تعیین سود زیاد برای کشاورزان برنج را به ضرر مصرف‌کنندگان می‌داند. از طرفی هم کشاورز می‌بیند بیشترین سود به دلال و واسطه می‌رسد؛ در نتیجه برنج خود را در شالیکوبی‌ها نگه می‌دارد و از فروش آن خودداری می‌کند تا در آبان و آذر محصول خود را به نرخ بالاتر بفروشد. نگه داشتن برنج به دلال اجازه می‌دهد بر نرخ برنج بیفزاید و دود این مسئله تنها به چشم مصرف‌کننده می‌رود. همچنین باوجود فراوانی برنج ایرانی و خارجی در بازار، برخی فروشندگان سودجو با مخلوط کردن این دو برنج، آن را با قیمت‌هایی بالاتر از نرخ حقیقی می‌فروشند و از سوی دیگر، خرده برنج نیز افزایش می‌یابد که به ضرر مصرف‌کنندگان است. دبیر انجمن برنج با اشاره به وضعیت بد برنجکاران گفت: برخی امیدوارند خرید تضمینی ازسوی دولت انجام شود اما هنوز مشخص نیست این خواسته محقق می‌شود یا خیر.

▣ ضرورت خرید تضمینی برنج

شایق درباره سیاست خرید تضمینی برنج گفت: در سیاست خرید تضمینی برنج، اگر کشاورز قادر به فروش کامل محصول خود نباشد، سازمان تعاون روستایی اقدام به خرید محصول از او می‌کند. پیش از این کمتر کشاورزی پیدا می‌شد که برنج خود را به سازمان تعاون روستایی بفروشد. با این وجود، وقتی سازمان تعاون روستایی آمار فروش را کاهشی اعلام می‌کرد، وزارت جهاد از نتیجه عملکرد راضی‌تر و به این معنا بود که کشاورز توانسته بیشتر محصول خود را در بازار بفروشد. از سوی دیگر، خریدار می‌دانست قادر به خرید محصول با نرخ پایین‌تر از عرف بازار نیست، زیرا در هر صورت محصول روی دست کشاورز نمی‌ماند. برنج کالایی است که در سفره ایرانیان نقش موثری دارد، اما اکنون برای برخی تبدیل به ابزاری برای سودآوری شده است. با اندکی بررسی مشخص می‌شود کنترل بازار برنج از دست دولت خارج شده است. مردم علاقه به خرید برنج ایرانی دارند، زیرا ذائقه آنها به برنج ایرانی عادت کرده، اما قیمت‌های سربه‌فلک‌کشیده خرید این کالا را برای شهروندان سخت کرده است.

وی با اشاره به افزایش ۲۰ درصدی تولید برنج داخلی اظهار کرد: امسال باتوجه به مناسب بودن وضعیت تولید در مجموع ۲ میلیون و ۲۵۰ هزار تن برنج در کشور تولید شده است. شرایط مناسب بارش در استان‌های شمالی، تامین آب موردنیاز برنج و تمایل کشاورزان به‌دلیل گرانی محصول به کشت دوم منجر به افزایش تولید محصول شده است.

▣ تخلیط برنج و گرانی

دبیر انجمن برنج با اشاره به افزایش فروش برنج‌های تخلیط اظهار کرد: متاسفانه در بعضی مغازه‌ها برنج پاکستانی را با برنج ایرانی مخلوط می‌کنند و به فروش می‌رسانند که این امر به‌طور مستقیم و غیرمستقیم در نرخ برنج تاثیر می‌گذارد.

سخن پایانی

مدت‌هاست که گرانی در بازار برنج جا خوش کرده و خبری از ارزانی نیست؛ هرچند این روزها دیگر شنیدن خبر گرانی کالاها و اقلام خوراکی و غیرخوراکی عجیب نیست. از سوی دیگر بنا به گفته فعالان این حوزه برنج‌ها روی دست تولیدکنندگان مانده و متقاضی برای آن وجود ندارد. در این بین برخی از شهروندان از روی ناچاری به مصرف برنج خارجی روی آورند تا سفره خانوار از برنج بی‌نصیب نماند. از سوی دیگر شنیده‌ها حاکی از آن است که برخی از افراد برای کسب سود بیشتر کیسه‌های برنج ایرانی را از برنج‌های خارجی وارداتی پر می‌کنند. در همین راستا برخی از اخبار منتشرشده در خبرگزاری‌ها از ورود روزانه بیش از ۱۰ کامیون برنج خارجی تنها به شهر بابل خبر می‌دهند. مقصد این برنج‌ها هم مشخص است؛ انبارهای نگهداری برنج ایرانی که قرار است در آن برنج‌های خارجی و ایرانی مخلوط یا برنج خارجی به‌تنهایی در کیسه‌های برنج ایرانی بسته‌بندی و روانه بازار عرضه شوند.

نکته جالب‌تر اینکه تقریبا همه، جز آنها که خود را به نشنیدن می‌زنند از این اتفاق خبر دارند اما جلوی این روند گرفته نمی‌شود و برنج‌های خارجی در کیسه‌های برنج ایرانی فروخته می‌شود. شاید فروش برنج‌های خارجی به اسم محصول ایرانی در کنار خاموش شدن چراغ کارخانه‌های برنج تلخ‌ترین نکته این گزارش باشد.

یادداشت

نظارتی بر بازار برنج وجود ندارد

فرامرز علی‌نیا- رئیس سابق موسسه تحقیقات برنج کشور

بازار محصولات کشاورزی رها شده و این مشکل تنها مربوط به برنج نیست. دولت باید به‌طور مقتدرانه در این بخش نظارت‌های لازم را داشته باشد.

بخش مرکبات نیز روی زمین مانده و باوجود افزایش تولید هیچ برنامه‌ای برای صادرات وجود ندارد، در حالی که در دنیا برای میزان تولید و مصرف داخل و صادرات محصولات استراتژیک برنامه‌ریزی مشخص وجود دارد.

در یکی دو سال اخیر برنج به‌عنوان یکی از محصولات مهم کشاورزی دچار افزایش قیمت شدید شده که اصلی‌ترین علت این افزایش قیمت نبود نظارت است؛ در نتیجه این عدم نظارت، قیمت و کیفیت برنج کمتر موردتوجه قرار گرفته و آشفتگی بازار را شاهد هستیم.

کیفیت برنج‌های عرضه‌شده در استان‌های تولیدکننده نشان از تخلفی بزرگ و سودهای زیاد برای فرصت‌طلبان این بازار داشته و در نهایت احتمال افزایش نرخ برنج در ماه‌های آتی وجود دارد.

متاسفانه نظارتی بر بازار برنج وجود ندارد، این در حالی است که تنها نرخ برنج نیست که با حرکت از مناطق شمالی به شهرهای بزرگ دستخوش تغییر می‌شود، بلکه کیفیت این برنج نیز تغییر می‌کند.

برنجی که در شمال با ۲ تا ۳ درصد خرده می‌توان تهیه کرد در تهران میزان خرده‌های آن به ۱۰ تا ۱۲ درصد می‌رسد و حتی احتمال ناخالصی آن‌هم به‌شدت بالا می‌رود و هیچ‌کس پاسخگو نیست، این در حالی است که در یک ماه اخیر، ۸۰ درصد تولیدات برنج فجر استان گلستان با هدف مخلوط کردن با برنج درجه یک به فروش رسیده است.

متاسفانه کشاورز از این وضعیت سودی نمی‌برد و بازار در دست دلالان است.

علاوه بر شرایط آب‌وهوایی مناسب، یکی دیگر از دلایل افزایش تولید برنج، استقبال کشاورزان از کشت دوم برنج (برنج رتون) است؛ یعنی به‌دلیل افزایش قیمت برنج، بخش عمده‌ای از کشاورزان مازندرانی اقدام به کشت دوم این محصول کرده‌اند که موجب افزایش تولید شده و براساس برآوردها به‌نظر می‌رسد امسال میزان تولید برنج بیش از ۲ میلیون و ۲۵۰ هزار تن باشد.

واردات این محصول نیز در حد نیاز کشور و حتی بیشتر از نیاز بوده؛ در نتیجه نرخ برنج باید در محدوده ۸۰ هزار تومان قرار گیرد؛ نرخی که در حال حاضر شاهد آن نیستیم.

تحقق این شرایط نیازمند کنترل دقیق بازار است، اما ظاهرا این روزها بازار مریض است و باید اقدامات کنترل‌کننده‌ای برای آن در نظر گرفت.

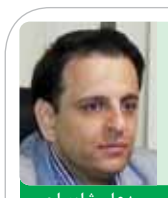
از سوی دیگر، بعد از جهشی که در نرخ برنج از سال ۱۴۰۰ رخ داد، کشاورزان اولویت خود را حفظ منافع مالی قرار دادند و به همین علت، دیگر تمایل به فروش محصول با هر قیمتی ندارند.

در نتیجه کشاورزان از اواخر مرداد شالی‌های خود را به بازار عرضه نکردند و منتظر بالا رفتن بیشتر قیمت‌ها هستند. در این شرایط وظیفه کنترل و مدیریت بازار بر عهده دولت است.

امسال کشاورزان در حجم بالایی برنج کاشته‌اند و تولید افزایش پیدا کرده است. در نتیجه پیش‌بینی می‌شود تولید از ۲ میلیون و ۲۵۰ هزار تن نیز فراتر برود؛ از همین رو بهتر است دولت بر میزان واردات برنج خارجی نیز مدیریت داشته باشد، این در حالی است که برنج‌های وارداتی هندی از کیفیت خوبی برخوردار نیستند. در شرایطی که تقاضا ثابت باشد و عرضه بیشتر شود، نرخ برنج می‌شکند. انتظار می‌رود باتوجه به شرایط موجود، کشاورز به توان مصرف‌کننده بیشتر توجه کند.

یادداشت

تبعات منفی ساخت‌وساز غیرقانونی

سیدعلی شاه‌صاحبی
کارشناس مسکن

مهاجرت بی‌رویه به شـهرها و تراکم جمعیت شهری، گسـترش ناموزون و غیراصولی سـاختمان‌ها را در پـی دارد؛ بناهایـی که به یک‌باره همچـون قارچ از دل زمین سـر درمی‌آورند، بی‌آنکه کمتریـن اصول فنی و معماری در ساخت‌وسـاز آنها اعمال شود؛ آثار و تبعات منفی فراوانی را در پی خواهند داشـت و علاوه بر آن، در ساخت‌وسـازهایی هم که با اخذ پروانه ساخت نیز انجام می‌پذیرنـد، گهگاه مالکان از حدود و ثغـور پروانه، پا را فراتـر نهاده و خارج از ضوابط مربوط، مبادرت به احداث بنـا مازاد بر پروانـه می‌کنند که در ایـن رهگذر، نقش شـهرداری‌ها به‌عنوان اصلی‌ترین محـور مقابله با این قبیل تخلفات ساختمانی نمود بیشتری خواهد داشت.

شهرداری علاوه بر کنترل و نظارت بر ساخت‌وساز در محدوده شـهر، درباره حریم شـهر نیز وظایف مشابهی دارد؛ از جملـه جلوگیـری از ساخت‌وسـاز غیرمجاز، غیراصولی و غیراسـتاندارد در محدوده حریم شـهرها. طبـق ماده یک قانون «تعاریف محدوده و حریم شـهر، روسـتا و شـهرک و نحوه تعیین آنها» اجرای طرح‌های عمرانی از جمله احداث و توسـعه معابر، تامین خدمات شهری و تاسیسات زیربنایی و کنترل و نظارت بر احداث هرگونه ساختمان و تاسیسـات و سایر اقدامات مربوط به توسـعه و عمـران در داخل محدوده شـهر برعهده شهرداری‌ها است.

کنتـرل و نظارت بر احـداث هرگونه سـاختمان در محدوده شـهر برعهده شـهرداری‌ها گذاشـته شده و وظیفه شـهرداری‌ها با رعایت مقـررات ماده ۵۵ و ماده ۱۰۰ قانـون شـهرداری‌ها، صدور پروانه سـاختمانی اسـت، اما شـهرداری‌ها در جلوگیری از ادامه عملیات سـاختمانی سـاختمان‌های بدون پروانـه در محدوده شـهر نیز مجوزهای قانونی دارند که در ماده ۱۰۰ قانون شهرداری‌ها مقرر شده است.

با اسـتناد به مواد ۱۰۰ و ۱۰۱ قانون شـهرداری‌ها و ماده ۲ و تبصـره ۵ ماده ۳ قانون تعاریف محدوده حریم شـهر، روستا، شـهرک و نحوه تعیین آنها، صدور پروانه سـاختمانی و دیگـر مجوزهای قانونی مذکـور در مواد فوق‌الذکر در حریم شـهرها جزو وظایف شـهرداری‌ها تلقی می‌شود و شهرداری طبق قانون باید بر همه مراحل طراحی، کنترل و در جریان احداث بنا نظارت کند.

طبق بند ۲۴ مـاده ۵۵ همین قانون، شـهرداری در شهرهایی که نقشـه جامع شهر تهیه شده، مکلف است طبق ضوابط نقشه مذکور در پروانه‌های ساختمانی نوع استفاده از ساختمان را قید کند، در صورتی که برخلاف مندرجات پروانه ساختمانی در منطقه غیرتجاری محل کسـب و پیشه یا تجارت دایر شود، شهرداری مورد را در گـروه مقرر در تبصره یک مـاده ۱۰۰ این قانون مطرح می‌کند.

در راستای اجرای دقیق ماده ۱۰۰ قانون شهرداری‌ها و همچنیـن آیین‌نامـه اجرایـی ماده ۳۳ قانـون نظام مهندسـی و کنتـرل سـاختمان که توجه ویـژه‌ای در جلوگیری از بـروز تخلفات سـاختمانی دارد، برخورد قاطـع و حداکثری با تخلفات سـاختمانی و افرادی که در انجام وظایف اجرایی و نظارتی خود قصور داشته‌اند، ضروری است.

یکـی از دلایل ساخت‌وسـازهای غیرمجاز، کم بودن جریمه‌های گروه ماده ۱۰۰ است که امیدواریم با افزایش جریمه‌های گروه ماده ۱۰۰، شاهد کاهش ساخت‌وساز بـدون پروانه باشـیم. باتوجه به اینکه رشـد قارچ‌گونه سـاختمان‌های غیرمجاز، تهدید اصلی برای جان مردم اسـت و بر این اساس، باید مسـئولان راهکارهای خود را هرچـه سـریع‌تر در زمینـه مقابله با ایـن موضوع به مرحلـه اجرا درب‌یاورند، بنابراین باید ساخت‌وسـازهای غیرقانونی تخریب شوند، زیرا با جریمه، میزان خسارت وارده جبران نمی‌شـود، همچنین تخریب این واحدها درس عبرتی برای دیگران می‌شـود تـا دیگر به‌صورت غیرقانونـی اقـدام بـه سـاخت آپارتمان نکننـد. گاه جریمه‌های دریافتی شـهرداری تبدیـل به راه گریزی برای متخلفان می‌شـود که به‌صـورت غیرقانونی ملک و آپارتمان خود را بسازند.

متاسـفانه پدیده شـوم تخلفات بی‌شـمار ساخت و سـازهای غیرمجاز در شـهر، معضلی اسـت که بازنده آن مردم و شـهرداری و برنده آن سـودجویان سـاخت و سـازهای غیرمجاز هستند و آمار بالای جرم و جنایت و معضـلات اجتماعـی نیز از نتایج منفـی این تخلفات محسوب می‌شود.

سازمان بازرسی کل کشور به‌عنوان عالی‌ترین مرجع نظارتـی عهده‌دار وظیفه اجرای صحیح قوانین اسـت؛ طی چند سال گذشته سازمان بازرسی، رویکرد مناسبی دربـاره موضوع مربوط به جامعـه مطابق ضرورت‌های موجـود، تبییـن و اجرایـی و در راسـتای تحقق آن، بازرسـی‌ها و نظارت‌های لازم را انجام و هشـدارهایی را برای پیشـگیری از وقوع تخلـف یا جرم صادر کرد و اگر درسـت و مطابق قوانین و مقررات، تصمیم‌گیری شود، آرای دیـوان عدالت اداری هم در تاثیـر این کار قانونی قرار می‌گیرد و شرایطی به‌وجود می‌آید که از تنش‌های اجتماعی کم شـده و شهروندان از ساخت‌وسازها راضی می‌شوند.

پرداخت تسهیلات نوسازی به بافت فرسوده

سرپرست بانک مسکن از انعقاد قرارداد ۶ هزار و ۲۴۶ میلیارد تومان تسـهیلات نوسازی در بافت فرسـوده خبر داد و گفت: از ابتدای دولت سیزدهم، بانک مسکن با ۱۵ هزار و ۶۷۰ واحد برای پرداخت تسهیلات به مبلغ ۴ هزار و ۳۴۷ میلیارد تومان قرارداد منعقد کرده است.

علی عسـگری در گفت‌وگو با پایگاه خبری وزارت راه و شهرسـازی، روند پرداخت تسهیلات به متقاضیان نوسازی در بافت فرسوده را اعلام کـرد و گفـت: از ابتدای اجرای طرح نوسـازی در بافت‌های فرسـوده تاکنـون تعداد ۷۰ هـزار و ۳۲۱ نفر برای دریافت تسـهیلات به بانک مسـکن معرفی شـدند که بانک با تعداد ۳۹ هـزار و ۵۶ واحد قرارداد به‌میزان ۶ هزار و ۲۴۶ میلیارد تومان منعقد کرده است.

سرپرست بانک مسکن روند ارائه تسهیلات بازسازی در بافت فرسوده را در دولت سـیزدهم توضیـح داد و گفت: از ابتدای دولت سـیزدهم تاکنـون، ۳۹ هزار و ۳۲۱ واحد دریافت تسـهیلات نوسـازی در بافت فرسـوده به بانک معرفی شـد که بانک با ۱۵ هـزار و ۶۷۰ واحد برای پرداخت تسهیلات قرارداد منعقد کرده است.

عسگری مبلغ قرارداد منعقدشده از ابتدای دولت سیزدهم تاکنون را معادل ۴ هزار و ۳۴۷ میلیارد تومان عنوان کرد.

به‌گفته وی، از سـال ۱۳۹۸ تا شـهریور ۱۴۰۰، تعداد ۳۱ هزار واحد برای دریافت تسهیلات نوسازی به بانک مسکن معرفی شد که بانک با تعداد ۲۳ هزار و ۳۸۶ واحد به مبلغ هزار و ۸۹۸ میلیارد تومان قرارداد منعقد کرد.

عوامل موثر بر ساخت‌وساز غیرمجاز در پایتخت بررسی شد

نقاب بی‌قانونی بر سیمای شهر

محمد انوشه‌ئی
editor@smtnews.ir

ساخت‌وسازهای غیرمجاز، علاوه بر ایجاد چهره ناهمگون در سیمای شهری و روستایی، مشکلات متعددی در مسیر اجرای طرح‌های عمرانی و توسعه پایدار ایجاد می‌کنند. ساخت‌وسازهای غیرمجاز در حریم شهرها، از جمله پدیده‌هایی است که به‌دنبال تحولات ساختاری و بروز مسائل و مشکلات اقتصادی و اجتماعی همچون جریان سـریع شهرنشـینی و مهاجرت‌های روسـتایی لجام‌گسـیخته به‌وفـور در کشـور پدیدار شـده و باتوجه به ماهیت ساخت‌وسـاز غیرمجاز در حریم شـهرها، بروز تغییرات کالبدی، زیست‌محیطی، اقتصادی و اجتماعی در نواحی شهری اجتناب‌ناپذیر است.

گسترش این پدیده می‌تواند اثرات مطلوب و نامطلوبی همچون تخریب سیمای کالبدی شهر، از بین رفتن منابع، تعرض به حریم رودها و در نهایت آلودگی زیست‌محیطی، ارائه ناکارآمد خدمات شهری را برجای بگذارد. به‌منظور حفظ اراضی لازم و مناسـب برای توسـعه موزون شهرها با رعایت اولویت حفظ اراضی کشـاورزی، باغات و جنگل‌ها، هرگونه اسـتفاده برای احداث ساختمان و تاسیسات در داخل حریم شهر تنها در چارچوب ضوابط و مقررات مصوب طرح‌های جامع امکان‌پذیر خواهد بود.

عکس: آیدا فریدی

کنترل ساخت‌وسازهای شهری

رشـد جمعیت در شـهرها مـردم را با مشـکلات و کمبودهایی از جمله حوزه مسـکن روبه‌رو کرده است، حال در زمانی که این موضوع به بحران تبدیل می‌شود، تخلفات سـاختمانی بیش‌ازپیـش خودنمایی می‌کند، چنان‌که امروز شـاهد هسـتیم به‌علت نظارت نداشتن کافی بر ساخت‌وسـازها هر روز ایـن معضل پررنگ‌تر شـده و پیامدهـای آن رو به افزایش اسـت. نظارت بر احـداث هرگونه سـاختمان و تاسیسـات که به‌موجب طرح‌هـا و ضوابط مصوب در داخل حریم شـهر مجاز شناخته‌شده و حفاظت از حریم به‌استثنای شهرک‌های صنعتـی برعهده شـهرداری مربـوط اسـت، هرگونه ساخت‌وساز غیرمجاز در این حریم، تخلف است و باید با متخلفان طبق مقررات برخورد شود.

کنترل ساخت‌وسـازهای شهری برای توسعه متوازن و بهینه شـهر و به‌طورعمده از طریق ضوابط و مقررات ساخت‌وسـاز شـهری انجام می‌گیرد، اجرایی نشـدن بسـیاری از ضوابط و احکام مذکور، مدیریت شهری را به اقدامات گوناگون نظیر کنترل مستمر ساخت‌وسازها، تعیین ضمانت‌های اجرایی قانونی برای رعایت ضوابط و مقررات و اخذ جریمه واداشته است، اما باوجود اقدامات کنترلی مدیریت شهری، سـالانه موارد قابل‌توجهی از تخلفات ساختمانی در این شهر گزارش می‌شود.

تخلفاتی همچون ساخت‌وسـاز بدون پروانه، رعایت نشـدن اصول ایمنی و استحکام در ساخت بناها، تغییر کاربری در جریان ساخت‌وسـاز، فقـدان نظارت کافی از سوی مسـئولان فنی، تراکم ساختمان‌سازی، ارتفاع اضافی بناها و ساخت‌وسازهای خلاف ضوابط به‌صورت پیشـروی طولی نه‌تنها موجب ناهنجـاری کالبدی در سیمای شـهری شـده، بلکه در حال ایجاد مشکلاتی برای محیـط اجتماعی اسـت. صمت در این گزارش ساخت‌وسازهای غیرمجاز شـهر تهران را بررسی کرده است.

جرم‌انگاری، حلقه گمشده تخلفات ساخت‌وساز

مهدی بابایی، عضو شـورای اسـلامی شـهر تهران در رابطه با موضوع ساخت‌وسازهای غیرمجاز در شهر تهران به صمت گفت: در حال حاضر در کمتر از ۳ نقطه شهر تهران، ساخت‌وسـازهای غیرقانونی انجام گرفته اسـت که بیشـتر به‌دلیل نزدیکی به حریم شـهری، مشکلاتی را به‌وجـود آورده که خوشـبختانه در برهه‌های مختلف، شـهرداری تهران برخورد با این تخلفات را در دستور کار خود قرار داده، اما مشکلی که در حال حاضر وجود دارد، این اسـت که این موضوعات از قدیـم تا به امروز تخلف محسـوب می‌شـود و در قانون به جنبه‌های جرم‌انگاری این اقدامات توجهی نشـده اسـت،از این‌رو متخلفان به امید اینکه در نهایت با جریمه و تخریب سـاختمان‌های ساخته‌شده مجازات می‌شوند، دست به تخلفات گسترده در ایـن حوزه می‌زنند،بنابرایـن موضوع جرم‌انگاری باید هرچه سـریع‌تر گریبان افراد سـودجو را بگیرد تا درصد تخلفات این‌چنینی روزبه‌روز کاهش یابد. بابایی عملکرد شهرداری تهران را در مقابله با ساخت‌وسازهای غیرمجاز مثبت ارزیابی کرد و به صمت گفت: شـهرداری باتوجه به اختیاراتـی که در این حـوزه دارد، کمابیش مطلوب عمـل کرده اسـت و آن‌چنـان بحران بزرگی احسـاس نمی‌شـود و تنها گزارش‌هایی مبنی بر ساخت‌وسازهای غیرمجاز، ناایمن، بی‌رویه و تجاوز به حریم منابع طبیعی و اراضـی ملی در محدوده شـهرداری منطقه ۱۹ تهران به‌ویژه محدوده خلازیر ارائه شد که فرماندهی یگان ویژه حفاظت شهرداری تهران به‌صورت سرزده و فوق‌العاده از منطقـه مزبور بازدید کرد و در جریان ساخت‌وسـازهای غیرقانونـی و تخلفـات ایـن محـدوده قـرار گرفت، از ایـن‌رو غیر از این منطقه، مورد نگران‌کننده‌ای به‌چشـم نمی‌خورد و مشکل خاصی وجود ندارد.

▣ ضرورت همـکاری نهادهـای مختلـف بـا شهرداری

بابایـی در رابطه با میزان همکاری نهادهای ذی‌ربط با شـهرداری بیان کرد: نکته‌ای که وجود دارد، این اسـت که نهادهـای قضایی تنها مجوزهـای لازم را برای ورود بازرسان شهرداری به سازه‌های غیرمجاز صادر می‌کنند، از طرفی کمیسـیون‌های ماده ۱۰۰ ، مسـئول رسیدگی به تخلفات سـاختمانی هسـتند که این نهادهـا از قوه قضاییه، شـورای شـهر و وزارت کشـور نماینـده دارند. ایـن ماده دارای ۱۱ تبصره اسـت، مالکان اراضی که در حوزه شـهر یا حریم آن واقع شـده‌اند، باید پیش از هر نوع اقدام برای ساخت‌وساز و تفکیک اراضی از شهرداری منطقه، برای دریافت پروانه که در معنای مجوز از سوی شهرداری است، اقدام کنند. شـهرداری می‌تواند از آغاز یـا ادامه فعالیت در املاکی کـه بدون دریافت پروانه، در آنها عملیات ساخت‌وسـاز انجام‌شده، جلوگیری کند. در ایـن ماده همچنین، صلاحیت‌هـا و اختیارات ماده ۱۰۰ شهرداری و موارد قابل‌رسیدگی در کمیسیون ماده ۱۰۰ شهرداری بیان شده است.

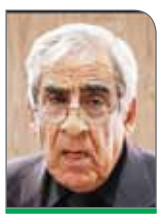
▣ تاثیـر زمان صـدور پروانه سـاخت بر کاهش تخلفات

بابایی افزود: اگر ساخت‌وسـازهای حریم و سطح شهر تهـران، خلاف طـرح تفصیلی باشـد، نسـبت به صدور رأی تخریـب اقـدام می‌شـود؛ در غیـر این صورت، مـواردی که طبق اصول فنی، شهرسـازی، بهداشـتی و طرح تفصیلی باشـد، با رأی‌های جریمه به آنها رسیدگی می‌شود.

عضو شـورای اسلامی شـهر تهران در رابطه با کاهش زمـان صدور پروانه‌های سـاخت بـه صمت گفت: این اقدام می‌تواند تبعات تاثیرگذاری در بازار مسـکن داشته باشـد، اما اینکه بگوییـم این اقـدام می‌تواند بر کاهش میزان تخلفات ساخت‌وسـاز تاثیر زیادی بگذارد، صحیح نیست. براسـاس قانون، شـهرداری، مرجع رسیدگی به تخلفات ساختمانی است و باید مانع فعالیت سودجویان و قانون‌شـکنانی شـود که بـدون اخذ مجـوز اقدام به ساخت‌وسـاز در زمین‌های ممنوعه از جمله حریم تهران می‌کنند.

> اگر ساخت‌وسازهای حریم و سطح شهر تهران، خلاف طرح تفصیلی باشد نسبت به صدور رأی تخریب اقدام می‌شود؛ در غیر این صورت، مواردی که طبق اصول فنی، شهرسازی، بهداشتی و طرح تفصیلی باشد، با رأی‌های جریمه به آن رسیدگی می‌شود

چالش‌های بهینه‌سازی و افزایش پایداری شهرها

محمدعلی پورشـیرازی، کارشـناس حوزه مسـکن و شهرسـازی دراین‌باره بـه صمت می‌گویـد: تخلف در ساخت‌وسـازها از ضوابـط و اسـتانداردهای کیفی، فنی و شهرسـازی در ایران واقعیتی ریشـه‌دار و درعین‌حال گسترده بوده که همسو با رشد شهرنشینی و اجرای آن، تقاضای قوی‌تر در صنعت آن‌هم به‌صورت ساختمان‌های بلندمرتبـه و افزایش تراکم سـاختمانی به‌طور تصاعدی در حـال افزایش اسـت. در این میان، مدیریت شـهری در راسـتای بهینه‌سازی و افزایش پایداری شهرها آن‌هم براساس برنامه‌های توسعه با چالش‌های متعددی روبه‌رو اسـت که یکی از این چالش‌هـا، تخلفات رایج در زمینه ساخت‌وساز است. این کارشناس حوزه شهرسازی تصریح می‌کند: امروزه باتوجه به روند رو به رشـد مهاجرت‌هایی که به شـهرها انجام می‌گیرد و افزایش تقاضای مسکن، ناخواسـته روند ساخت‌وسـازها افزایش یافتـه و باتوجه بـه هزینه بالای مصالح سـاختمانی و بـالا بودن هزینه تمام‌شده سـاختمان‌ها، بیشتر مالکان و سـازندگان، به شـکل معمول برای افزایش کارآیی یـا صرفه اقتصادی احداث بنا اقداماتی انجام می‌دهند که خلاف قانون است.

▣ سرپیچی از مقررات ساختمان‌سازی

وی اظهـار می‌کنـد: رعایـت قوانیـن و ضوابـط ساختمان‌سـازی ممکن اسـت برای سـازنده ساختمان دشـوار یـا گـران باشـد، از این‌رو بـا قانون‌شـکنی در ساختمان‌سـازی و توجه نداشـتن به قانون‌گذاری‌های موجـود در عرصه ساخت‌وسـاز و سـرپیچی از مقررات ساختمان‌سـازی، تخلفاتـی همچون احـداث بنا بدون اخـذ پروانه سـاختمانی از شـهرداری، احـداث بناهای غیرمسـتحکم، ارتفـاع و تراکم، تجاوز بـه حریم معابر، تبدیل یا تغییر کاربری، تامین نکردن پارکینگ موردنیاز یا کسـری پارکینـگ را انجـام می‌دهند. پورشـیرازی خاطرنشـان می‌کنـد: کمیسـیون مـاده ۱۰۰ به‌عنوان مرجع رسـیدگی به تخلفات سـاختمانی موفق نشـده، نقش بازدارنده‌ای در برابر تخلفات سـاختمانی ایفا کند و متخلفان سـاختمانی بـا آگاهی از اینکه بیشـتر این تصمیمات کمیسیون، مربوط به صدور رأی جریمه است؛ همین عامل باعث انجام تخلفات سـاختمانی می‌شود و متخلفـان مطمئن هسـتند با پرداخت جریمه در برابر تخلف انجام‌شـده، منفعت و سـود بیشـتری به‌دسـت می‌آورنـد، بنابرایـن تخلف را به‌راحتـی انجام می‌دهند. به‌ندرت شـاهد هسـتیم که شهرداری دسـتور تخریب یا تعطیلی ساخت‌وسـازهای غیرقانونـی را بدهد، چون درآمدهای حاصل از تخلفات ساختمانی در شهرداری‌ها به‌عنوان یکی از منابع درآمد شهرداری‌ها است.

پورشیرازی گفت: نوع و شدت وقوع تخلف ساختمانی در شـهرهای کشـور به خصوصیات حقوقی، اجتماعی، اقتصـادی، فرهنگـی و نحوه مدیریت شـهری وابسـته اسـت. شیوه عملکرد و برخورد نهادهای مدیریتی به‌ویژه شـهرداری‌ها در موضوع تخلفات ساختمانی نشان‌دهنده وجـود ضعـف در قانـون اسـت. افزایش نـرخ زمین و مهاجرت‌هـا، ناکارآمدی ضوابط و مقررات سـاختمانی، نحـوه نظـارت و اجـرای ضوابط ساخت‌وسـاز توسـط مهندسـان ناظر، مراحل طولانی صدور پروانه ساختمانی و وحدت رویه نداشتن در این زمینه و اعمال سلیقه‌های متفـاوت و حتـی تغییـر سـلیقه‌ها باعث سـردرگمی متقاضیان اخذ پروانه ساختمانی می‌شود.

▣ ضرورت افزایش نظارت شهرداری‌ها

ایـن کارشـناس در ادامه خاطرنشـان کـرد: نظارت بیشتر و منسـجم‌تر شهرداری و سـازمان نظام‌مهندسـی در ساخت‌وسـازها باعـث کاهش تخلفات سـاختمانی در شهرها خواهد شد. تخلفات ساختمانی می‌تواند تبعـات کالبدی، اقتصادی و اجتماعی داشـته باشد، این تخلفات از لحاظ کالبدی باعث توسعه بی‌قاعده شـهر، افزایش حاشیه‌نشینی و ساختمان ناایمن و تغییر چشم‌انداز و سیمای بصری شهرها می‌شود.

پورشیرازی در پایان گفت: برخورد قاطع مهندسان ناظر با تخلفات ساختمانی و نظارت دقیق در ساخت‌وسازهای شهری، وابستگی نداشتن درآمدی شهرداری‌ها از بخش تخلفات ساختمانی، تغییر حکم کمیسیون ماده ۱۰۰ از جریمه مالی به‌حکم تخریب برای آن دسـته از تخلفات سـاختمانی که تخریب آن ضروری اسـت، اسـتفاده از متخصصان در کادر شـهرداری‌ها و بـه‌روز کردن قوانین ساخت‌وسازها مطابق با نیازهای جامعه از اقداماتی است کـه می‌تواند تغییر موثـری در کاهش یـا جلوگیری از تخلفات ساختمانی در کلانشهرها داشته باشد.

سخن پایانی

تخلـف به‌معنـای هرگونـه انحـراف و تخطـی از قوانین ملـی و ضوابط و دسـتورالعمل طرح‌ها است و ساخت‌وسـازهای غیرمجاز نیز نوعی از تخلفات سـاختمانی محسوب می‌شوند. بیشتر تخلفات ساختمانی در شهرهای ایران، مربـوط به تخلفات ارتفاعی و احداثی، پروانه سـاخت و مربوط به کاربری‌های تجاری است. تخلف در ساخت‌وسـازها از ضوابط و استانداردهای کیفی، فنی و شهرسـازی در ایران، واقعیتی ریشـه‌دار و درعین‌حال گسـترده و همسو با رشـد شهرنشـینی و اجرای آن، تقاضای قوی‌تر در صنعـت آن‌هم به‌صورت ساختمان‌های بلندمرتبه و افزایش تراکم ساختمانی به‌طور تصاعدی در حال افزایش است.

در این میان، مدیریت شـهری در راسـتای بهینه‌سـازی و افزایش پایداری شـهرها آن‌هم براساس برنامه‌های توسعه با چالش‌های متعددی روبه‌رو است که یکی از این چالش‌ها، تخلفات رایج در زمینه ساخت‌وسـاز است. کمیسیون ماده ۱۰۰ به‌عنوان مرجع رسـیدگی به تخلفات ساختمانی، موفق نشده است، نقش بازدارنده‌ای در برابر تخلفات ساختمانی ایفا کند و متخلفان ساختمانی با آگاهی از اینکه بیشـتر این تصمیمات کمیسیون مربوط به صدور رأی جریمه است؛ همین عامل باعث انجام تخلفات سـاختمانی می‌شود و متخلفان مطمئن هسـتند با پرداخت جریمه در برابر تخلف انجام‌شـده، منفعت و سـود بیشـتری به‌دسـت می‌آورند، بنابراین تخلف را به‌راحتی انجام می‌دهند. به‌ندرت شاهد هستیم که شهرداری دسـتور تخریب یا تعطیلی ساخت‌وسـازهای غیرقانونی را بدهد، چون درآمدهای حاصل از تخلفات ساختمانی به‌عنوان یکی از منابع درآمد شهرداری‌ها است.

گواهی‌های کشف به مزایده می‌روند

معاون وزیر صمت با بیان اینکه اســتفاده‌کننده نهایی از محصولات اکتشــافی ایــن ســازمان بخــش خصوصــی اســت، گفت: ســازمان زمین‌شناسی و اکتشافات معدنی کشــور به‌عنوان سازمانی حاکمیتی خروجی‌های به‌دست‌آمده از اکتشافات را تبدیل به پروانه‌های اکتشافی می‌کنــد و در نهایت برای آن، گواهی کشــف صادر می‌کند. به‌گزارش ایرنا، علیرضا شهیدی افزود: براساس مجوزی که از شورای‌عالی معادن به ما داده شــده، گواهی کشف‌های خود را به‌صورت مزایده در اختیار بخش خصوصی قرار می‌دهیم، زیرا ما ســازمانی اقتصادی نیســتیم و هیچ‌وقت به‌دنبال بهره‌برداری از معادن نبوده و نیستیم و از نظر قانونی این اختیار برعهده ما گذاشــته نشده است. وی بااشاره به مزایده‌هایی که در گذشته انجام می‌شده، گفت: به‌تازگی سازمان یک‌سری از مواد معدنی مانند مس در استان کرمان و خراسان‌جنوبی، منازیت در استان یزد، طلا در کردستان و آنتیموآن در خراسان‌جنوبی را از طریق مزایده به بخش خصوصی واگذار کرد.

رئیس ســازمان زمین‌شناسی و اکتشافات‌معدنی کشور ضمن اشاره به امضای تفاهمنامه ســه‌جانبه‌ای میان این ســازمان، معاونت معدنی صمت و ایمیدرو خاطرنشــان کرد: قرار بر این است که از این پس هر آنچه سازمان زمین‌شناسی و اکتشافات معدنی کشور اکتشاف می‌کند، مواد معدنی آن را در اختیار معاونت معدنی قرار دهد و معاونت معدنی به‌عنــوان سیاســت‌گذار یا از طریق مزایده به بخــش خصوصی واگذار می‌کند یا اینکه ممکن اســت سازمان‌های توســعه‌ای مانند ایمیدرو، ادامه کار اکتشاف را باتوجه به اینکه خطرپذیری (ریسک) بسیار بالایی دارد، انجام دهند و پس از آن ایمیدرو از طریق مزایده آنها را به بخش خصوصی واگذار کند.

«صمت» گزارش می‌دهد

برنامه داغ فولادی‌ها، گرفتار سرمای زمستان

آن‌طور که پیداســت، در ماه پایانی پاییــز ۱۴۰۱، فولادی‌هــا به اســتقبال روزهــای ســرد رفته‌انــد و ادامه این روند می‌توانــد برنامه‌های تولیدی را تحت‌تاثیر قــرار دهد. ایــن در حالی اســت که اخبار شــرکت‌های فولادی نشــان می‌دهد، یکی پــس از دیگری بــرای افزایش تولید و ســهم در بازار برنامه دارند، اما کمبود گاز چه بر سر تولید و صادرات این صنعت می‌آورد؟

کتایون ملکی
editor@smtnews.ir

عکس: صمت

نگاهی به اخبار صنعت فولاد نشان می‌دهد این روزها تامین گاز، چالش جدی فولادی‌ها برای زمستان پیش‌رو اســت که می‌تواند برنامه‌های تولیدی را تحت‌تاثیر قرار دهد. مشــابه این اتفاق در ماه‌های ابتدایی سال نیز در زمینه برق مشــاهده می‌شــد و فولادی‌ها بــا برگزاری کنفرانس‌ها و همایش‌هــای مختلف تلاش می‌کردند تا دولت را نسبت به زیانی که می‌توانست صنعت را گرفتار کند، آگاه کنند.

به‌گزارش صمت، آمارها نشــان می‌داد سال گذشته صنعــت فولاد در پی قطع برق در ســال ۱۴۰۰ با زیان ۶ میلیارد دلاری مواجه شــده بود که بی‌توجهی به این موضوع می‌توانست این زیان را برای امسال چندین برابر کند، اما به هر حال از همان سال گذشته، تولیدکنندگان فــولاد به تکاپو افتاده و برای ســرمایه‌گذاری در صنعت بــرق و نیروگاه‌هــا اعلام آمادگی کردند تــا بتوانند نیاز خودشان را تامین کنند.

چالش گاز و برق

اما مشــکل همان‌طور که اشاره شــد، تنها به موضوع برق ختم نمی‌شــد، گاز کمی زودتر از برق توانسته بود، گریبــان فولادی‌ها را بگیرد و آنها را در روزهای ســرد زمستان با چالش همراه کند.

هرچند امســال تلاش فولادی‌ها باعث شد تا کمبود برق در تابستان آســیب کمتری به تولید وارد کند، اما حالا هشدارها برای کمبود گاز در روزهای سرد زمستان افزایش پیدا کرده و تامین گاز به نقل محافل فولادی‌ها تبدیل شده اســت. تفاوت این موضوع در این است که ورود فولادی‌ها برای ســرمایه‌گذاری در توسعه میادین گازی چندان کار آســانی نیســت و انتظار نمی‌رود این موضوع به‌سرعت ورود آنها به حوزه برق، اجرایی شود.

راهکار کوتاه‌مدت

اما شاید راهکارهای کوتاه‌مدت بتوانند به کمک تولید کشور آمده و اثر این موضوع بر میزان صادرات را کاهش دهند. آن‌طور که آمارها نشان می‌دهد در ۶ ماه نخست ســال، تصمیم‌گیری‌ها از ســوی وزارت صمت توانست میزان صادرات را به‌اندازه ۱۵ درصد کاهش دهد که اگر شــرایط در بحث تامین گاز فراهــم بود، امید به جبران آن در ماه‌هــای باقیمانده چنــدان دور از تصور نبود، اما باتوجه به کمبود در بحث گاز می‌توان نسبت به شرایط بازار داخلی هم نگران بود.

کاهــش تولید در صنعت فولاد، مســتقیم درآمدزایی مجموعه‌ها را نشــانه می‌گیرد که بر میزان اشــتغالزایی نیــز بی‌تاثیر نخواهد بود، در واقــع بی‌توجهی دولت به نیاز صنعت می‌تواند کاهش ارزآوری، تولید و در نهایت افزایش بیکاری را به‌همراه داشته باشد.

مشکل تولید گاز

اما مشــکل در بحــث تولید گاز چیســت؟ علت افت تولید مشــخص اســت و دلیل فنی دارد. کاهش فشــار گاز طبیعی در عســلویه، باعث کاهش برداشــت از این مخزن مشــترک شــده و دولت در احداث ایستگاه‌های کمپرسور سرچاه مشابه کشور قطر تاخیر دارد. در کنار این موضوع، حفاری‌هــای جدیدی باید انجام و خطوط انتقال جدیدی به ســاحل احداث شود و سرمایه‌گذاری جدید نیز در گاز ترش الزامی است که ۸۰ میلیارد دلار طبق تخمین وزارت نفت، نیاز به سرمایه‌گذاری دارد. به هر میزان که این تاخیر بیشــتر شود، شرایط تامین گاز برای سال‌های پیش‌رو دشوارتر خواهد شد.

مشکلات خطوط انتقال گاز

توزیــع باتوجه به مســیر طولانی خطــوط انتقال گاز جنوب ـ شــمال کشور و برداشــت از آن طی مسیر، در دوران افزایــش مصرف گاز کشــور، ظرفیت تامین این خطوط به نقاط شمالی دچار بحران شده و گاز کافی به استان‌های خراسان‌شمالی، خراسان‌رضوی و آذربایجان نمی‌رسد، در نتیجه دیســپاچینگ وزارت نفت اقدام به محــدود کردن تقاضــا در این اســتان‌ها از طریق قطع بخشــی از گاز صنایع انرژی‌بر می‌کنــد. این روند چند سالی است که تکرار می‌شود و راهکار آن، سرمایه‌گذاری و تقویت ایجاد خطوط جدید انتقال گازطبیعی در کشور اســت. با تشدید مصرف گاز طبیعی کشــور، باتوجه به کاهش فشــار خط لوله گاز، محدودیت‌ها به مرور زمان به استان‌های مرکزی کشور نیز طبق سال قبل سرایت خواهد کرد.

> فولادی‌ها تــلاش می‌کنند با ارائه راهکارهایــی دولت را با خود همــراه کرده و میــزان اثرات مشــکلات تامین انــرژی را کاهش دهند

فرهنگ‌سازی برای الگوی مصرف

بــا این حــال، فولادی‌ها تــلاش می‌کنند تا بــا ارائه راهکارهایی، دولت را در این مسیر با خود همراه کرده و میزان اثرات مشکلات تامین انرژی را کاهش دهند. یکی از موضوعاتــی که می‌تواند برای حــل این چالش موثر باشد، بحث فرهنگ‌سازی برای الگوی مصرف در بخش خانگی اســت؛ موضوعی که شاید در کشورهای اروپایی به‌خوبی قابل‌رویت اســت. فولادی‌ها پیشنهاد می‌دهند دولت بــا اصلاح نرخ‌هــا، الگوی مصــرف گاز را اصلاح کند، اما همان‌طور که اشــاره شد، این موضوع نیازمند فرهنگ‌سازی است که باید برای آن هزینه صرف شود. احســان دشتبانه، فعال صنعت فولاد درباره این موضوع بیــان کرده، هرچند اصلاح خطــوط توزیع برق و گاز و ســرمایه‌گذاری و توســعه در افزایش تولید آنها راهکار مهمی برای حل مسئله انرژی در کشور است، اما مهم‌تر از آن، اصلاح الگوی مصرف است که آن هم جز با اصلاح قیمت‌ها به‌ویژه در بخش خانگی اتفاق نمی‌افتد.

ایــن موضوع در ســال گذشــته هــم بارها از ســوی فولادی‌ها مطرح و به آن تاکید شــد، اما حالا که برخی منابع از آغاز اعمال محدودیت‌ها خبر می‌دهند، نشــان می‌دهــد، دولت آن‌طــور که باید، به نظرات ارائه‌شــده، توجه نکرده است.

برخــی منابع اعــلام کرده‌اند که براســاس اطلاعاتی که از منابع آگاه به‌دســت‌آمده، که از روزهای گذشــته، واحدهای احیا مســتقیم تولیدکننده آهن‌اســفنجی با محدودیت مصرف گاز مواجه شــده‌اند و از بیشــتر این واحدها خواســته شــده که تولید خود را به ۴۰ درصد ظرفیت محدود کنند.

> کاهش تولید در صنعت فولاد، به‌طور مستقیم درآمدزایی مجموعه‌ها را نشانه می‌گیرد که بر میزان اشتغال نیز بی‌تاثیر نخواهد بود

سخن پایانی

آغــاز این محدودیت با کاهش تولید همراه بوده و باوجود ســختی کار بــرای فولادی‌ها، واحدهای تولیدی در تلاش هستند تا میزان تولید را افزایش دهند و این را می‌توان در رکوردزنی‌های پی در پی آنها و تدوین برنامه‌های توســعه‌ای مشاهده کرد. ادامــه این روند در ماه‌های پیش‌رو، فرصت جبران افزایــش صادرات را هم از فولادی‌ها خواهد گرفت و ایــن احتمال وجود دارد که میزان تولید شــاید به اندازه ســال گذشته و میزان صادرات با کاهش همراه شود.

عدم‌توســعه متــوازن در بخش انــرژی که حالا دودش به چشم فولادی‌ها رفته، توان یک صنعت را در بخش تولید و رقابــت در بازارهای صادراتی کاهــش داده و در نهایــت بــا کاهش ســوددهی، سرمایه ســهامداران را نشــانه گرفته است. امروز بیــش از هر زمــان دیگری ضــرورت دارد، وزارت صنعــت، معــدن و تجــارت در بحــث تامین گاز، حمایت‌هــای لازم از فولادی‌ها را داشــته باشــد، در غیر این صــورت، کاهش صادرات که در ۶ ماه نخست سال شاهد بودیم، می‌تواند برای ۶ ماه دوم سال هم ثبت شود.

دولت به‌جای قیمت‌گذاری بازار را تحریک کند

نگاه کارشناس

امیــر صبــاغ ـ مدیــر توســعه ســرمایه‌گذاری و اقتصــادی ایمیــدرو: مهم‌تریــن خــلأ در زنجیره فــولاد، نداشــتن اعتماد به سیاست‌گذاری دولت است. تــا پیــش از ایــن، این خلأ وجود داشــت و دولت دخالت نمی‌کرد و قیمت‌ها در سطح بالا باقی می‌ماند، اما واقعیت این است که این روزها به‌حدی نرم‌افزارها برای تحلیل زیاد شــده که می‌تــوان بازار را کنترل و پیش‌بینی کرد، برای نمونه در تابستان؛ ۲ هفته که برق قطع شد، صنعت سیمان ۲ هفته بحران داشــت، در هفته ســوم تعهد فروش خــود را کم کرد و مهلت ۳ ماهه برای آن مشــخص شــد و تقاضا که کاهش یافــت، به‌دنبال آن، نرخ نیز ســقوط کرد. بعد از آن نیز، نرخ روند مشخصی را در پیش گرفت؛ این ابزاری اســت که در گذشته نبوده و هم‌اکنون وجود دارد. هم‌اکنون دولت به‌جای مداخله مستقیم در قیمت‌گذاری، باید نقش تحریک تقاضا یا تحریک عرضه یا تحریک واردات و صادرات داشــته باشد و چشــم خود را بر نرخ ببندد؛ در حقیقت نرخ باید خروجی سیاست دولت باشد، چرا که این عرضه و تقاضا است که نرخ را می‌سازد، بنابراین دولت باید ابزارهای اجرایی خود را روی عرضه و تقاضا مشخص کند و بازار را بدون نرخ دستوری به‌تعادل برساند که در این صورت، همه راضی خواهند بود، البته سیستم عرضه و تقاضا نیز باید به این موضوع آگاهی داشــته باشــد که دولت این ابزار را نیز در اختیار دارد. مانند وضعیــت این روزهــای بازار که دولــت باید به‌دنبال تحریک تقاضا باشــد تا خریداری کــه از قبل خرید کــرده، قادر به فروش آن باشــد و از ایــن بازار دچار زیان نشود. در چنین شــرایطی، دولت باید به تجار، اجــازه خرید در بورس کالا را بدهد و ثبت ســهمیه بهین‌یــاب را نیز بردارد و به بازار ســیگنال بدهد که اجــازه واردات نمی‌دهد و حتی اجازه بدهد قیمت‌ها چنــد هفته فراتر از نرخ جهانی نیز برود، با این روال، بازار این سیگنال را دریافت می‌کند که بیشتر از این، قیمت‌ها افزایش نمی‌یابند و معاملات رونق می‌گیرد. بــازار جهانی هم‌اکنون در شــوک کاهش قرار دارد و اگر همانند ســال ۲۰۱۶ به نقطه ثبات برســد، آنجا دولت نقــش خود را کمرنگ خواهد کرد و در چنین شــرایطی خود بازار حاکم می‌شود. در حال حاضر تنها کاری که دولت لازم اســت، انجام بدهد تاکید بر این مسئله است که بالای سر کار ایستاده است. در چنین شــرایطی، عرضه و تقاضا سبب کشف نرخ می‌شود و خروجی مناســبی نیز به‌دنبال خواهد داشت. در این بازار به‌نظر می‌رســد خریداران هــم در خرید افراط نمی‌کنند و فروشــندگان نیز در موقعیت فروش کم نخواهند گذاشت. به‌گزارش صمت، استفاده از سازکار بورس کالا می‌تواند به شفافیت قیمت‌ها کمک کرده و به‌نوعــی عواقب قیمت‌گذاری دســتوری را از بین بــرد، اما همان‌طور که اشــاره شــد، دولت باید نرخ را در خروجــی سیاســت‌های خود مشــاهده و نقش رگولاتوری خود را ایفا کند. حرکت به‌سمت بازار آزاد با حذف واســطه‌ها به متعادل شــدن قیمت‌ها کمک خواهد کرد و تنش‌های بازار را کاهش می‌دهد و این موضوعی اســت که دولت باید در سیاســت‌گذاری‌ها به آن نگاه ویژه داشــته باشــد. حضور واسطه‌ها بارها توانســت توازن بــازار را بر هم زند، اما بدون شــک اســتفاده از ابزاری به‌نام بورس می‌تواند به حذف آنها کمک و میزان عرضه و تقاضا را شفاف کند. از سویی دیگــر، دولت باید با فعال کردن بخش ســاختمان و پروژه‌هــای عمرانی به تحریک تقاضا در بازار بپردازد و از این مسیر، وضعیت بازار را به حالت تعادل پیش ببرد.

مناقشه برسر نرخ خوراک پتروشیمی‌ها ادامه دارد

در روزهای گذشــته بحث‌هایی پیرامون اصلاح نرخ خوراک پتروشــیمی‌ها میان فعالان صنعت پتروشیمی و بازار سرمایه، بهارستان‌نشین‌ها و مسئولان وزارت نفت شکل گرفت، هرچند کاهش نرخ خوراک پتروشــیمی‌ها خواسته پتروشیمی‌ها بوده و هســت، اما این‌بار این مطالبه با پیشــاهنگی پتروشیمی‌های متانولی همراه شده است.

به گزارش مهر، هفته گذشــته رئیــس هیات‌مدیره اتحادیه صادرکنندگان فرآورده‌های نفتی از ارائه ۳ پیشــنهاد به دولت برای رفع مشکل پتروشیمی‌های تولیدکننده متانول خبر داد.

با این حال، بســیاری از کارشناسان و نمایندگان مجلس بر ایــن باور هســتند که کاهش نرخ خوراک پتروشــیمی آن هم در شــرایطی که نرخ جهانی گاز رو به افزایش اســت، به‌معنای افزایش رانت اســت و منجر به تعمیق کسری بودجه می‌شود. نرخ خوراک پتروشــیمی‌ها همواره موضوع مورد مناقشه‌ای در حکمرانی انرژی کشــور بوده است. از ســال ۹۵ فرمول جدید خوراک پتروشــیمی‌ها اعمال می‌شــود که براســاس آن، نرخ خــوراک برابر با میانگین وزنــی گاز صادراتی و مصرف داخل و چند هاب بین‌المللی گاز است.

با این وجود، در سال گذشته شرایط نزولی بازار سرمایه، فشار افکار عمومی و تهدید به تعطیلی بخشی از صنایع تامین‌کننده ارز، دولت سقف ۵هزارتومان را برای فرمول خوراک پتروشیمی اعمال کرد؛ اقدامی که در عمل منجر به بی‌تاثیر شــدن فرمول مذکور شد.

با در نظر گرفتن ســقف ۵ هزار تومان برای خوراک و ۲ هزار تومان برای ســوخت این واحدها توســط دولت، درآمد حاصل از فروش گاز به واحدهای پتروشــیمی در امســال به ۹۲ هزار میلیارد تومان خواهد رســید. این در حالی اســت که بدون در نظر گرفتن سقف ۵ هزار تومانی و اعمال نرخ حاصل از فرمول یادشــده، منابع حاصل از فروش گاز (سوخت و خوراک) به این مجتمع‌ها، می‌توانســت بــه بیش از ۱۶۷ هــزار میلیارد تومان برسد.

بدین معنا که اعمال سقف ۵ هزار تومانی برای پتروشیمی‌ها منجر به عدم‌النفع حداقل ۷۵ هزار میلیارد تومانی برای کشور شــده است، البته این رقم بدون در نظر گرفتن تاثیر این سقف بر نرخ ســوخت پتروشیمی‌ها (که درصدی از نرخ خوراک‌شان اســت) و همچنین صنایع فولادی و ســیمانی اســت که با در نظر گرفتن عدم‌النفع کشــور به حدود ۹۵ هزار میلیارد تومان می‌رسد.

رایزنی پتروشیمی‌ها برای کاهش نرخ خوراک

موضــوع اصلاح نرخ خــوراک پتروشــیمی‌ها از ابتدای پاییز توسط دبیر کل انجمن صنفی پتروشیمی‌ها مطرح شد. مهدوی ابهر پس از جلسه‌ای با رئیس سازمان بورس که در همین رابطه برگزار شده بود، گفت: با وضعیت فعلی، متانول ما در بازارهای جهانی رقابت‌پذیر نیســت، بنابراین دولــت می‌تواند از ظرفیت قانون استفاده کرده و نرخ خوراک فقط متانولی‌ها را باتوجه به نرخ محصول در بازارهای جهانی تعیین کند.

مــاه گذشــته نیز، وزیــر نفت جلســه‌ای با حضــور مدیران پتروشــیمی‌ها برگزار کرد؛ جلســه‌ای که گفته می‌شود در آن پیشنهاد کاهش نرخ خوراک پتروشیمی‌های متانولی با واکنش منفی وزیر نفت روبه‌رو شد.

جواد اوجی در این جلسه با تاکید بر اینکه در ایران هم به‌دلیل ناترازی گاز در فصل ســرد، نیاز به سرمایه‌گذاری قابل‌توجهــی وجود دارد و در صورتی کــه در این بخــش ســرمایه‌گذاری نکنیــد، به مشــکل خواهیــد خورد، گفت: در این چند دهه فقط در بخش بالادستی صنعت پتروشیمی ســرمایه‌گذاری کرده‌ایم. تولید و صادرات مواد خام و نیمه‌خام با این وضع، اقتصادی نیست. چرا باید ۷۰ درصد محصولات پتروشیمی به صورت خام و نیمه‌خام صادر و تنها ۳۰ درصد وارد زنجیره ارزش در داخل شود؟ تاکید ما این است که باید این نسبت معکوس شود.

یکی دیگر از گذرگاه‌های پتروشــیمی‌ها، برای رایزنی کاهش نرخ خوراک‌شــان، کمیســیون اقتصادی مجلس بود. علیزاده، رئیــس کمیته پتروشــیمی کمیســیون اقتصــادی مجلس با بیان اینکه مجلس به‌دنبال کاهش نرخ خوراک پتروشــیمی‌ها اســت، گفــت: در صورت اصــلاح فرمول تعیین نــرخ خوراک پتروشیمی‌ها، در مقطعی نرخ خوراک شناور می‌شود، اما نسبت به این قیمتی که هست، باید ۳۰ تا ۴۰ درصد کاهش یابد.

تبعات کاهش نرخ خوراک پتروشیمی‌ها

باوجــود تلاش‌هــای پتروشــیمی‌ها بــرای کاهــش نــرخ خوراک‌شان، کارشناســان متعددی معتقد هستند کاهش نرخ خوراک پتروشیمی‌های متانولی به‌مثابه فتح بابی برای کاهش نــرخ خوراک تمامی پتروشــیمی‌ها اســت و منجــر به تعمیق کسری بودجه می‌شود.

کاهش نرخ خوراک پتروشیمی‌ها منجر به کاهش درآمدهای تبصره ۱۴ قانون بودجه می‌شــود، آن هم در حالی که به‌گفته مســعود میرکاظمی، رئیس ســازمان برنامه و بودجه، در حال حاضر شــاهد کســری ۲۰۰ هزار میلیارد تومانــی در این بند قانونی هستیم.

گفتنی اســت، تبصره «۱۴» بودجه هرســاله شامل احکامی مربوط به اجرا یا اصلاح قانون هدفمند کردن یارانه‌ها و جدول منابــع و مصارف ســازمان هدفمندی یارانه‌ها یــا همان قانون پرداخت یارانه محمود احمدی‌نژاد اســت که به‌طورمشخص از سال ۱۳۸۹ وارد مباحث بودجه‌ای کشور شد.

برخــی دیگــر از کارشناســان، تبعات کاهش نــرخ خوراک پتروشــیمی را منحصر در بحث‌های مالی نمی‌دانند و معتقدند تخفیف‌های افراطی در اعطای خوراک منجر به توسعه نامتوازن این صنعت شده است.

حبیب‌الله ظفریــان، رئیس گروه انــرژی مرکز پژوهش‌های مجلــس با تاکید بر اینکه روند توســعه آنهــا منجر به افزایش ناترازی گاز خواهد شــد، گفت: اکنون نــرخ هر مترمکعب گاز صادراتی، به‌طور متوســط ۳۵ تا ۳۹ سنت است و صادرات هر هزار مترمکعب، بین ۳۵۰ تا ۴۰۰ دلار درآمد برای کشور ایجاد می‌کنــد، اما با تبدیل گاز به متانول، این رقم به حدود ۲۸۰ تا ۳۰۰ دلار کاهش می‌یابد. وی افزود: نرخ انرژی اکنون توســط چیــن (به‌عنوان بزرگ‌ترین تولیدکننــده و واردکننده متانول) تعیین می‌شــود و مانند این اســت که یارانه انرژی را به چین صادر کنیم. باید توسعه پتروشیمی‌ها را به‌جای پتروشیمی‌های گازی که بیشتر متانول تولید می‌کنند، به‌سمت پتروشیمی‌های خوراک مایع ببریم، زیرا زنجیره در خوراک مایع، گســترده‌تر و متنوع‌تر اســت و محصولات با ارزش‌افزوده بیشتری هم تولید می‌شــود. در شــرایطی که اعمال ســقف ۵ هزار تومانی منجر بــه عدم‌النفع حداقــل ۷۵ هزار میلیارد تومانی شــده اســت، پتروشــیمی‌ها دوباره خواستار کاهش هزینه خوراک و تضمین ســودی برای خود شــده‌اند؛ پیشــنهادی که منجر به کاهش درآمدهای تبصره ۱۴ و افزایش کســری بودجه می‌شود. محل تعجب اســت، چرا دولت باید برای حفظ سود تعداد محدودی پتروشــیمی، زیان گسترده‌ای از حســاب تمام مردم پرداخت کند؟

یادداشت

چالش‌های تولید به ضرر صنایع بورسی

حسین چهرگانی
فعال صنعت سیمان

عملکرد صنایع تاثیر بسزایی در سودآوری این واحدها و در نتیجه ارزشمندی سهام آنها دارد. در طول سال‌های گذشته سرمایه قابل‌توجهی به صنایع سیمانی کشور جذب‌شده و ظرفیت تولید در این بخش قابل‌توجه برآورد می‌شود. با این وجود صنایع یادشده در مسیر فعالیت خود با چالش‌های جدی روبه‌رو هستند که این مشکلات عملا از سود محدود این صنایع می‌کاهد و در نهایت شاهد اثرات منفی این شرایط بر عملکرد بورسی این صنایع نیز خواهیم بود.

تامین انرژی یکی از چالش‌های اساسی صنعت سیمان در سال‌های اخیر بوده است. واحدهای سیمانی کشور در ماه‌های سرد سال با کمبود جدی گاز روبه‌رو می‌شوند. گاز به‌عنوان سوخت اصلی صنعت سیمان کشور مورداستفاده قرار می‌گیرد. واحدهای تولیدی صنعت سیمان از سال‌ها پیش خطوط تولید خود را براساس خوراک گاز طبیعی احداث کرده‌اند و این اقدام باتوجه به ذخایر قابل‌توجه گاز در کشور و همچنین پاک بودن این سوخت، به کارخانه‌های سیمان الزام و اجرایی شده است. با این وجود در طول سال‌های گذشته به توسعه زیرساخت‌های انرژی در کشور توجه کافی نشده و در نتیجه با توسعه صنعتی و افزایش جمعیت و به‌تبع آن رشد مصرف انرژی در کشور، شاهد محدودیت‌هایی برای صنایع به‌ویژه تولیدکنندگان سیمان در تامین گاز بوده‌ایم.

در طول هفته‌های اخیر محدودیت‌ها برای تامین گاز برخی صنایع سیمانی کشور آغاز شده و انتظار می‌رود این کمبود با مازوت جبران شود. با این وجود باید تاکید کرد قطع گاز برای واحدهای سیمانی کشور به‌شدت هزینه‌ساز و آسیب‌زننده است. خطوط تولید صنایع برای مصرف یک سوخت با مشخصات و ویژگی‌های معینی، طراحی و راه‌اندازی شده‌اند و هر تغییری در این ترکیب به تمهیداتی نیاز دارد و عملا فشاری را به صنایع تحمیل می‌کند.

مخازن سوخت اضطراری صنعت سیمان جوابگوی سوخت جایگزین برای مدت طولانی نیست. معمولا این مخازن می‌توانند بین ۱۵ روز تا یک ماه نیاز صنایع سیمان به سوخت را تامین کنند. ضمن اینکه آنالیز مازوتی که به‌عنوان سوخت جایگزین در سال‌های اخیر در اختیار صنایع سیمانی کشور قرار گرفته، بسیار متغیر و در مواردی نشان‌دهنده آلایندگی قابل‌توجهی است. همین موضوع به تجهیزات صنایع سیمان کشور آسیب‌هایی را وارد کرده که در چنین شرایطی، مصرف انرژی در واحدهای سیمانی به‌شدت افزایش می‌یابد.

علاوه بر این تامین مازوت نیز با چالش‌های متعددی روبه‌رو است. در واقع سیاست‌های شرکت پخش و پالایش فرآورده‌های نفتی به‌عنوان متولی تامین سوخت جایگزین مازوت برای صنایع، چالش‌هایی را برای واحدهای سیمانی کشور ایجاد می‌کند.

تولیدکنندگان پس از مصرف گاز به‌عنوان سوخت، هزینه آن را پرداخت می‌کنند، اما در شرایطی که به‌اجبار مازوت با گاز جایگزین می‌شود، تولیدکنندگان موظف به پرداخت هزینه سوخت از همان زمان خرید سوخت به‌صورت پیش‌پرداخت هستند. علاوه بر این، از صنایع انتظار می‌رود از تابستان اقدام به خرید مازوت و ذخیره‌سازی آن کنند؛ در نتیجه فشار مضاعفی از نظر نقدینگی به صنعت سیمان کشور تحمیل می‌شود. این موضوع باتوجه به کمبود نقدینگی واحدهای سیمانی کشور، عموما صنایع سیمان را تحت فشار مالی زیاد قرار می‌دهد. علاوه بر آن، مبالغ دریافتی بابت مازوت که معادل گاز طبیعی است، علی‌الحساب تلقی و در زمان مصرف، مابه‌التفاوت آن مطالبه می‌شود. حمل مازوت به‌عنوان سوخت جایگزین صنایع سیمان کشور با دشواری‌های متعددی روبه‌رو است. هزینه حمل مازوت به‌مراتب بیشتر از هزینه خرید این سوخت است و در نتیجه با جایگزینی سوخت، هزینه قابل‌توجهی به صنایع تحمیل می‌شود و هزینه تولید آنها افزایش قابل‌ملاحظه‌ای خواهد یافت.

استفاده از مازوت برای صنایع سیمان با الزام دولت و در جهت حمایت از مدیریت تامین گاز برای مصارف مردمی در ماه‌های سرد سال انجام شده است؛ بنابراین شایسته است روند تحویل مازوت به کارخانه‌های سیمان سهل‌تر باشد.

تصویب مقررات راه‌اندازی بازار توافقی در فرابورس

بـا تصویب مقررات مربوط به معاملات بازار توافقی فرابورس ایران یک بازار دیگر به بازارهای فرابورس ایران افزوده شد. شرکت‌های متقاضی در این بازار درج‌شده و قابل معامله خواهند بود. به گزارش سنا با اعلام مرکز تدوین، تنقیح و تطبیق قوانین و مقررات بازار سرمایه، دستورالعمل بازار توافقی با پیشنهاد فرابورس و همکاری مستمر مدیریت‌های زیرمجموعه معاونت نظارت بر بورس‌ها و ناشران ازجمله مدیریت نظارت بر بازار اولیه و مدیریت نظارت بر بورس‌ها طی جلسات متعدد در کمیته تدوین مقررات سازمان بورس و اوراق بهادار جمع‌بندی و نهایی شده و متعاقبا در دو جلسه در هیات مدیره سازمان بررسی و تصویب شد. عمده هدف ایجاد بازار توافقی، نظم‌بخشی به شرکت‌های متعدد ثبت‌شده به‌موجب حکم ماده ۳۶ قانون احکام دائمی است و با پیش‌بینی بازار توافقی با شرایط و کارکرد متفاوت تلاش می‌شود وضعیت این‌گونه شرکت‌ها سامان داده شود. برای اینکه ناشری در بازار توافقی درج شود باید درخواست خود را از طریق یکی از کارگزاری‌های عضو فرابورس ارائه دهد و در عین حال باید شرایطی از قبیل پرداخت کلیه مبلغ اسمی سهم، انتخاب حسابرس از میان موسسات حسابرسی معتمد سازمان و دارا بودن سهام عادی یا سهام ممتاز قابل نقل‌وانتقال در سامانه معاملات را داشته باشد. کلیه اشخاص جز برخی صندوق‌ها امکان انجام معامله را خواهند داشت. از جمله ضوابط مدنظر در این مقررات عبارت است از اینکه در بازار توافقی ارسال سفارش صرفا از طریق ایستگاه‌های نامک و معاملات به‌صورت عمده و بلوک خواهد بود. همچنین شرایط درج و رویه اجرایی نقل‌وانتقال اوراق بهادار در این بازار، گشایش، توقف، تعلیق یا بازگشایی نماد معاملاتی ازجمله عناوینی است که مقررات مربوط به آن در بازار توافقی فرابورس ایران تنظیم شده و به تصویب رسیده است.

در ارزیابی عملکرد تالار شیشه‌ای مطرح شد

بورس در انتظار اخبار خوب

مرضیه احقاقی
editor@smtnews.ir

بررسی کلی عملکرد بازار سهام در روزهای گذشته حکایت از آن دارد که شاخص کل بورس در یک وضعیت خنثی یا تعادلی به‌سر می‌برد و تردید سرمایه‌گذاران منتهی به کاهش حجم معاملات در این بازار شده است. البته شاخص کل بورس از ابتدای هفته جاری رشد محدودی را از آن خود کرده است؛ با این وجود می‌توان این‌طور ادعا کرد که فعالان بازار همچنان رغبت چندانی به معامله ندارند. در هر حال به‌اعتقاد فعالان بازار سرمایه و تحلیلگران تداوم عرضه خودروهای پرتیراژ در بورس کالا و همچنین انتشار اخبار عرضه بلوکی سهام خودروسازان از هفته آتی مهم‌ترین سیگنال‌های این بازار هستند که می‌توانند به تداوم روند صعودی شاخص کمک کنند. با این وجود فاصله قیمتی قابل‌توجه میان نرخ دلار در بازار آزاد و دلار نیمایی و همچنین ابهاماتی که پیرامون فرآیند تصویب بودجه سال آتی مطرح است، عملا پیش‌بینی وضعیت بورس در آینده را با چالش‌های جدی روبه‌رو می‌کند.

عکس: آیدا فریدی

نگاهی به عملکرد بازار سهام

شاخص کل بورس تهران در پایان معاملات شنبه، ۱۲ آذر با رشد ۳۴۹ واحدی همراه شد و به عدد یک میلیون و ۴۱۷ هزار و ۷۲۰ واحد رسید و با رشد ۰.۰۲ درصدی همراه شد. شاخص هم‌وزن نیز که تا میانه‌های بازار با رشد همراه بود، با افت ۹۷ واحدی به ۴۱۳ هزار و ۱۹ واحد رسید. روند رو به رشد بهای شاخص در روز ۱۳ آذر نیز ادامه یافت. شاخص کل بورس تهران در پایان معاملات این روز با رشد ۱۳۹ واحدی همراه شد و به یک میلیون و ۴۱۷ هزار و ۸۵۹ واحد رسید. شاخص هم‌وزن نیز رشد ۱۰۹۵ واحدی را از آن خود کرد و در ارتفاع ۴۱۴ هزار و ۱۱۴ واحد ایستاد.

روند صعودی شاخص کل در میانه هفته جاری ادامه نیافت و شاهد افت نزدیک ۴ هزار واحدی شاخص کل بودیم؛ به این ترتیب این شاخص در ارتفاع یک میلیون و ۴۱۳ هزار واحدی متوقف شد.

کاهش حجم معاملات و نگرانی از بازگشت به مسیر نزولی

امید پورمحمود، کارشناس بازار سرمایه در گفت‌وگو با صمت اظهار کرد: نگاه کلی به عملکرد بورس حکایت از آن دارد که باوجود فرازوفرودهای بازار سرمایه در هفته‌های اخیر، مسیر رو به رشد این بازار ادامه‌دار است. با این وجود حجم معاملات در این بازار رو به کاهش است. کاهش حجم معاملات سهام حکایت از توان پایین خریداران در بازار دارد و تا حدودی نگران‌کننده است؛ به این ترتیب ریسک معاملات بازار سهام افزایش می‌یابد.

وی افزود: البته انتشار اخبار مثبت و امیدوارکننده زمینه تداوم مسیر صعودی شاخص و همچنین رشد حجم معاملات در این بازار را فراهم می‌کند. چنانچه سطح مقاومت یک میلیون و ۴۲۰ هزار واحدی شاخص کل شکسته شود، می‌توان به بهبود حجم معاملات نیز امید داشت.

پورمحمود با اشاره به عرضه خودروهای پرتیراژ در بورس کالا اظهار کرد: رئیس سازمان بورس در روزهای گذشته اعلام کرد همه خودروهای پرتیراژ قابلیت عرضه در بورس کالا را دارند. شرکت‌های خودروساز کشور در سال‌های گذشته با زیان انباشته قابل‌توجهی روبه‌رو بوده‌اند و عرضه محصولات تولیدشده توسط این شرکت‌ها در بورس کالا می‌تواند به جبران بخشی از زیان این شرکت‌ها منتهی شود. بااین‌وجود هنوز فقط بخش محدودی از خودروهای تولیدشده در صنعت خودروسازی کشور، از طریق بورس کالا عرضه می‌شود و تاثیر آن بر بهبود سودآوری صنایع اندک است. چنانچه بخش عمده محصولات خودروسازان از طریق بورس کالا عرضه شود، بخش بزرگی از زیان خودروسازان کشور، جبران خواهد شد.

■ فاصله قیمتی دلار نیمایی و آزاد، به ضرر صنایع

این کارشناس بازار سرمایه گفت: در طول ماه‌های اخیر شاهد رشد قابل‌توجه بهای دلار در بازار آزاد بوده‌ایم و همزمان نرخ دلار نیمایی نیز رشد داشته است. بااین‌وجود همچنان فاصله قیمتی دلار نیمایی و دلار آزاد قابل‌توجه برآورد می‌شود که همین موضوع مانع سودآوری کافی صنایع صادراتی حاضر در بازار سرمایه است.

وی افزود: عدم تطبیق میان بهای دلار در بازار آزاد و دلار نیمایی چالش بزرگی است که از سیاست‌های اقتصادی دولت نشأت می‌گیرد و منتهی به ضرر تولیدکنندگان می‌شود. در واقع سود حاصل از روند رو به رشد دلار به جیب واردکنندگان می‌رود و تولیدکنندگان و صادرکنندگان از آن بی‌نصیب می‌مانند. چنانچه این مسیر اصلاح شود شاهد بهبود سودآوری و به‌دنبال آن تولید در بخش‌های مختلف صنعتی و اقتصادی کشور خواهیم بود.

وی گفت: البته قیمت دلار نیمایی نیز با تاخیر خود را با بهای دلار در بازار آزاد منطبق می‌کند، اما این تاخیر در نهایت به ضرر اقتصاد کشور خواهد بود.

پورمحمود ادامه داد: روند رو به رشد بهای ارز در بازار آزاد به‌منزله افزایش سطح انتظارات تورمی در اقتصاد کشور است؛ بنابراین در شرایطی که قیمت دلار در بازار آزاد بالاتر از ۳۵ هزار تومان تثبیت شده، انتظارات تورمی نیز در میان مردم و فعالان بازار سرمایه تثبیت شده است؛ از همین رو باید منتظر آثار مثبت این تورم بر عملکرد و ارتقای سطح فروش شرکت‌های بورسی باشیم.

وی گفت: از مجموع موارد یادشده می‌توان این‌طور نتیجه گرفت که سیگنال‌های مثبتی به بورس تزریق می‌شود؛ با این وجود باتوجه به شرایط نامتعادل اقتصاد کشور، سرمایه‌ها ترجیح می‌دهند جذب سایر بازارهای موازی و کم‌ریسک همچون طلا و مسکن شوند.

پورمحمود با اشاره به اثرگذاری لایحه بودجه بر عملکرد صنایع بورسی و سودآوری شاخص افزود: لایحه بودجه سند مالی دولت برای یک سال است. فاکتورهای مختلفی همچون قیمت نفت، گاز، سوخت مصرفی صنایع، قیمت دلار و.... در جریان تصویب بودجه تعیین‌تکلیف می‌شوند که بر عملکرد صنایع بورسی کشور اثرگذار هستند. با این وجود عموما فرآیند تصویب بودجه کشور دارای فرازوفرودهای زیادی است که بر عملکرد صنایع تاثیر منفی قابل‌توجهی می‌گذارد. علاوه بر این نبود ثبات رویه در تعیین قیمت انرژی و سایر شاخص‌های یادشده چالش بزرگ دیگری است که عملا امکان برنامه‌ریزی را از صنایع سلب می‌کند. در چنین شرایطی برنامه‌ریزی صنایع برای آینده با چالش‌های جدی روبه‌رو می‌شود.

پورمحمود گفت: در حال حاضر هنوز وضعیت بودجه سال آتی و حتی شرایط تصویب آن به‌صورت کامل یا جزئی مشخص نشده است. در چنین شرایطی صنایع نمی‌توانند برای آینده خود برنامه‌ریزی کنند، این در حالی است که اگر شرایط بودجه هرچه زودتر تعیین تکلیف شود، امکانی برای تطبیق عملکرد صنایع با این سند مالی مهم دولت فراهم می‌شود.

بررسی کلی عملکرد بازار سهام در روزهای گذشته حکایت از آن دارد که شاخص کل بورس در یک وضعیت خنثی یا تعادلی به‌سر می‌برد و تردید سرمایه‌گذاران منتهی به کاهش حجم معاملات در این بازار شده است

اقتصاد، پیشران بورس

همایون دارابی، کارشناس بازار سرمایه در گفت‌وگو با صمت اظهار کرد: بازار سرمایه در ماه‌های گذشته با چالش‌های جدی روبه‌رو بوده است. به‌دنبال افت ادامه‌دار بورس تهران و اعتراض فعالان بازار سرمایه، این سازمان اقدام به انتشار بسته‌ای ده‌بندی با هدف حمایت از این بازار کرد که انتشار و آغاز اجرای این بسته ده‌بندی منتهی به کاهش نگرانی میان فعالان بازار سرمایه شد. با این وجود همچنان مشکلات ساختاری بورس از جمله تداوم سیاست قیمت‌گذاری دستوری، روند رو به رشد نرخ بهره بین‌بانکی و همچنین صعود نرخ سود اوراق ادامه دارد که همین چالش‌ها در نهایت به ضرر بازار سرمایه منتهی می‌شود.

■ خودرو، لیدر بازار سهام

دارابی با اشاره به روند عرضه خودروهای پرتیراژ در بورس کالا گفت: از ماه‌های ابتدایی سال جاری شاهد عرضه خودرو در بورس کالا بوده‌ایم. این سازکار در نهایت به خودروهای پرتیراژ نیز رسیده که امید می‌رود بخشی از مشکلات حاکم بر عملکرد این صنایع بزرگ بورسی کشور را مرتفع کند.

این کارشناس بازار سرمایه گفت: شرکت‌های بزرگ خودروسازی کشور در طول سال‌های گذشته با زیان انباشته قابل‌توجهی روبه‌رو بوده‌اند. این خودروسازان موظفند محصولات تولیدی خود را با قیمت مصوب به فروش برسانند، اما همین خودرو در بازار آزاد با بهایی به‌مراتب بالاتر خریدوفروش می‌شود و به‌دست مصرف‌کننده واقعی می‌رسد؛ در نتیجه تنها دلالان از فرآیند قیمت‌گذاری دستوری خودرو منتفع می‌شوند. حال انتظار می‌رود با اصلاح شرایط و فروش خودرو در بورس کالا، سود حاصل از فروش این محصولات در اختیار خودروسازان قرار گیرد و بخشی از زیان انباشته این صنایع مرتفع شود. از آنجا که این صنایع سهم اثرگذاری بر عملکرد بازار سرمایه دارند، با بهبود عملکرد و سودآوری آنها باید منتظر بهبود شرایط بورس نیز باشیم.

دارابی با اشاره به عرضه بلوکی سهام خودروسازان گفت: خبر عرضه بلوکی سهام خودروسازان نیز محرک بازار سرمایه در روزها و هفته‌های آتی خواهد بود. چنانچه خبرهای خوب در این بازار ادامه داشته باشد و مسیر اصلاح اقتصادی تسهیل شود، می‌توان به تداوم مسیر صعودی بازار سرمایه و جذب سرمایه حداکثری توسط این بازار امید داشت؛ به‌ویژه آنکه باید تاکید کرد بنگاهداری دولت از اساس اشتباه و به ضرر بازار سرمایه است. هرچه نقش دولت در اقتصاد محدودتر باشد، شاهد رونق اقتصادی کشور خواهیم بود.

این کارشناس بازار سرمایه گفت: از دولت انتظار می‌رود در مسیر برقراری امنیت، عدالت، رقابت، توسعه آموزش و بهداشت گام بردارد و اقتصاد را به مردم واگذار کند. در چنین شرایطی از یک سو شاهد بهبود وضعیت اقتصاد کشور خواهیم بود و از سوی دیگر مدیریت صنایع تسهیل می‌شود.

دارابی با اشاره به فرآیند تصویب بودجه سال ۱۴۰۲ گفت: به‌طور سنتی هر سال در آذر بودجه توسط دولت برای بررسی به مجلس شورای اسلامی عرضه می‌شود. بودجه سند مالی سالانه دولت است که بر عملکرد صنایع و به‌دنبال آن سودآوری این شرکت‌ها و در ادامه سودآوری بورس اثرگذار است. فاکتورهایی همچون قیمت نفت و انرژی و همچنین میزان فروش نفت در این سند مالی پیش‌بینی می‌شود.

علاوه بر این وضعیت شاخص‌های مهمی همچون نرخ خوراک پتروشیمی‌ها و سوخت مصرفی صنایع در جریان تصویب بودجه مشخص می‌شود، این در حالی است که این شاخص‌ها از اثرگذاری بالایی بر عملکرد صنایع بورسی برخوردارند. البته عمر مجلس یازدهم رو به اتمام است و هنوز برنامه هفتم توسعه نیز تصویب نشده است.

در چنین شرایطی پیشنهادشده بودجه به‌صورت سه‌دوازدهم تصویب و تدوین نهایی آن به سال آتی موکول شود.

دارابی گفت: انتقادات جدی به روند بودجه‌نویسی کشور وارد است و از کلیت نظام انتظار می‌رود فکری به حال این چالش کند. کشور ما در طول سال‌های اخیر با کسری بودجه قابل‌توجه روبه‌رو بوده که عملا تورم را افزایش و تداوم فعالیت صنایع را تحت تأثیر منفی قرار داده است. علاوه بر این دولت با هدف جبران کسری بودجه قابل‌توجه خود اقدام به انجام راهکارهای جایگزین همچون فروش گسترده اوراق قرضه می‌کند که در نهایت به ضرر بازار سرمایه خواهد بود؛ بنابراین باید تاکید کرد اصلاح نظام بودجه‌نویسی کشور با هدف کاهش مصارف دولت، ضروری به‌نظر می‌رسد.

وی در ارزیابی خود از آینده بازار سهام گفت: آینده بورس وابسته به عملکرد اقتصادی دولت و سیاست‌های تیم اقتصادی است. چنانچه تصمیمات اخذشده در مجامع اقتصادی دولت، در جهت بهبود شرایط باشد، بخش بزرگی از مشکلات حاکم بر بازار سرمایه ما نیز مرتفع خواهد شد.

سخن پایانی

نبود دورنمای روشن از آینده، بزرگ‌ترین چالشی است که چشم‌انداز بازار سهام را نیز با ابهام روبه‌رو می‌کند. در چنین شرایطی و باتوجه به نبود ثبات در شرایط سیاسی و اقتصادی کشور، صاحبان سرمایه ترجیح می‌دهند در بازارهای کم‌ریسک‌تر همچون دلار، طلا و حتی مسکن سرمایه‌گذاری کنند. تداوم چالش‌های بنیادین حاکم بر عملکرد بازار سرمایه از جمله سیاست‌های پیشین اقتصادی دولت و همچنین روند رو به رشد نرخ بهره بین‌بانکی و افزایش نرخ بهره اوراق بانکی، همگی تاثیر منفی بسزایی بر عملکرد بازار سرمایه ما دارند. در چنین وضعیتی حتی باوجود انتشار اخبار مثبت اثرگذار بر عملکرد بورس تهران، ابهام، سیگنال اصلی و جهت‌ساز حاکم بر عملکرد بازار سرمایه است و از رونق معاملات در این بازار کاسته خواهد شد.

تحقیق و توسعه از حمایت‌های مالیاتی برخوردار می‌شود

براساس آیین‌نامه اجرایی بند(ب)ماده ۱۱ قانون جهش تولید دانش‌بنیان، شرکت‌ها برای تحقیق و توسعه از حمایت‌های مالیاتی برخوردار می‌شوند.

به گزارش معاونت علمی و فناوری ریاست‌جمهوری، طرح یا پروژه‌های تحقیق و توسعه که در چارچوب ضوابط مصوب شورا با هدف تولید محصولات یا خدمات جدید، ارتقای محصولات یا خدمات فعلی یا بهبود فرآیندهای تولید یا عملیات با بکارگیری فناوری و نوآوری در قالب طرح مشخص و حاوی زمان‌بندی و به تایید دبیرخانه شورا می‌رسد، از شرکت‌ها و موسسات تولیدی و خدماتی که دارای پروانه بهره‌برداری یا مجوز فعالیت از وزارتخانه‌ها و نهادهای ذی ربط هستند، می‌توانند مشمول این آیین‌نامه می‌شوند. براساس این آیین‌نامه، معادل هزینه‌های انجام‌شده در طول برنامه زمان‌بندی و تا سقف هزینه‌های مندرج در طرح (پروژه)های تحقیق و توسعه مصوب براساس راهبردها و اولویت‌های اعلامی و در چارچوب مواد(۱۴۷) و(۱۴۸) اصلاحی قانون مالیات‌های مستقیم و سایر مقررات مرتبط به‌عنوان اعتبار مالیاتی با قابلیت انتقال به سنوات آتی به اشخاص مشمول اعطا می‌شود و معادل آن از مالیات قطعی موضوع ماده(۱۰۵) قانون مالیات‌های مستقیم مربوط به سال انجام هزینه مذکور یا سال‌های بعد کسر می‌شود. سرفصل‌های هزینه کرد تحقیق و توسعه طرح (پروژه) های موضوع این آیین‌نامه از جمله هزینه‌های منابع انسانی، مواد، ملزومات، تجهیزات و خدمات موردنیاز تحقیق، توسعه و شرایط پذیرش هریک از آنها با رعایت مفاد این ماده توسط شورا تعیین می‌شود و باید در چارچوب مواد(۱۴۷) و(۱۴۸) قانون مالیات‌های مستقیم انجام گرفته باشد و در سرفصل‌های جداگانه در دفاتر قانونی ثبت و نگهداری شود. هزینه خرید زمین و ساختمان یا احداث آن، جزء سرفصل‌های موردپذیرش هزینه کرد تحقیق و توسعه نیست.

تحول زندگی بشری از دل کیهان

به عصر چهارم فضا خوش آمدید

کارشناسان معتقدند اصلی‌ترین خدمت عصر چهارم فضا جاری شدن فناوری‌های فضایی در جریان زندگی روزمره است. روزگاری جنگ‌های فضایی میان شوروی سابق با امریکا جزو اخبار داغ دستاوردهای فناورانه در جهان به‌شمار می‌رفت، اما امروز دسترسی به فضا تبدیل به امری عادی شده و این استفاده از داده‌های فضاپایه است که نشانگر اصلی قدرت کشورها در بهره‌گیری از کیهان سیاه اطراف‌شان است. پرسش مهم در این زمینه این است که باوجود تفاوت در به‌ثمر رساندن پروژه‌های فضایی، سهم کشورها در بهره‌گیری از داده‌های فضایی چقدر است؟ ایران چقدر امکان بهره‌گیری از داده‌های فضایی را در شرایط کنونی دارد؟ در واقع نقش ما در صحنه عصر چهارم فضا چیست؟ بر همین مبنا صمت به بررسی رویکردهای مهم در بکارگیری استارت‌آپ‌ها و دانش‌بنیان‌ها برای توسعه فناوری‌های فضایی در کشور پرداخته است.

خوشبختانه با اتفاقاتی که امروزه در علوم فضایی افتاده، محدودیت‌های موجود در دسترسی به اطلاعات و داده‌ها شکسته شده است

مهتاب دمیرچی
editor@smtnews.ir

روایتی از زمینی‌تر شدن کاوش‌های فضایی

اسپوتنیک یک؛ نخستین ماهواره روسی که با پرتاب آن به فضا، سوت آغاز رقابت‌های فضایی میان ۲ جناح غرب و شرق کره زمین، یعنی ایالات‌متحده‌امریکا با اتحاد جماهیر شوروی (روسیه) زده شد و درست از همین زمان به بعد رقابت‌های فضایی که به جنگ سرد معروف است، شکل گرفت. طولی نکشید که امریکایی‌ها با ارسال اکسپلورر پاسخ درخوری به شوروی دادند و این گونه بود که نزدیک به ۵ دهه جنگ‌های فضایی طول کشید و دست‌آخر با سفر انسان به کره ماه، البته اگر حقیقت داشته باشد، روسیه به رقابت فضایی پایان داد. برای مثال، برخی از آنها با دوربین‌های نجومی ساعت‌ها چشم بر آسمان می‌دوختند و گوش به اخبار می‌سپردند تا بدانند مسافران ماه چه زمانی به زمین بازمی‌گردند. بعد از این دوره بود که با توسعه ارسال ماهواره‌های سنگین، کاوش‌های فضایی زمینی‌تر شد و گروه‌های مردم‌نهاد در قالب انجمن‌های ترویجی به ارائه و آموزش دانش فضایی در جامعه پرداختند و شاخه‌هایی از قبیل نجوم آماتوری، عکاسی آسمان شب و ... شکل گرفت. این گونه بود که عصر دوم و سوم فضا هم پدیدار شد، اما امروز بشر در مقام مطالبه‌گری از کیهان اطرافش قرار گرفته و می‌خواهد دانش فضایی را برای آسایش و امنیت بیشتر خود به کار گیرد؛ شاید به‌همین دلیل است که خواهان راه‌اندازی اینترنت جهانی و حتی زندگی در دیگر سیاره‌ها است. با ساخت پلتفرم‌های مبتنی بر داده‌های فضایی نظیر اپلیکیشن‌های مبتنی بر این داده‌ها، درهای عصر چهارم فضا به روی نسل امروز انسان گشوده شده است؛ پس به عصر چهارم فضا خوش آمدید.

بخش خصوصی فضاپیما می‌شود

مهدی ابوالقاسمی، مشاور رئیس سازمان فضایی ایران، در گفت‌وگو با صمت درباره اهمیت فعالیت شرکت‌های دانش‌بنیان در بهره‌گیری از دانش فضایی به‌ویژه در عصر چهارم فضا گفت: یکی از رویکردهای اصلی عصر چهارم فضا، پررنگ‌تر شدن نقش بخش خصوصی است که بیشتر پروژه‌ها از مدل کارفرما-پیمانکار به مدل مشارکتی تبدیل شده است، در حقیقت شاخصه اصلی این دوره، برجسته شدن نقش شرکت‌های دانش‌بنیان و استارت‌آپ‌ها در دل بخش خصوصی است که نقش اصلی را در بسیاری از پروژه‌ها ایفا می‌کنند؛ برای مثال، از آنجایی که یکی از رویکردهای عصر چهارم فضا، ارائه خدمات و سرویس‌های ارزش‌افزوده و ایجاد تغییر و پیشرفت در زندگی روزمره مردم بود، در زمینه‌های گوناگون، این هدف تا حد زیادی عملی شد که می‌توان به سرویس‌هایی نظیر موقعیت‌یابی و مسیریابی برمبنای داده‌های فضایی یا کشاورزی هوشمند برمبنای تصاویر ماهواره‌ای و بسیاری از خدمات دیگر اشاره کرد.

▣ نمونه‌ای از پروژه‌های استارت‌آپی موفق

وی افزود: یکی از مزایای عصر چهارم فضا، خارج شدن فناوری‌های فضایی از انحصار دولت‌ها است؛ برای مثال، می‌توان به پروژه استارلینک اشاره کرد که توسط شرکت اسپیس ایکس راه‌اندازی شد و با تکمیل آن، اینترنت ماهواره‌ای در دسترس همه کاربران قرار می‌گیرد و هیچ مرز و محدودیتی به‌لحاظ دسترسی به اینترنت در جهان برای تمام مردم دنیا وجود نخواهد داشت یا در زمینه سنجش از دور می‌توان به پروژه کوپرنیک اشاره کرد که در سال ۲۰۰۸ توسط اتحادیه اروپا آغاز شد و با پرتاب ۸ ماهواره به فضا، داده‌ها و تصاویر بسیار ارزشمندی را تولید و به‌صورت رایگان در اختیار کاربران قرار داد. گفتنی است، پژوهشگران و کاربران این پروژه در حال حاضر می‌توانند داده‌های این ماهواره‌ها را با وضوح تصویر ۱۰ متر به‌راحتی دریافت کنند که به‌احتمال زیاد در آینده نزدیک، تصاویر با دقت و وضوح تصویر بالاتر هم به‌صورت رایگان در اختیار کاربران قرار می‌گیرد.

▣ ارائه خدمات بهتر در گرو داده‌های بیشتر

ابوالقاسمی گفت: امروزه داده‌ها به‌عنوان دارایی و نقطه قوت محسوب می‌شوند، هر مجموعه‌ای اعم از دولتی یا خصوصی که داده‌های بهتر و بیشتری خلق یا جمع‌آوری کند، خدمات بهتری هم می‌تواند به کاربران بدهد و قاعدتا قدرت و خلق ارزش بیشتری هم دارد. در واقع، رقابت اصلی دنیای امروز در خلق، جمع‌آوری و تحلیل داده‌ها و ارائه آنها در بستر مناسب است؛ خوشبختانه با اتفاقاتی که امروزه در علوم فضایی افتاده، محدودیت‌های موجود در دسترسی به اطلاعات و داده‌ها شکسته شده است.

به‌گفته وی، بر همین مبنا، سازمان فضایی ایران از سال ۱۳۹۶ رویکرد توسعه کسب‌وکارهای فضاپایه را در دستور کار خود قرار داد و با همین رویکرد، اکنون بیش از ۵۰ استارت‌آپ و شرکت دانش‌بنیان فضاپایه در حوزه‌های مختلف ایجاد شدند که حوزه کشاورزی هوشمند از مهم‌ترین آنها بود.

این کارشناس درباره سیاست سازمان فضایی ایران به‌منظور توسعه فعالیت‌های استارت‌آپی گفت: یکی از اقدامات مهم سازمان فضایی ایران، فراهم کردن دسترسی آسان استارت‌آپ‌ها و بخش خصوصی به داده‌های موجود و آرشیو ارزشمند ۴۰ ساله سازمان بوده که از طریق ایجاد و راه‌اندازی «مرکز ملی مدیریت داده و خدمات فضایی» در سال ۱۳۹۹ محقق شده است. علاوه بر این، سازمان، اقدامات مناسبی را در راستای خرید و در مدار قرار دادن ماهواره سنجشی ملی و همچنین خرید داده‌های ماهواره‌ای با وضوح مناسب انجام داده است که به‌زودی اجرایی شدن این پروژه‌ها را می‌بینیم.

وی افزود: ناگفته نماند که خوشبختانه در حال حاضر، کاربران می‌توانند داده‌های ماهواره‌ای را با وضوح تصویر مناسب از منابع خارجی به‌صورت رایگان برای مصارف غیرتجاری دریافت کنند. در صورت نیاز به داده‌های باکیفیت‌تر و ارائه سرویس‌های ارزش‌افزوده، لازم است هزینه‌های آن پرداخت شود.

▣ توسعه فناوری‌های فضایی در مراکز نوآوری

ابوالقاسمی بااشاره به این امر که مهم‌ترین رویکرد بخش عصر چهارم فضا در سازمان فضایی ایران در حمایت از دانش‌بنیان‌ها چیست؟ گفت: از زمانی که موضوع نسل چهارم فضا در سازمان فضایی مطرح شد، چند رویکرد در دستور کار قرار گرفت؛ یکی از آنها کمک به ایجاد مراکز نوآوری در حوزه فضایی بود که تاکنون ۴مرکز نوآوری فضاپایه با همکاری بخش خصوصی به نام‌های امیدفضا، فضای نو، کیهان و گرانش ایجاد شده است که این ۴ مرکز وظیفه تبدیل ایده‌های خلاقانه به خدمات و توسعه فناوری را برعهده دارند. در حقیقت، ایده‌پردازان می‌توانند با ورود به یکی از این مراکز، مسیر تبدیل شدن ایده به محصول را طی کنند. گام بعدی این بود که اگر این شرکت‌ها به‌لحاظ مالی نیازمند حمایت باشند، سازمان فضایی ایران با همکاری صندوق نوآوری شکوفایی و معاونت علمی ریاست‌جمهوری، تسهیلات مناسب را در اختیار آنها قرار دهد.

وی افزود: در گام‌های بعدی اگر خدمتی ایجاد شد که نیاز به مجوز و گواهینامه برای ارائه آن باشد، سازمان مجوزهای لازم را برای استفاده از داده‌ها و خدمات ماهواره‌ای چه مخابراتی و چه سنجش از دور به متقاضیان ارائه می‌دهد. در حال حاضر چند شرکت دانش‌بنیان در زمینه کشاورزی هوشمند به کشاورزان خدمات می‌دهند، همچنین چند شرکت هم در پایش منابع طبیعی، پایش آتش‌سوزی‌ها و مدیریت بحران فعال هستند.

دست چین و روسیه در یک کاسه

محمدرضا رضایی، کارشناس فناوری‌های فضایی در گفت‌وگو با صمت بااشاره به رویکرد تجاری فناوری‌های فضایی گفت: از آنجایی که فناوری‌های فضایی رویکرد تجاری گسترده‌ای به خود گرفته‌اند، امکان دارد روسیه اهداف اقتصادی بزرگ‌تری را در نظر داشته باشد. چین امروزه دارای یک اقتصاد بسیار پرقدرتی است که روحیه جنگ‌طلبی هم ندارد و بیشتر رقابتی عمل می‌کند و وارد جنگ نمی‌شود؛ چین در شیب رو به بالای اقتصادی قرار دارد و هر چالشی می‌تواند مانعی برای این رشد باشد؛ به‌همین دلیل نمی‌خواهد به تنازع و جنگ بپردازد و از طرفی هم روسیه به‌دنبال احیای خود در بحث فضا است، بنابراین چین می‌تواند بازوی خوبی برای روسیه در رسیدن به اهدافش باشد.

وی بااشاره به مشاجرات فضایی سال گذشته امریکا و روسیه به‌ویژه پیش از حمله نظامی روسیه به اوکراین و تاثیرات برآمده از آن گفت: تنش‌های فضایی امریکا با روسیه امر جدیدی نیست و سابقه چندباره دارد که از اتفاق یکی از این مشاجرات هم، مربوط به ایران می‌شود. نزدیک به یک دهه پیش بود که این ۲ کشور بر سر ایران به چالش رسیدند؛ زمانی که تحریم‌های مختلفی بر ایران اعمال شد؛ روسیه باید از برخی قراردادهای فضایی هم تحریم می‌شد، اما همان موقع کنگره روسیه این تبصره را زد که در برنامه‌های فضایی کشورش با امریکا خللی وارد نشود و همین اتفاق هم افتاد.

▣ بازیگر جدیدی به نام چین

به‌گفته وی، اما اینکه آیا تکرار عصر رقابت‌های فضایی رخ می‌دهد یا خیر، لازم است، بگوییم که امروزه جهان از دوقطبی به چندقطبی در رقابت‌های فضایی تبدیل شده است؛ شاید روسیه بخواهد به چین بیشتر نزدیک شود تا به امریکا و شاید بخواهد دست در دست چین به رقابت‌های فضایی با امریکا بپردازد، زیرا آن نقشی را که شوروی در آن سال‌ها مقابل امریکا به‌عنوان یک قدرت فضایی اجرا می‌کرد، در توان روسیه نیست.

رضایی گفت: پیش‌بینی می‌شود در آینده‌ای نه‌چندان دور، چین بتواند به اقتصاد اول جهان تبدیل شود؛ از سوی دیگر، چون چینی‌ها توانستند در چند دهه اخیر در بحث فناوری‌های فضایی به پیشرفت‌های زیادی دست یابند و این پیشرفت‌ها مرهون کمک‌های روسیه بوده است، این نظریه قدرت بیشتری پیدا می‌کند که روسیه می‌خواهد به‌همراه چین به رقابت با امریکا بپردازد.

سخن پایانی

باتوجه به موارد یادشده، تنش‌های سیاسی میان ابرقدرت‌ها نه‌تنها تاثیر منفی روی پیشرفت فناوری‌ها ندارد، بلکه باعث پیشرفت‌شان هم می‌شود و امکان دارد آن فضای رقابتی را که مدت‌ها در فناوری‌های فضایی دیده نمی‌شد، به‌وجود بیاورد و به عصر چهارم فضا قوت بیشتری ببخشد. فناوری فضایی نیز با تحولات دیجیتال ترکیب و منجر به ایجاد سرویس‌های کاربردی و متنوعی در زندگی بشر شد که بسیاری از آنها سبک زندگی انسان‌ها را در سال‌های اخیر به‌شدت تغییر داده است. بر همین اساس، یکی از مواردی که باید به آن توجه ویژه کنیم، بحث توسعه بازار است؛ برای پیشرفت در عصر چهارم فضا، باید بازار هدف را توسعه دهیم. گفتنی است، برای رفع این مانع، لازم است با سازمان‌های دولتی برای ترویج و معرفی خدمات دانش‌بنیان‌ها ارتباط موثر برقرار شود، در نهایت ورود فناوری جدید به جریان زندگی روزمره مردم و توسعه بازار، نیازمند فرهنگ‌سازی گسترده و هدفمند است تا کاربران با خدمات و قابلیت‌های آن فناوری آشنا و تبدیل به مشتریان آن سرویس شوند.

تنش‌های سیاسی میان ابرقدرت‌ها نه‌تنها تاثیر منفی روی توسعه فناوری‌ها ندارد بلکه باعث پیشرفت‌شان هم می‌شود

یادداشت

خلق درمان‌های جدید به کمک استارت‌آپ‌ها

محمد مجددی
فعال دانش‌بنیان در زمینه پزشکی

پاندمی کرونا فرصت گرانبهایی برای خلق و توسعه استارت‌آپ‌هایی بود که بتوانند فناوری را در بخش سلامت به‌کار گیرند و به آنها خدمت‌رسانی کنند، همچنین این پاندمی باعث شد عموم مردم تا حد مطلوبی با روند بکارگیری سلامت آنلاین آشنا شوند، اما با فروکش کردن کرونا، میزان کاربرد خدمات سلامت آنلاین هم کاهش پیدا کرد و مردم ترجیح می‌دهند به‌صورت حضوری درمان شوند، اما در کل حضور استارت‌آپ‌ها در این عرصه باعث شد، روندهای جدیدی ایجاد شود و با استفاده مداوم مردم به آن عادت کنند که این امر شرایط خوبی را برای پیشرفت و توسعه استارت‌آپ‌ها خلق کرد.

نخستین و مهم‌ترین امکانی که پزشکی آنلاین به مردم می‌دهد، بهره‌گیری از دانش پزشکی فراتر از مرزها است. اینکه در شرایط نبود پزشک در یک شهر یا روستای دورافتاده، مردم می‌توانند به پزشک مربوطه دسترسی داشته باشند و مولفه مهمی برای آنها به‌شمار می‌رود، به‌همین دلیل، مردم نگاه متفاوت‌تری نسبت به ۵ سال اخیر در پزشکی آنلاین دارند. این روند منجر به کاهش هزینه برای مراکز درمانی و کاربران می‌شود. به‌عبارت‌دیگر، مراکز درمانی می‌توانند از خدماتی که در بستر اینترنت به مردم ارائه می‌دهند، نهایت استفاده را ببرند و هزینه‌های خود را کاهش دهند، همچنین از آنجایی که در روش سلامت آنلاین گفت‌وگوی میان بیمار و پزشک ضبط می‌شود، امکان بهترین را به هر دو می‌دهد تا روند درمان با کیفیت بهتری انجام شود، چرا که از یک‌سو احتمال خطای پزشکی را در روند درمان کمتر می‌کند و از سوی دیگر، اگر اشتباهی از هر دوطرف رخ دهد، امکان پیگیری آن از هر دوطرف وجود خواهد داشت.

یکی از امکانات مهمی که روش پزشکی آنلاین به مردم می‌دهد، برقراری عدالت‌درمانی در کشور است که می‌تواند برای دولت به‌عنوان یک برگ برنده به‌حساب بیاید. پزشکی آنلاین علاوه بر اینکه برای مراکز خدمات‌درمانی می‌تواند به‌صرفه باشد، برای بیماران و مراجعه کنندگان هم دارای صرفه اقتصادی است، چرا که هم هزینه کمتری بابت ویزیت درمان پرداخت می‌کنند و هم هزینه برای رفت‌وآمد پرداخت نمی‌شود.

راه‌حلی که فعالان عرصه سلامت آنلاین ارائه می‌دهد، باید به‌گونه‌ای باشد که هر کدام از جوامع و قشرهای متفاوت در سنین گوناگون بتوانند از بخش‌های متنوع استفاده کنند. به‌همین دلیل ارائه خدمات در بستر آنلاین می‌تواند سناریوهای گوناگونی را شامل شود و برمبنای آن خدمات مشخصی را ارائه دهد. به‌عبارت روشن‌تر، راه‌حل‌هایی که از سوی استارت‌آپ‌ها ارائه داده می‌شود، می‌تواند در سطوح مختلف کاربرد خود را نشان دهد تا همه آحاد جامعه بتوانند به فراخور نیازشان از این امکانات بهره بگیرند. به‌طور کلی چالش‌های زیادی برای مجموعه‌هایی که می‌خواهند از فناوری اطلاعات برای سلامت و درمان بهره بگیرند، وجود دارد. این چالش‌ها عبارتند از: عقب‌ماندگی نظام‌های دولتی از سرعت فناوری؛ از آنجایی که همواره ساختارهای دولتی از فناوری‌ها عقب‌تر هستند، به‌طور معمول نبود قوانین برای اجرایی کردن دقیق‌تر این جریان؛ به‌عبارت‌دیگر، سکوت قانون، مانع از رفع این معضلات می‌شود. همین امر منجر می‌شود که رقابت ناسالم شکل بگیرد و زمینه فروپاشی فعالان این عرصه به‌راحتی فراهم شود. به‌طور علنی دست قانون‌شکنان باز است و امکان پیگیری هم برای دیگر فعالان فراهم نیست. همواره در نظام‌های سنتی مقاومت در برابر نوگرایی‌ها و فناوری‌های نوین امری رایج و طبیعی است. باتوجه به اینکه یکی از دغدغه‌های بیماران، بی‌اعتمادی آنها نسبت به اطلاعات درج‌شده خود در پلتفرم‌ها است، خوشبختانه سازکار قوانین آن در کشور وجود دارد که هم از حقوق بیمار و هم از حقوق پزشک دفاع می‌کند.

تنها انتظاری که از دولت می‌رود، این است که در بخش سلامت آنلاین تصدی‌گری نکند و اجازه دهد که فعالان این عرصه در راستای توسعه سلامت آنلاین اقدامات لازم را پیش ببرند. تجربه ثابت کرده است وقتی جریانی با حاکمیت دولت پیش می‌رود، در عمل خلاقیتی در آن وجود نخواهد داشت، مورد مطلوب مصرف‌کننده هم نخواهد بود. به‌اعتقاد من، دولت نباید تصدیگری کند و تنها به قانون‌گذاری و ارائه چارچوب بسنده کند. در شرایط ورود دولت به این عرصه، رقابت و ارائه خدمات مطلوب‌تر به جامعه از بین می‌رود، چرا که مشتری گزینه دیگری برای استفاده از خدمات بهتر ندارد و مجبور است از همان خدماتی بهره بگیرد که دولت از آن حمایت کرده، در واقع خوب است دولت در ارائه گواهینامه‌ها و چینش استانداردها و ارائه قوانین دخالت کند و تصدیگری همه‌جانبه نداشته باشد. ارائه خدمات و محصولات سلامت آنلاین بازار خوبی در خارج از کشور دارد و می‌تواند در حوزه صادرات نقش مهمی را ایفا کند و افراد را به درآمد دلاری بالایی برساند، اما امیدواریم مانند بسیاری از محصولات که در داخل کشور عرضه نمی‌شوند، شاهد ارائه و فروش آنها فقط به خارج از کشور نباشیم، چرا که این نوع خدمات و محصولات ابتدا باید در داخل کشور توزیع شوند و مورداستقبال قرار گیرند. استقبال پزشکان از ارائه خدمات آنلاین پزشکی قابل‌قبول بود. این استقبال در دوران کرونا چند برابر شد و حجم زیادی از پزشکان خواهان استفاده و خدمت‌رسانی به‌صورت آنلاین بودند، چرا که باوجود پاندمی، بیشتر پزشکان برای امنیت جان خود و بیماران ترجیح می‌دادند از خدمات سلامت آنلاین برای درمان بیماران‌شان بهره بگیرند. در کل، حال استفاده کردن از خدماتی که باعث امنیت جانی بیمار و پزشک می‌شود، می‌تواند آنها را به استفاده از فناوری در بستر پزشکی و سلامت آنلاین ترغیب کند، اما این را هم باید در نظر داشته باشیم که حساسیت‌های موجود از سوی بیمار و پزشک در این زمینه به‌طور کامل بجا است، چرا که نباید منجر به کاهش درآمد پزشکان و درز اطلاعات بیماران شود.

یادداشت

اصل بنگاهداری بانکی بد نیست

بهاالدین حسینی هاشمی
کارشناس بانکی

به‌تازگی بانک مرکزی اجازه داشتن ۳ نوع صندوق سرمایه‌گذاری را به بانک‌ها داده است. این مجوز در شرایطی داده می‌شود که هنوز به‌اعتقاد بسیاری از کارشناسان صندوق‌داری بانک‌ها به‌نوعی بنگاهداری محسوب می‌شود. حال این سوال مطرح می‌شود که بنگاهداری بانکی خوب است یا بد؟

بنگاهداری در نظام بانکی ایران به‌معنای «سرمایه‌گذاری مستقیم یا مشارکت حقوقی» و همچنین ارائه «تسهیلات و خدمات اعتباری کلان»، توسط بانک تفسیر می‌شود.

ممکن است بنگاهی طبق تعاریف استانداردهای حسابداری، تحت کنترل یا نفوذ فراوان بانک قرار نداشته باشد، اما بیش از ۹۵ درصد تمام فعالیت‌های عملیاتی و غیرعملیاتی «چندصد» میلیارد تومانی آن، فقط مرتبط با بانک خاصی باشد یا مدیران تاثیرگذار بانک، گرداننده آن بنگاه باشند. یعنی بانک از طریق این شرکت سودهای کلان دریافت می‌کند.

در روی دیگر سکه، بنگاهداری بانکی می‌تواند عملی سودآور باشد. بنگاهداری بانک‌ها در محدوده نظارتی تعیین‌شده، باید در راستای استفاده بهینه از منابع مالی جامعه باشد و موجب رشد و توسعه سرمایه‌گذاری مولد و افزایش اشتغال شود، اما در اقتصاد ایران، این اتفاق رخ نداده است.

با این وجود آنچه در عمل در بنگاهداری بانک‌های ایران به‌ویژه در بانک‌های خصوصی و برخی بانک‌های دولتی مشاهده می‌شود، در راستای فعالیت‌های غیرواسطه‌گری آنهاست که اهداف سازنده‌ای را در اقتصاد دنبال می‌کند.

یکی از اهداف بنگاهداری بانک‌ها، ورود برخی بنگاه‌های مرتبط به فعالیت‌های بانکداری، برای تامین مالی آسان و گسترده‌تر بانک از طریق جذب سپرده با نرخ‌های سود بالاتر از بازار رسمی پول است.

پیش از این در ماده ۱۶ و ۱۷ قانون رفع موانع تولید قوانین سفت و سختی برای بنگاهداری نکردن بانک‌ها و جریمه‌های سنگینی برای این موضوع وضع شده بود. در این قانون ذکرشده بود بانک‌ها باید سالانه حداقل ۳۲ درصد اموال خود اعم از منقول، غیرمنقول و سرقفلی را که به تملک آنها و شرکت‌های تابعه آنها در آمده و همچنین سهام تحت تملک خود و شرکت‌های تابعه خود را در بنگاه‌هایی که فعالیت‌های غیربانکی انجام می‌دهند، به‌استثنای طرح‌های نیمه‌تمام‌شان واگذار کنند. البته در تبصره یک اموالی که به‌صورت قهری به تصرف بانک در آمده از این قانون مستثنا شده است. باوجود سختگیرانه بودن قانون مذکور، در سال‌های گذشته کارآمدی لازم از این طریق مشاهده نشد؛ بنابراین کارشناسان عدم شفافیت و عدم اهتمام به رعایت قانون مذکور را علت ناموفق بودن این قانون می‌دانند. بانک‌های خصوصی سپرده‌های مردم را در شرکت‌های تابعه خود یا بازارهای سرمایه‌ای سرمایه‌گذاری کرده‌اند، این در حالی است که در سیاست‌های جدید ابلاغی وزارت اقتصاد، قرار است سرمایه‌گذاری بانک‌ها در این بازارها از جمله سکه و طلا و مسکن ممنوع شود؛ بنابراین اگر قرار باشد یک مرتبه بانک‌ها به خروج از بازارهای موازی یا شرکت‌های تحت پوشش خود ملزم شوند، بانک‌های خصوصی ورشکسته خواهند شد؛ از همین رو باید این الزام به خروج از فعالیت‌های سوداگرانه، تدریجی باشد.

باوجود اینکه بخش بالایی از بنگاهداری بانک‌ها توسط افراد مرتبط، شرکت‌های ترادستی و وکالتی انجام می‌گیرد که ممکن است تابعه بانک هم نباشد، دربند اول مصوبه شورای پول و اعتبار بانک‌ها و «شرکت‌های تابعه‌شان» منع شده‌اند که این کلمه می‌تواند محل سوءاستفاده شود.

همچنین در این بخشنامه در عوض سرمایه‌گذاری‌های غیرمولد، بانک‌ها ملزم به سرمایه‌گذاری در شرکت‌های دانش‌بنیان و طرح‌های با پیشرفت بیش از ۵۰ درصد شده‌اند که باتوجه به هدف‌گذاری اقتصادی اقدام مثبتی است، اما لازم است در زمینه تسهیلات حمایتی از دانش‌بنیان‌ها هم تعاریف و برنامه‌ها دقیقا مشخص شود و هم نظارت سفت و سختی صورت گیرد که از محل این بند پول‌پاشی و سوءاستفاده نشود.

بانک‌ها ۱۴ درصد بیشتر از سال قبل وام پرداخت کردند

بررسی‌ها نشان می‌دهد در پایان تابستان، بانک‌ها حدود ۱۴ درصد بیشتر از پایان سال قبل تسهیلات پرداخت کرده‌اند.

به گزارش ایبنا، بررسی جدیدترین آمار عملکرد بانک‌ها و موسسات اعتباری کشور در پایان شهریور ۱۴۰۱ نشان می‌دهد مانده تسهیلات اعطایی بانک‌ها و موسسات اعتباری ۴۰۳۴۷.۳ هزار میلیارد ریال بوده که نسبت به اسفند سال ۱۴۰۰ که ۳۵۴۰۸.۸ هزار میلیارد ریال بود ۱۳.۹ درصد افزایش یافته است.

همچنین تسهیلات قرض‌الحسنه ۱۰.۱ درصد کل تسهیلات اعطایی بانک‌ها و موسسات اعتباری قرض‌الحسنه را تشکیل داده و حجم عمده عملکرد تسهیلاتی بانک‌ها مربوط به مرابحه ۳۷.۳ درصد و فروش اقساطی ۱۴.۵ درصد است.

به لحاظ عددی در پایان تابستان ۱۴۰۱ معادل ۴۰۹۱ هزار میلیارد ریال از کل تسهیلات اعطایی بانک‌ها و موسسات اعتباری کشور قرض‌الحسنه بوده که این میزان نسبت به اسفند سال قبل که ۳۰۹۱.۷ هزار میلیارد ریال بوده، ۳۲.۳ درصد رشد نشان می‌دهد. برپایه این گزارش، بررسی میزان تسهیلات پرداخت شده در بانک‌های تجاری کشور در پایان آخرین ماه تابستان ۱۴۰۱ نشان می‌دهد ۱۲.۵ درصد وام‌های بانک‌های تجاری قرض‌الحسنه بوده که با افزایش ۲۱.۸ درصدی نسبت به پایان سال قبل، از رقم ۸۶۸.۳ هزار میلیارد ریال به رقم ۱۰۵۷.۴ هزار میلیارد ریال رسیده است.

در بانک‌های تجاری کشور، سهم عمده تسهیلات پرداختی مربوط به مرابحه ۳۵.۳ درصد است که رقم آن از ۲۲۵۹.۴ هزار میلیارد ریال در پایان سال قبل به ۲۹۷۷.۶ هزار میلیارد ریال در پایان تابستان امسال رسیده که بیانگر رشد ۳۱.۸ درصدی در این مدت است. همچنین در این مدت، ۱۷.۵ درصد تسهیلات بانک‌های تجاری به رقم ۱۴۷۳.۷ هزار میلیارد ریال به تسهیلات فروش اقساطی اختصاص داشته که این رقم در اسفند سال قبل ۱۵۲۹.۳ هزار میلیارد ریال بوده است.

صمت مصوبه اخیر بانک مرکزی را بررسی کرد

پایان ملک‌داری بانک‌ها

قدرت تسهیلات‌دهی بانک‌ها افزایش می‌یابد

مریم غدیرپور
editor@smtnews.ir

راه‌اندازی صندوق سرمایه‌گذاری املاک و مستغلات، دسترسی بانک‌ها به نقدینگی بدون استفاده از منابع بانک مرکزی را ممکن می‌کند. باتوجه به سهم بزرگ شبکه بانکی از اقتصاد ایران، می‌توان گفت در صورت اصلاح نظام بانکی تا حد زیادی مسیر اصلاح ساختار اقتصادی طی شده است.

به‌اعتقاد تحلیلگران اقتصادی، بخش اعظم تحول در نظام بانکی از طریق تمرکز بر ترازنامه بانک‌ها قابل انجام است. یکی از مشکلات اساسی ترازنامه بانک‌ها، وجود حجم عظیمی از دارایی‌ها در سمت راست ترازنامه (دارایی‌ها) است که نقدشوندگی پایینی دارند و به آنها دارایی منجمد بانکی می‌گویند.

وقتی حجم دارایی‌های منجمد بانکی در ترازنامه زیاد شود، بانک با کاهش شدید نقدینگی مواجه می‌شود و قدرت ارائه تسهیلات برای تولید و سایر فعالیت‌ها را نخواهد داشت که این امر اختلال در تامین مالی تولید و کند شدن رشد اقتصاد را به‌دنبال دارد. بانک‌ها در این وضعیت معمولا به استقراض از بانک مرکزی و چاپ پول روی می‌آورند که نتیجه آن افزایش پایه پولی و تورم خواهد بود. بر همین اساس بانک مرکزی برای مولد کردن اموال در اختیار بانک‌ها، هفته گذشته از تصویب «ضوابط ناظر بر تملک واحدهای سرمایه‌گذاری «صندوق سرمایه‌گذاری با درآمد ثابت مختص اوراق دولتی»، «صندوق سرمایه‌گذاری املاک و مستغلات» و «صندوق سرمایه‌گذاری زمین و ساختمان» توسط بانک‌ها و موسسات اعتباری غیربانکی» خبر داد. طبق مجوز اخیر بانک مرکزی بانک‌ها می‌توانند اقدام به سپرده‌گیری برای صندوق‌های سرمایه‌گذاری کنند. صمت در این گزارش نظر کارشناسان را درباره آثار تصمیم جدید بانک مرکزی بر شبکه بانکی کشور جویا شده است.

عکس: صمت

به‌دلیل آثار سوء دارایی‌های منجمد در ترازنامه بانکی، بانک مرکزی سعی کرده با برنامه‌ای برای مولدسازی این دارایی‌ها و فروش اموال مازاد و خروج بانک‌ها از بنگاهداری در چارچوب برنامه کلان اصلاح نظام بانکی را پیاده‌سازی کند

راه‌اندازی ۳ نوع صندوق سرمایه‌گذاری برای بانک‌ها

بانک‌ها و موسسات اعتباری غیربانکی می‌توانند در اجرای تکالیف قانونی، واگذاری اموال مازاد، مولدسازی دارایی‌ها و تنوع‌بخشی به ابزارهای تجهیز منابع در بازار پول، با اخذ مجوز از بانک مرکزی و با رعایت قوانین و مقررات موضوعه نسبت به راه‌اندازی صندوق‌های سرمایه‌گذاری با درآمد ثابت مختص اوراق دولتی، املاک و مستغلات و زمین و ساختمان اقدام کنند. به گزارش ایسنا، در اجرای تکلیف مقرر در جلسه شورای پول و اعتبار مبنی بر اینکه «تملک سهام و واحدهای سرمایه‌گذاری نهادهای مالی» توسط بانک‌ها و موسسات اعتباری غیربانکی که به تشخیص بانک مرکزی در اجرای تکالیف قانونی، واگذاری اموال مازاد، مولدسازی دارایی‌ها و تنوع‌بخشی به ابزارهای تجهیز منابع در بازار پول انجام می‌شود، در چارچوب قوانین و مقررات موضوعه و با رعایت حدود مقرر در «دستورالعمل سرمایه‌گذاری در اوراق بهادار» و در چارچوب ضوابط اجرایی که توسط هیات عامل بانک مرکزی تعیین می‌شود، بانک ها مجاز فروش اوراق و همچنین تاسیس صندوق سرمایه گذاری خواهند بود. ضوابط ناظر بر تملک واحدهای سرمایه‌گذاری «صندوق سرمایه‌گذاری با درآمد ثابت مختص اوراق دولتی»، «صندوق سرمایه‌گذاری املاک و مستغلات» و «صندوق سرمایه‌گذاری زمین و ساختمان» توسط بانک‌ها و موسسات اعتباری غیربانکی» توسط هیات عامل بانک مرکزی به تصویب رسید. طبق اعلام بانک مرکزی، به‌موجب ضوابط مذکور، بانک‌ها و موسسات اعتباری غیربانکی می‌توانند در اجرای تکالیف قانونی، واگذاری اموال مازاد، مولدسازی دارایی‌ها و تنوع‌بخشی به ابزارهای تجهیز منابع در بازار پول، با اخذ مجوز از بانک مرکزی و با رعایت قوانین و مقررات موضوعه نسبت به راه‌اندازی صندوق‌های سرمایه‌گذاری با درآمد ثابت مختص اوراق دولتی، املاک و مستغلات و زمین و ساختمان اقدام کنند.

بانک اصلی‌ترین محل سرمایه‌گذاری مردم است

وحید زندی، کارشناس مسائل بانکی درباره مجوز بانک مرکزی به بانک‌ها برای سپرده‌گیری از طریق صندوق‌های سرمایه‌گذاری به صمت گفت: از املاک و مستغلات گرفته تا سهام و طلا و ارز همگی زمینه‌های سرمایه‌گذاری هستند که هر کدام به فراخور زمان، شخصیت سرمایه‌گذاری هر سرمایه‌گذار و ابزار سرمایه‌گذاری مناسب برای هر فرد، می‌توانند راه نجات وجوه نقدمان از گزند تورم باشند. این کارشناس مسائل بانکی با تاکید بر اینکه بانک اصلی‌ترین محل سرمایه‌گذاری و جمع‌آوری نقدینگی مردم در ایران به‌شمار می‌رود، اظهار کرد: بانک‌ها سرمایه اشخاص را در قالب سپرده‌های کوتاه‌مدت، میان‌مدت و بلندمدت جذب می‌کنند. برای افزایش جذابیت سرمایه‌گذاری در بانک‌ها سودی به سرمایه افراد تعلق می‌گیرد که میزان آن را دولت با عنوان نرخ بهره سالانه تعیین می‌کند.

▣ راهی برای اصلاح

وی در ادامه خاطرنشان کرد: به‌دلیل آثار سوء دارایی‌های منجمد در ترازنامه بانک‌ها طی سالیان گذشته، بانک مرکزی سعی کرده با برنامه‌ای برای مولدسازی این دارایی‌ها و فروش اموال مازاد و خروج بانک‌ها از بنگاهداری در چارچوب برنامه کلان اصلاح نظام بانکی را پیاده‌سازی کند. زندی با تاکید بر اینکه مصوبه اخیر بانک مرکزی کاملا به نفع بانک‌ها است، توضیح داد: با فروش دارایی‌های منجمد، قدرت پرداخت تسهیلات بانک‌ها نیز افزایش می‌یابد، چون سود حاصل از بهره تسهیلات بیشتر از نگهداری املاک برای بانک‌ها است. همچنین بانک‌ها با راه‌اندازی صندوق سرمایه‌گذاری می‌توانند در جذب سپرده فعال‌تر عمل کنند. وی هدف بانک مرکزی از صدور این مجوز برای بانک‌ها را تقویت سهم دارایی‌های نقدشونده در ترازنامه بانک‌ها اعلام کرد و گفت: باید دست‌کم ۳ درصد دارایی بانک‌ها در قالب اوراق دولتی نقدشونده باشد. این سیاست به این دلیل است که بانک‌ها بتوانند به‌جای اضافه‌برداشت از منابع نزد بانک مرکزی برای تامین نیاز به نقدینگی، اوراق خود را نقد کنند.

▣ سپرده حقوقی‌ها

وی در پاسخ به این پرسش که آیا حقوقی‌ها باتوجه به احتمال اخذ مالیات از سود سپرده‌های ثابت‌شان در بانک به سپرده‌گذاری در صندوق‌های بانکی ترغیب می‌شوند، توضیح داد: صندوق بانک‌ها محلی امن برای سپرده‌گذاری حقوقی‌ها است، زیرا صندوق‌ها فعلا معاف از مالیات هستند؛ از همین رو حقوقی‌ها می‌توانند اوراق با درآمد ثابت بخرند یا اینکه در صندوق‌های با درآمد ثابت سپرده‌گذاری کنند. مسلما سپرده‌گذاری حقوقی‌ها در صندوق‌های با درآمد ثابت، ساز کار راحت‌تری به لحاظ شرایط نقدشوندگی محسوب می‌شود. البته اینها در صورتی است که صندوق‌های با درآمد ثابت نیز حقوقی محسوب نشوند و مشمول مالیات نباشند. این کارشناس مسائل بانکی با اشاره به برخی اقدامات بانک مرکزی برای ماندگاری منابع مالی در سیستم بانکی کشور، گفت: براساس مصوبه شورای پول و اعتبار و «انتشار صکوک توسط بانک‌ها»، بانک‌ها می‌توانند مستقل از فضای بازار سرمایه برای خود اوراق منتشر کنند. این اوراق می‌تواند جعاله، اجاره، وکالت یا هر نوع دیگری از اوراق مالی-اسلامی، باشد، اما به‌دلیل مقبولیت بالای صندوق‌های با درآمد ثابت در بازار و مزایای اشاره‌شده به‌نظر می‌رسد اگر بانک‌ها از ظرفیت صندوق‌های تحت مدیریت خودشان استفاده کنند، نتیجه بهتری خواهند گرفت.

▣ صندوق، سد راه خروج نقدینگی

زندی با تاکید بر اینکه مصوبه یادشده به‌دلیل استثنائات در نظر گرفته شده و برخی ملاحظاتی که در آن لحاظ شده امکان انتقال تمامی سپرده‌ها از سیستم بانکی به صندوق بانک‌ها را ایجاد نمی‌کند، بیان کرد: بانک‌ها همچنان می‌توانند از مزایای سپرده‌گذاری منتفع شوند و بازار سرمایه نیز به‌عنوان مقصدی محتمل برای سرمایه‌گذاری، از ورود نقدینگی جدید بهره خواهد برد. وی در ادامه یادآور شد: از آنجا که اولویت مهم بانک مرکزی، کنترل رشد نقدینگی در راستای کنترل تورم است، راه‌اندازی صندوق‌های سرمایه‌گذاری اوراق، املاک و مستغلات می‌تواند زمینه استفاده بانک‌ها از دارایی‌های خود و کاهش نیاز به منابع بانک مرکزی را فراهم کند. این امکان می‌تواند برای بانک‌هایی که با کمبود نقدینگی مواجهند کارگشا باشد و پرداخت تسهیلات بیشتری را ممکن می‌سازد. در واقع تنوع‌بخشی روش‌های تامین مالی بانک‌ها، دیگر بهانه‌ای برای عدم مولدسازی دارایی‌ها و فروش اموال مازاد باقی نمی‌گذارد و هم دولت را در دستیابی به اهداف تورمی یاری خواهد کرد.

بانک مرکزی در ادامه برنامه جامع خود برای اصلاح نظام بانکی و ترازنامه بانک‌ها و افزایش قدرت تسهیلات‌دهی مجوز سپرده‌گیری از طریق صندوق‌های سرمایه‌گذاری را صادر کرده است

مجوزی برای کنترل تورم

علی اسماعیلی، کارشناس مسائل بانکی درباره مجوز بانک مرکزی به بانک‌ها برای سپرده‌گیری از طریق صندوق‌های سرمایه‌گذاری به صمت گفت: باتوجه به اینکه بانک مرکزی به انضباط مالی بانک‌ها اهمیت ویژه‌ای می‌دهد، وقتی بانک‌ها اضافه برداشت از بانک مرکزی نداشته باشند و بتوانند با تکیه بر منابع داخلی و بدون استفاده از منابع پرقدرت بانک مرکزی خود را اداره کنند، یکی از عوامل موثر بر رشد پایه پولی و نقدینگی کنار می‌رود و مسیر پیاده‌سازی برنامه کنترل تورم هموار می‌شود، به همین خاطر بانک مرکزی اجازه داده بانک‌ها از طریق فروش املاک در ایجاد صندوق سرمایه‌گذاری مشارکت کنند.

▣ تامین نقدینگی با ملک‌فروشی

وی افزود: بانک مرکزی در ادامه برنامه جامع خود برای اصلاح نظام بانکی و ترازنامه بانک‌ها و افزایش قدرت تسهیلات‌دهی این مجوز را صادر کرده است. در همین رابطه اسفند ۱۴۰۰ بانک مرکزی اعلام کرد بانک‌ها و موسسات اعتباری غیربانکی از هر گونه سرمایه‌گذاری در املاک و مستغلات از جمله خرید زمین، خرید و ساخت مجتمع‌های تجاری، اداری، مسکونی و مراکز خرید به‌طرقی غیر از اعطای تسهیلات اعم از مستقیم یا غیرمستقیم از طریق شرکت‌های زیرمجموعه ممنوعیت دارند.

همچنین بانک‌ها باید با فروش املاک مازاد نقدینگی موردنیازخود را تامین کنند. این کارشناس مسائل بانکی در پاسخ به این پرسش که آیا فروش املاک مازاد موجب زیان بانک‌ها می‌شود، گفت: از آنجایی که جهش قیمتی املاک و مستغلات بیشتر از تورم بوده، این فرض وجود دارد که فروشنده متضرر شده، اما بنا بر ادعای بانک مرکزی اگر این املاک مازاد بانک‌ها فروخته و نقدینگی حاصل از آن در پرداخت تسهیلات مصرف می‌شد، از محل بازگشت این تسهیلات دوباره تسهیلات جدید پرداخت می‌شد و سودی که از آن محل عاید بانک می‌شد، خیلی بیشتر از نگهداری املاک و مستغلات بود. ضمن اینکه هزینه‌های نگهداری املاک و مستغلات برای بانک بسیار بالا است؛ بنابراین فروش املاک مازاد موجب کاهش هزینه‌های جاری بانک می‌شود.

سخن پایانی

یکی از دلایل بانک‌ها در اصرار بر نگهداری اموال و املاک مختلف، تصور حفاظت از دارایی بانک‌ها در برابر نوسانات قیمتی است. حالا در اقدامی نو برای مولد شدن اموال در اختیار بانک‌ها، بانک مرکزی دوشنبه هفته گذشته، یعنی یک روز پس از دستور رئیس‌جمهوری برای جبران عقب‌ماندگی در مولدسازی دارایی‌ها، از تصویب «ضوابط ناظر بر تملک واحدهای سرمایه‌گذاری «صندوق سرمایه‌گذاری با درآمد ثابت مختص اوراق دولتی»، «صندوق سرمایه‌گذاری املاک و مستغلات» و «صندوق سرمایه‌گذاری زمین و ساختمان» توسط بانک‌ها و مؤسسات اعتباری غیر بانکی» خبر داد. بنا بر اعتقاد کارشناسان این اقدام بانک مرکزی منجر به افزایش نقدینگی شبکه بانکی می‌شود؛ بنابراین بانک‌ها دیگر برای پرداخت تسهیلات نیاز به خلق پول ندارند و کمبود منابع را با فروش ملک جبران می‌کنند. صندوق‌های بانکی همچنین محل امنی برای سپرده‌گذاران خواهد بود تا با آسودگی خیال در این سرمایه‌گذاری سهیم شوند.

کلانشهری محصور در نخاله‌های ساختمانی

اجرای قانون پسماند ضروری است

کلانشهر کرمانشاه با وجود جمعیت یک میلیون نفری و توسعه شهری تنها یک سایت دفن نخاله دارد که زیبنده کلانشهر کرمانشاه نیست و حل این مشکل در گرو اجرای درست قانون مدیریت پسماند است.
امروز با توسعه و گسترش شهرها و به تبع آن افزایش جمعیت شهرنشینی تولید پسماند نیز افزایش‌یافته و همین موضوع به معضلی برای مدیران شهری تبدیل‌شده اما در سایر کشورها آن را به فرصتی برای بازیافت و اشتغالزایی می‌دانند زیرا زباله و پسماند را به‌عنوان طلای کثیف تلقی می‌کنند.
زباله‌های ساختمانی یکی از انواع پسماندهای شهری است که مشکلات مختلف محیط زیستی را نیز به دنبال دارد، زیرا این پسماندها حاصل زائده‌های عمرانی و یا عملیات ساخت‌وساز است و چهره و نمای شهری را تحت تأثیر قرار می‌دهد که مستلزم توجه هرچه بیشتر مدیران شهری است.
قرار گرفتن در مرکزیت استان و بیش از یک میلیون نفر جمعیت کلانشهر کرمانشاه گسترش ساخت‌وسازها را به دنبال داشته که این گسترش سبب گشته شهر کرمانشاه در محاصره زباله‌های ساختمانی قرار گیرد به نحوی که در حاشیه شهر زباله‌های ساختمانی به راحتی قابل مشاهده است.

وجود حجم انبوه نخاله‌های ساختمانی در حاشیه شهر کرمانشاه به معضلی برای شهر تبدیل‌شده و نمای شهر را زشت کرده است

آغاز عملیات اجرایی پروژه‌های نهضت ملی مسکن نیز در شهر کرمانشاه و ساخت‌های واحدهای مسکونی برای ۳۳ هزار متقاضی حجم نخاله‌های ساختمانی را افزایش خواهد داد و باید دید مدیران شهری چه تدابیری برای حل معضل پسماندهای ساختمانی اندیشیده‌اند. هم اکنون تمامی مناطق شهری کرمانشاه به ویژه حاشیه رودخانه قره سو و شهرک‌های حاشیه‌ای شهر کرمانشاه مملو از زباله‌های ساختمانی است و افرادی که زباله‌های ساختمانی را حمل می‌کنند بدون نظارت و بررسی ابعاد زیست محیطی آن، نسبت تخلیه آن اقدام می‌کنند. در سال ۹۳ نخستین سایت بازیافت نخاله‌های ساختمانی کشور در کرمانشاه افتتاح و به بهره‌برداری رسید که توانایی بازیافت یک میلیون تن نخاله را دارا بوده و با اعتبار هفت میلیارد و ۴۰۰ میلیون تومانی کار خود را آغاز کرد. متاسفانه مشکلاتی که در سال‌های پس از بهره برداری بر سر راه این سایت بازیافت، نخستین سایت بازیافت نخاله ساختمانی کشور را به تعطیلی کشاند.

بلاتکلیفی نخاله‌های ساختمانی

صلاح‌الدین محمودی رئیس اداره مدیریت زیست محیطی و پسماند حفاظت محیط زیست کرمانشاه با اشاره به حجم انبوه زباله‌های ساختمانی در کرمانشاه، اظهار کرد: شهر کرمانشاه متأسفانه فاقد سایت اصولی و مجوزدار برای دفع نخاله‌های ساختمانی است و هم‌اکنون ۸۰ تا ۱۰۰ هزار تن پسماند عمرانی در کرمانشاه وجود دارد که روز به روز بر میزان آن افزوده می‌شود. به گزارش مهر، وی افزود: حدود ۱۰ سال است که موضوع سایت دفن زباله‌های ساختمانی در کرمانشاه مطرح شده که یک نقطه در ضلع جنوب شرق شهر کرمانشاه و ۲ نقطه در محدوده سراب نیلوفر برای این موضوع در نظر گرفته شده است. رئیس اداره مدیریت زیست محیطی و پسماند حفاظت محیط زیست کرمانشاه تصریح کرد: پسماندهای عمرانی علاوه بر آلودگی‌های محیط زیستی چهره زشتی را نیز برای شهر کرمانشاه رقم زده‌اند و بر اساس قانون مدیریت پسماند مسئول حل این موضوع شهرداری کرمانشاه است. محمودی بیان کرد: با توجه به مصوبه کارگروه مدیریت پسماند یک ماه برای تعیین تکلیف پسماندهای عمرانی به شهرداری کرمانشاه زمان داده شده تا موضوع را حل کند.

▣ احیای سایت بازیافت نخاله ساختمانی کرمانشاه

وی ادامه داد: مجوز سایت ضلع جنوب شرق شهر کرمانشاه طی سالیان گذشته صادر شده و برای ۲ نقطه دیگر نیز مجوزهای لازم صادر خواهد شد اما تاکنون اراده‌ای از سوی شهرداری برای حل مشکل مشاهده نشده است. هایده شیرزادی مدیرعامل شرکت بازیافت کرمانشاه در گفتگو با خبرنگار مهر می‌گوید: پس از آغاز به کار سایت بازیافت نخاله ساختمانی در سال ۹۳ و مشکلات زیست محیطی که به دلیل نزدیکی به شهر به وجود آمد فعالیت این سایت متوقف شد. وی ادامه داد: پس از مدتی که مشکل تعیین تکلیف محل این سایت حل شد، مشکل مسیر ارتباطی برای این محل بر احیا مجدد سایت بازیافت نخاله کرمانشاه گره انداخت. شیرزادی خاطرنشان کرد: تمامی تجهیزات و امکانات مورد نیاز راه‌اندازی مجدد این سایت تهیه شده و فقط منتظر اصلاح مسیر تردد به این محل هستیم که امیدواریم مسئولین هرچه سریع‌تر نسبت به حل این مشکل اقدام کنند. وی با اشاره به مزیت‌هایی که راه اندازی این سایت بازیافت برای کرمانشاه خواهد داشت، افزود: سایت بازیافت نخاله ساختمانی کرمانشاه علاوه بر قضیه زیست محیطی از نظر زیبایی و اشتغالزایی نیز مؤثر خواهد بود.

کرمانشاه دارای یک سایت دفن نخاله ساختمانی

برومند نامداری معاون خدمات شهری کرمانشاه با اشاره به رهاسازی نخاله‌های ساختمانی در حاشیه شهر کرمانشاه اظهار کرد: هم اکنون یک سایت دفن زباله در سراب قنبر کرمانشاه فعال است و ۲ سایت دیگر نیز در حال راه اندازی است. وی افزود: یک سایت بازیافت نخاله ساختمانی در سال ۹۳ راه اندازی شد اما به دلیل آنکه در نزدیکی شهر کرمانشاه قرار داشت و مشکلات محیط زیستی به دنبال داشت و همچنین نبود مسیر تردد ماشین آلات تعطیل شد. معاون خدمات شهری کرمانشاه تصریح کرد: هم اکنون زمین مناسبی برای سایت بازیافت در نظر گرفته شده اما بهسازی مسیر عبوری نیازمند اعتبار است. نامداری بیان کرد: در قانون مدیریت پسماند تولید کننده زباله مسئول جمع آوری نیز است و شهرداری باید نسبت به مدیریت جمع آوری و دفن اقدام کند و هم اکنون نیز در حال انجام این اقدام برای نخاله‌های ساختمانی هستیم. وی عنوان کرد: بر اساس قانون جدید تدوین شده در شهر کرمانشاه شرکت‌های تخریب و جمع آوری نخاله ساختمانی باید نسبت به اخذ مجوز اقدام کنند و در مرحله بعد زباله را به سایت‌ها تحویل دهند. معاون خدمات شهری کرمانشاه با اشاره به اینکه مقدمات اجرای طرح آماده شده است، گفت: در صورت اجرا شدن این مهم با متخلفان برخورد خواهد شد و ماشین آلات حمل و نقل نیز جریمه می‌شوند و گشت‌های نظارتی نیز توسط شهرداری بر کار تخریب ساختمان‌ها نظارت می‌کنند. نامداری با اشاره به اینکه برآورد دقیقی از تولید نخاله‌های ساختمانی در دست نیست، تاکید کرد: هم اکنون تمام مناطق شهری کرمانشاه به ویژه نقاط حاشیه‌ای با این مشکل دست به گریبان هستند و به مالکانی که نسبت به رها سازی نخاله در کوچه و معابر اقدام می‌کنند تذکر داده می‌شود. وی خاطر نشان کرد: در صورت اجرای کامل طرح جمع آوری نخاله‌های ساختمانی در شهر کرمانشاه با همکاری پلیس راهنمایی و رانندگی و مقام قضائی مشکلات زیست محیطی نیز کاهش خواهد یافت.

لزوم جمع‌آوری و ساماندهی پسماندهای ساختمانی

علی صدری از شهروندان کرمانشاهی در گفت‌وگو با مهر اظهار کرد: وجود حجم انبوه نخاله‌های ساختمانی در حاشیه شهر کرمانشاه به معضلی برای شهر تبدیل‌شده است زیرا نمای شهر را زشت کرده است. وی افزود: اگر به سمت شهرک‌های حاشیه‌ای شهر کرمانشاه حرکت کنیم بدون تردید با تپه‌هایی از نخاله‌های ساختمانی را به وضوح مشاهده می‌کنیم که چگونه در حریم شهر این نخاله‌ها رها شده‌اند. این شهروند کرمانشاهی با اشاره به اینکه شهرداری در هنگام صدور پروانه ساختمانی مبلغی با عنوان عوارض نخاله ساختمانی دریافت می‌کند، تصریح کرد: با وجود اخذ مبلغ اما شهرداری نسبت به ساماندهی این نخاله‌ها اقدام نمی‌کند و همچنان زباله‌های ساختمانی در شهر رها می‌شوند. صدری خاطر نشان کرد: وجود حجم انبوه پسماند در مکان معین قطعاً در مراحل بعدی آلودگی زیست محیطی را به دنبال دارد و به محلی برای تخلیه سایر زباله‌ها نیز تبدیل خواهد شد. شهروند دیگر کرمانشاهی که ساکن یکی از محلات حاشیه‌ای در شهر کرمانشاه است با انتقاد از نبود برخورد قانونی لازم با منتقل کنندگان نخاله‌های ساختمانی، گفت: سالیانی است که مردم شهرک پردیس در شمال غربی شهر کرمانشاه از وجود نخاله‌های ساختمانی در مسیر تردد به این شهرک رنج می‌برند. وی ادامه داد: روزانه با گزارش به شهرداری منطقه شاهد پاکسازی این نخاله‌ها هستیم اما متأسفانه روز بعد مجدد با نخاله‌های جدیدی رو به رو می‌شویم. این شهروند کرمانشاهی با ابراز گلایه از نبود قانون برخورد با رها کنندگان این نخاله‌ها، تصریح کرد: اگر قانونی برای برخورد با کسانی که این نخاله‌ها را تولید و نسبت به رها سازی آن اقدام می‌کنند باشد دیگر شاهد این چهره زشت شهرک‌های حاشیه‌ای نخواهیم بود.

سخن پایانی

باافزایش جمعیت شهرنشینی تولید پسماند نیز افزایش‌یافته و همین موضوع به معضلی برای مدیران شهری تبدیل‌شده اما در سایر کشورها آن را به فرصتی برای بازیافت و اشتغالزایی می‌دانند زیرا زباله و پسماند را به‌عنوان طلای کثیف تلقی می‌کنند.زباله‌های ساختمانی یکی از انواع پسماندهای شهری است که مشکلات مختلف محیط زیستی را نیز به دنبال دارد، زیرا این پسماندها حاصل زائده‌های عمرانی و یا عملیات ساخت‌وساز است و چهره و نمای شهری را تحت تاثیر قرار می‌دهد که مستلزم توجه هرچه بیشتر مدیران شهری است.

شرکت ملی گاز ایران
شرکت گاز استان اردبیل
(سهامی خاص)

نوبت دوم
شناسه ۱۴۱۸۹۹۵

«آگهی مناقصه عمومی یک مرحله‌ای»
شماره ۰۳۰-۱۴۰۱-۸۲۳
کد فراخوان پایگاه ملی اطلاع رسانی مناقصات ۵۳۱۳۲۷۳۹
اداره کل روابط عمومی وزارت نفت (شماره مجوز: ۶۲۹۸-۱۴۰۱)

شرکت گاز استان اردبیل در نظر دارد بصورت مناقصه پروژه گازرسانی به حفره‌های خالی، ساخت و نصب انشعابات پلی‌اتیلن و فولادی در شهرستان نیر، بخش‌ها و روستاهای تابعه را مطابق مشخصات فنی و استانداردهای شرکت ملی گاز ایران از طریق سامانه تدارکات الکترونیکی دولت (ستاد) برگزار و به پیمانکار حائز شرایط واگذار نماید.

الف- احداث شبکه توزیع گاز پلی اتیلن به اقطار ۶۳، ۹۰ و ۱۶۰ میلیمتر و به متراژ ۷۰۰۰ متر.
ب - ساخت و نصب ۲۲۵ انشعاب پلی اتیلن طبق نقشه استاندارد SC-۷۰۴۰
ج - ساخت و نصب ۷۵ انشعاب پلی اتیلن طبق نقشه استاندارد SM-۶۲۳۱
د - ساخت و نصب ۲۵ انشعاب فولادی طبق نقشه استاندارد SM-۶۰۰۷-Z

بدین‌منظور از کلیه شرکت‌ها و پیمانکاران متخصص واجد شرایط که توانایی و ظرفیت خالی انجام کار را دارند با داشتن رتبه‌بندی و گواهی تائید صلاحیت در رشته تأسیسات و تجهیزات با پایه ۵ ثبت شده در سامانه ساجار به همراه گواهینامه تائید صلاحیت ایمنی امور پیمانکاران از وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی و ضمن واریز مبلغ ۳۵۰/۰۰۰ ریال (سیصدوپنجاه هزار ریال) به‌حساب شبا IR۱۰۰۱۰۰۰۰۴۰۰۱۱۱۸۱۰۴۰۲۱۱۲۷ تمرکز وجوه درآمد شرکت‌های دولتی- شرکت گاز استان اردبیل با شناسه واریز ۳۰۷۱۱۸۱۷۵۲۹۲۶۰۰۸۴۱۲۷۱۰۰۰۰۰۰۰۰ از بابت خرید اسناد اقدام نمایند. کلیه مراحل برگزاری مناقصه از دریافت اسناد مناقصه تا ارائه پیشنهاد مناقصه‌گران و بازگشائی پاکت‌ها از طریق درگاه سامانه تدارکات الکترونیکی دولت (ستاد) به آدرس WWW.setadiran.ir انجام خواهد شد و لازم است مناقصه‌گران در صورت عدم عضویت قبلی مراحل ثبت‌نام در سایت مذکور و دریافت گواهی امضای الکترونیکی را جهت شرکت در مناقصه محقق سازند.

پیشنهادهایی که در سامانه ستاد ثبت نشده باشند فاقد اعتبار بوده و غیر قابل بررسی می‌باشند.

توجه: در اجرای ماده ۳ قانون حداکثر استفاده از توان فنی و مهندسی تولیدی و صنعتی و اجرائی کشور رعایت بخشنامه شماره ۱۳۸۱/۱۰/۱۴-۱۰۶/۲۸۷۲۰۶ معاون رئیس‌جمهور و رئیس سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور الزامی است.

تضمین معتبر شرکت در فرآیند ارجاع کار به صورت یک یا ترکیبی از ضمانتنامه‌های موضوع بندهای (الف)، (ب)، (ب)، (ج)، (چ) و (ح) ماده(٤) آئین‌نامه تضمین معاملات دولتی هیأت وزیران به شماره ۱۲۳۴۰۲/ت ۵۰۶۵۹ هـ مورخ ۹۴/۹/۲۲ بوده باشد.

۱- مبلغ و نوع تضمین شرکت در فرآیند ارجاع کار: سپرده شرکت در فرآیند ارجاع کار به مبلغ ۱/۱۴۰/۰۰۰/۰۰۰ ریال (یک میلیارد و یکصد و چهل میلیون ریال) به صورت ضمانتنامه معتبر بانکی که برای مدت سه ماه معتبر بوده و تا سه ماه دیگر نیز قابل تمدید باشد و یا واریز به حساب شبا IR ۳۲۰۱۰۰۰۰۴۰۰۱۱۱۸۱۰۶۳۷۶۹۵۸ تمرکز وجوه سپرده - شرکت گاز استان اردبیل با شناسه واریز ۹۴۴۱۱۸۱۷۵۲۹۲۶۰۰۹۲۹۹۹۹۰۰۰۰۰۰۰۰

۲- تاریخ شروع فروش اسناد: روز شنبه مورخ ۱۴۰۱/۰۹/۱۹ از ساعت ۰۸:۰۰

۳- تاریخ پایان فروش اسناد: روز چهارشنبه مورخ ۱۴۰۱/۰۹/۲۳ قبل از ساعت ۱۹:۰۰

٤- تاریخ تسلیم پیشنهاد قیمت: روز دوشنبه مورخ ۱۴۰۱/۱۰/۰۵ قبل از ساعت ۱۲:۳۰

۵- تاریخ بازگشائی: روز چهارشنبه مورخ ۱۴۰۱/۱۰/۰۷ رأس ساعت ۸:۱۵ در ساختمان مرکزی شرکت گاز استان اردبیل.

ضمناً آگهی فوق در شبکه اطلاع‌رسانی نفت و انرژی «شانا» در قسمت مناقصه و مزایده به آدرس WWW.SHANA.IR و شبکه اطلاع‌رسانی شرکت گاز استان اردبیل به آدرس WWW.NIGC-AR.IR درج گردیده است.

تلفن تماس: ۳۳۷۴۳۷۸۲ - ۰۴۵

تاریخ انتشار نوبت اول: ۱۴۰۱/۰۹/۱۳ تاریخ انتشار نوبت دوم: ۱۴۰۱/۰۹/۱۵ روابط عمومی شرکت گاز استان اردبیل

شرکت پالایش نفت امام خمینی (ره) شازند (سهامی خاص)

نوبت دوم
شناسه ۱۴۱۷۸۴۵

«آگهی فراخوان مناقصه عمومی فشرده (یکپارچه) یک مرحله‌ای»
شماره ۱۴۰۱/۳۰ - شماره مجوز ۶۲۱۴_۱۴۰۱
تحت عنوان حمل MTBE از بندر ماهشهر به محل سایت شرکت پالایش نفت امام خمینی(ره) شازند (همزمان با ارزیابی کیفی)

شرکت پالایش نفت امام خمینی(ره) شازند در نظر دارد فراخوان جهت برگزاری مناقصه عمومی یک‌مرحله‌ای صدرالاشاره به شماره فراخوان ۲۰۰۱۰۹۲۴۴۷۰۰۰۲۰ را از طریق سامانه تدارکات الکترونیکی دولت (ستاد) برگزار نماید. ضمناً خاطرنشان می‌سازد کلیه مراحل برگزاری فراخوان اعم از دریافت و تحویل اسناد مناقصه تا ارسال دعوتنامه و سایر مراحل مناقصه، از طریق درگاه سامانه تدارکات الکترونیکی دولت به آدرس www.setadiran.ir انجام خواهد شد. ضمناً تاریخ انتشار فراخوان در سامانه ستاد مورخ ۱۴۰۱/۰۹/۱۶ می‌باشد. شرکت‌های واجد شرایط می‌بایست ضمن مطالعه اسناد جهت اطلاع از موضوع مناقصه، اسناد ارزیابی کیفی را مطابق با دستورالعمل مندرج در استعلام ارزیابی بررسی و تکمیل و بهمراه مستندات فرآیند مناقصه (پاکات الف و ج) در سامانه بارگذاری نمایند.

۱- موضوع مناقصه:

الف) شرح مختصر کار:

ردیف	شماره مناقصه	موضوع مناقصه	مدت زمان انجام کار	مبلغ تضمین شرکت در فرآیند ارجاع کار (ریال)
۱	۱۴۰۱/۳۰	حمل MTBE از بندر ماهشهر به محل سایت شرکت پالایش نفت امام‌خمینی(ره) شازند	یکسال شمسی	۲۴،۳۹۶،۰۰۰،۰۰۰

ب) شرایط متقاضی:

ب-۱- داشتن شخصیت حقوقی، شماره اقتصادی و شناسه ملی.
ب-۲- داشتن امکانات، توانایی مالی، نیروی انسانی، تجربه کافی، سوابق کار مفید و مرتبط با موضوع مناقصه و گواهی حسن انجام کار از کارفرمایان قبلی.
ب-۳- داشتن گواهی راهداری و حمل‌ونقل جاده‌ای.
ب-٤- توان ارائه تضمین شرکت در فرآیند ارجاع کار و همچنین توان ارائه تضمین انجام تعهدات مطابق آئین‌نامه تضمین برای معاملات دولتی
ب-۵- داشتن صورت‌های مالی حسابرسی شده توسط سازمان حسابرسی یا اعضای جامع حسابداران رسمی مطابق با ماده ۲ آیین‌نامه راهکارهای افزایش ضمانت اجرایی و تقویت حسابرسی(درصورت برنده شدن در مناقصه مربوط به سال قبل از انعقاد قرارداد و به تشخیص کارفرما)

ج) برآورد هزینه انجام موضوع مناقصه معادل ۹۱۹،۸۰۰،۰۰۰،۰۰۰ (به حروف: نهصد و نوزده میلیارد و هشتصد میلیون) ریال می‌باشد.

۲) کلیه اشخاص حقوقی واجد شرایط بند «ب» می‌توانند مطابق تاریخ‌های مندرج در آگهی فرخوان جهت دریافت اسناد مناقصه به آدرس اینترنتی سامانه تدارکات الکترونیکی دولت (ستاد) مراجعه نمایند و پس از دریافت اسناد، کلیه مدارک و مستندات مندرج در آن را مطالعه، تکمیل و در مهلت مقرر در سامانه ستاد بارگذاری نمایند. ضمناً ارزیابی کیفی متقاضیان بصورت غیرحضوری و صرفاً از طریق سامانه ستاد صورت خواهد پذیرفت. بدیهی است بارگذاری اسناد و مدارک مناقصه از سوی متقاضیان بعد از مهلت مقرر مقدور نمی‌باشد.

۳) مهلت دریافت و بارگذاری اسناد:

۳-۱- مهلت دریافت اسناد استعلام ارزیابی کیفی و اسناد مناقصه: چهارشنبه ۱۴۰۱/۰۹/۲۳
۳-۲- مهلت ارسال پاسخ استعلام ارزیابی کیفی و بارگذاری پاکات مناقصه: چهارشنبه ۱۴۰۱/۱۰/۰۷
۳-۳- تاریخ گشایش مستندات ارزیابی کیفی: پنجشنبه ۱۴۰۱/۱۰/۰۸
۳-٤- تاریخ گشایش پاکات اسناد مناقصه متعاقباً اعلام می‌گردد.

٤) نام و نشانی دستگاه مناقصه‌گزار: شرکت پالایش نفت امام‌خمینی(ره) شازند واقع در استان مرکزی، اراک، کیلومتر ۲۰ جاده بروجرد- **تلفن تماس ۳۳۴۹۱۰۹۵-۰۸۶ و تلفکس ۳۳۶۷۳۷۰۱-۰۸۶**

اطلاعات تماس سامانه ستاد جهت انجام مراحل عضویت در سامانه: **مرکز تماس: ۴۱۹۳۴-۰۲۱**
دفتر ثبت‌نام: ۸۸۹۶۹۷۳۷ و ۸۵۱۹۳۷۶۸
آدرس اینترنتی:
WWW.IKORC.IR
WWW.SHANA.IR

تاریخ انتشار نوبت اول: ۱۴۰۱/۰۹/۱۲ تاریخ انتشار نوبت دوم: ۱۴۰۱/۰۹/۱۵ روابط عمومی شرکت پالایش نفت امام خمینی(ره) شازند

سه‌شنبه
۱۵ آذر ۱۴۰۱- ۱۱ جمادی‌الاول ۱۴۴۴ - ۶ دسامبر ۲۰۲۲- شماره ۲۲۱۵-پیاپی ۳۵۳۳

صمت
صنعت معدن تجارت

منشور اخلاق حرفه‌ای روزنامه‌نگاری در روزنامه صمت: www.smtnews.ir/about.html

صاحب امتیاز: موسسه فرهنگی و مطبوعاتی «صمت»
مدیرمسئول: ناصر بزرگمهر
سردبیر:عاطفه خسروی

سازمان آگهی‌ها: ۸۸۷۲۲۷۳۲ - ۰۹۹۹۹۱۹۵۷۶۱
ایمیل آگهی‌ها: ads.smtnews@gmil.com
تلفن: ۸۲۱۹۰ - نمابر:(داخلی-۱۰۴) پیامک: ۳۰۰۰۸۲۱۹۰
امور مشترکین: ۸۸۷۲۲۷۳۵ - روابط عمومی: ۸۸۱۰۵۳۰۹
توزیع و سازمان شهرستان‌ها: ۸۸۷۲۲۷۳۵
تهران، خیابان قائم‌مقام فراهانی - کوچه آزادگان شماره ۲۶ - کد پستی ۱۵۸۶۷۳۳۸۱۱
روابط عمومی: pr@smtnews.ir
امور استان‌ها: ostanha@smtnews.ir
چاپخانه: هنر سرزمین سبز

info@smtnews.ir
www.smtnews.ir
instagram.com/smtnewspaper
telegram.me/smtnews
tozi.smtnews@gmail.com

روزنامه صمت با رتبه ۱
در میان روزنامه‌های تخصصی مقام ۱
در میان روزنامه‌های اقتصادی مقام ۲

عضو انجمن مدیران روزنامه‌های غیردولتی
عضو انجمن مدیران رسانه
عضو تعاونی مطبوعات

کارتون روز

بدون شرح

طرح: حسین علیزاده

نظر برخی نمایندگان مجلس درباره وزارت راه و شهرسازی

تفکیک، شاید وقتی دیگر

امسال طرح تفکیک وزارت صمت مطرح شد که در نهایت با مصوبه مجلس از اولویت خارج و مقرر شد برای بررسی مجدد موضوع دولت باید لایحه جدید مبنی بر درخواست و دلایل این تفکیک ارائه کند. علاوه بر وزارت صمت، طرح تفکیک وزارت راه و شهرسازی هم روی میز است که البته تا حدی از تک و تا افتاده است. کمیسیون عمران مجلس در تابستان جاری طرح تفکیک وزارت راه و شهرسازی را ارائه کرد. طبق این طرح وزارت راه و شهرسازی به «راه» و «مسکن و شهرسازی» تفکیک می‌شود. اکنون زمزمه‌های تفکیک این دو وزارتخانه به گوش می‌رسد. مخالفان بر این مسئله که کارکرد بخش راه و مسکن با یکدیگر تفاوت دارد اتفاق‌نظر دارند و موافقان نیز می‌گویند که تفکیک این دو وزارتخانه بار دیگر بار مالی جدید روی دوش دولت و در عین خلاف برنامه پنجم توسعه است. برخی نیز بر این عقیده‌اند که اساسا طرح این تفکیک در شرایط فعلی بی‌مورد است. به هر حال باید دید در نهایت واکنش مجلس به این طرح چه خواهد بود.

بر اساس برنامه پنجم توسعه برای کوچک‌سازی دولت قرار بر این شد تا برخی از وزارت خانه‌ها ادغام شوند. وزارت راه و ترابری و مسکن و شهرسازی یکی از وزارتخانه‌هایی بود که در لیست این ادغام‌سازی بود. قرار بود ۲۲ وزارتخانه به ۱۷ عدد کاهش یابد. از این جهت در ۴ خرداد ۱۳۹۰ لایحه وظیفه‌ها و اختیارات وزارت را به مجلس داد.در تاریخ ۳۱ خرداد ۱۳۹۰ با تصویب مجلس شورای اسلامی و در یکم تیر تایید شورای نگهبان قانون اساسی، وزارت راه و ترابری با وزارتخانه مسکن و شهرسازی ادغام شد.

تفکیک باید انجام شود اما نه با عجله

علی اکبر بسطامی، نماینده مجلس نیز درباره تفکیک وزارتخانه راه و شهرسازی به مهر گفت: تفکیک وزارتخانه راه و شهرسازی یکی از الزاماتی است که باید انجام شود، چرا که از نظر مسئولیتی هم این دو موضوع با یکدیگر هیچ سنخیتی ندارد بنابراین باید تفکیک شوند. وی در ادامه درباره لزوم تفکیک این وزارتخانه افزود: درحال‌حاضر در بخش راه در استان‌های محروم هیچ اقدامی نکرده‌ایم درباره مسکن هم همچنین هیچ اتفاقی رخ نداد و باید این وزارتخانه تفکیک شود. این نماینده در پایان بیان کرد: البته تفکیک این وزارتخانه نیاز به زمان دارد چرا که هر کاری را باعجله انجام داده‌ایم ضرر کردیم بنابراین اول باید بررسی‌ها صورت گیرد تا مشکلی ایجاد نشود

■ تفکیک راه حل بحران نیست

کمال حسین پور عضو کمیسیون عمران درمورد تفکیک وزارت راه و شهرسازی درحال‌حاضر می‌تواند شرایط را تغییر دهد گفت: درحال‌حاضر تفکیک وزارتخانه راه‌حل درستی برای برطرف‌سازی مشکلات مسکن و راه نیست.

وی در ادامه بیان کرد: درحال‌حاضر بهتر است دولت هرچه سریع‌تر وزیر را انتخاب کند چرا درحال‌حاضر مشکلات مسکن و راه را یک نفر هم می‌تواند برطرف سازد ولی چاره کار تفکیک درحال‌حاضر نیست. ضو کمیسیون عمران در پایان دلیل اینکه این وزارتخانه درحال‌حاضر تفکیک نشود گفت: اگر اوایل دولت بود وقت برای تفکیک و هماهنگی وجود داشت که دولت با مجلس مخالفت کرد و این باعث شد تا تفکیک وزارتخانه به تاخیر بیافتد و درحال‌حاضر هم مجلس با تفکیک آن‌هم در این زمان مخالف است.

■ امروز، وقت تفکیک نیست

مجتبی یوسفی؛ عضو کمیسیون عمران درمورد تفکیک وزارتخانه راه و شهرسازی گفت: در ابتدای دولت سیزدهم پیشنهاد تفکیک وزارتخانه داده شد اما در آن زمان نه دولت راضی بود و نه اینکه رای نمایندگان به حد نصاب رسید بنابراین این تفکیک صورت نگرفت و امروز برای این تفکیک دیگر وقت نیست.

وی در ادامه چرایی اینکه درحال‌حاضر وقت تفکیک نیست گفت: در شرایط فعلی که در بحران هستیم نمی‌توان این کار را انجام داد به طور مثال در میدان جنگ نمی‌توان گفت لشکر بیایید می‌خواهیم آرایش جنگی را تغییر دهیم درحال‌حاضر هم همین وضعیت است در شرایط بحران هستیم بحران مسکن و راه خودش دست‌کم از جنگ ندارد بنابراین درحال‌حاضر این اصلا به صلاح نیست.

مجتبی یوسفی در ادامه بیان کرد: تفکیک وزارتخانه یک سال تا یک سال و نیم زمان می‌برد و این هم دلیل دیگری است که الان موقع تفکیک نیست را نشان می‌دهد اگر اول کار دولت بود زمان برای تفکیک داشتیم و هماهنگی هم انجام می‌شد اما امروزه هماهنگی نمی‌شود کرد. این عضو کمیسیون در پایان بیان کرد: درحال‌حاضر دولت وزیر را معرفی کند تا بحران مسکن و راه بیشتر از این به چشم نخورده است این بحران‌ها با مدیریت بهبود پیدا خواهد کرد.

■ امروز بهترین فرصت تفکیک وزارتخانه

حجت الله فیروزی پور؛ نماینده مجلس درباره تفکیک وزارت راه و شهرسازی درباره تفکیک وزارتخانه راه و مسکن گفت: با توجه به اینکه کمیسیون عمران با طرح تفکیک این وزارتخانه موافق است اما به نظر می‌رسد که دولت تمایلی به اجرایی شدن این تفکیک ندارد.

وی درباره لزوم تفکیک این وزارتخانه نیز بیان کرد: وزارت و را و شهرسازی ربطی به مسکن ندارد و ادغام این وزارتخانه‌ها از اول هم اشتباه بود، چرا که یک نفر نمی‌تواند هم مشکل راه را حل کند هم مسکن را، این دو اساسا با یکدیگر مرتبط نیستند، از سوی دیگر درحال‌حاضر در بخش حمل‌ونقل زمینی، دریایی و هوایی مشکلات زیادی هست که باید به آن رسیدگی شود، مشکلات حوزه مسکن نیز دیگر احتیاج به بازگو کردن ندارد. این نماینده در پایان بیان کرد: بهترین زمان تفکیک می‌تواند همین امروز باشد، چرا که وزیر در وزارتخانه نیست و این می‌تواند فرصت مناسبی برای تفکیک این وزارتخانه باشد.

سخن پایانی

با توجه به صحبت‌های اخیر نمایندگان، به نظر می‌رسد تفکیک وزارت راه و شهرسازی درحال‌حاضر انجام نخواهد شد و این وزارتخانه همچنان به کار خود ادامه خواهد داد چرا که پس از تفکیک وزارتخانه مشکلات هماهنگی سازمان‌ها حدود دوسال طول خواهد کشید و این وقت زیادی است که باعث شده تا این تفکیک وقت دیگری صورت گیرد.

به علاوه اینکه بسیاری تاکید دارند اگر بر تفکیک وزارتخانه‌ها اصرار است، باید تلاش شود این اقدام حداقل آثار منفی را داشته و در ازای هزینه زیادی که بر دوش ملت می‌گذارد و کندی انجام امور، فوایدی هم داشته باشد.

با این‌همه تجربه نشان داده تفکیک و ادغام وزارتخانه‌ها کمک زیادی به کاستن از ناکارآمدی دستگاه اداری کشور و یا کوچک شدن دولت نکرده است. بر همین اساس گروهی تاکید دارند کوچک کردن و چابکی دولت با کاستن از وظایف، ماموریت‌ها، دخالت‌ها و تصدی‌های آن محقق می‌شود نه از طریق کم کردن از عدد وزارتخانه‌ها.

خبر روز

تدوین سند مدیریت تنش آبی کشور

معاون راهبری و نظارت بر بهره‌برداری شرکت آبفای کشور از تدوین سند مدیریت تنش آبی سالانه در کنار اجرای ۸۰ پروژه اضطراری برای مقابله با بحران آب در کشور خبر داد و گفت: هم‌اکنون فرآیند آبرسانی به ۱۰ هزار روستای کشور به صورت سیار انجام می‌شود. به گزارش وزارت نیرو، هاشم امینی معاون راهبری و نظارت بر بهره‌برداری شرکت آبفای کشور با اشاره به کاهش ذخایر منابع آبی کشور، از پیش‌بینی برنامه‌های مقابله با تنش آبی در شهرها و آبرسانی سیار در روستاهای کشور خبر داد. معاون راهبری و نظارت بر بهره‌برداری شرکت آبفای کشور در همین زمینه تصریح کرد: هم‌اکنون ۲۵۷ تصفیه‌خانه فاضلاب در دست بهره‌برداری است. وی از پیش‌بینی برنامه‌های مختلف برای مقابله با تنش آبی امسال و سال آینده خبر داد و گفت: این مهم شامل طرح‌های اضطراری، طرح‌های اولویت‌دار، تدوین سند مدیریت تنش آبی سالانه، تدوین برنامه جامع چهار ساله و برگزاری جلسات فنی و کارشناسی با شرکت‌های آبفا و آب منطقه‌ای می‌شود. امینی در تشریح تدوین برنامه جامع چهار ساله توضیح داد: افزایش ظرفیت مخازن آب؛ حفر، تجهیز و بازسازی چاه؛ پروژه‌های ارتقای کیفی و احداث و بازسازی خطوط انتقال، توزیع و ایستگاه پمپاژ از جمله مواردی است که در این حوزه پیگیری و اجرایی می‌شود.

■ پیش‌بینی ۸۰ پروژه اضطراری

معاون شرکت آبفای کشور با اشاره به برنامه‌ریزی برای پیشبرد ۸۰ پروژه اضطراری در تأمین آب شرب، اضافه کرد: هم‌اکنون ۲۸۷ شهر در معرض تنش آب شرب هستند که از این بین ۸۷ شهر در وضعیت اضطراری قرار دارند؛ اعتبار مورد نیاز برای اجرای پروژه‌های اضطراری تأمین آب شرب برابر با ۱۰۸ هزار میلیارد ریال است.

■ اجرای طرح جهاد آبرسانی

وی در ادامه به طرح آبرسانی سیار در روستاهای کشور اشاره کرد و افزود: به‌رغم سرمایه‌گذاری‌های صورت گرفته در سالیان اخیر برای ایجاد تأسیسات آبرسانی در روستاها و شهرها و همچنین اجرای طرح جهاد آبرسانی برای تأمین آب ۱۰ هزار روستای کشور توسط وزارت نیرو، همچنان تعداد قابل ملاحظه‌ای از روستاهای کشور به دلایل مختلف از جمله خشکسالی و از بین رفتن منابع آبی، کمبود آب در فصول گرم سال، سخت‌گذر بودن و فاصله زیاد از منابع آبی و یا عدم توجیه اقتصادی؛ توسط تانکرهای سیار، آبرسانی می‌شوند. معاون راهبری و نظارت بر بهره‌برداری شرکت آبفای کشور در پایان با تاکید بر ضرورت تأمین اعتبار به منظور اجرای طرح‌های آبرسانی سیار، خاطرنشان کرد: با توجه به لزوم تجهیز ناوگان آبرسانی تانکری در سطح کشور به منظور پاسخگویی به شرایط اضطراری، در سال‌های ۱۴۰۱ و ۱۴۰۲، خریداری ۵۰۰ دستگاه تانکر آبرسانی ضروری است.

زیر ذره‌بین

دولت در اخذ مالیات از مسافران رکورد زد!

عوارض خروج از کشور یکی از منابع درآمدی برای دولت است که میزان آن هر سال در لایحه بودجه تعیین می‌شود. با این حال برخلاف سال‌های گذشته در لایحه بودجه سال ۱۴۰۱، میزان عوارض خروج از کشور برای هر نفر مشخص نشد بلکه به طور کلی در بخش درآمدهای دولت در بخش مالیات بر کالاها و خدمات عوارض خروج مسافر از مرزهای کشور ۱۵۰۰ میلیارد تومان پیش‌بینی شده بود. در این بین، افزایش عوارض خروج از کشور واکنش‌هایی را در زمان ارائه لایحه برانگیخت و از آنجا که در لایحه بودجه رقم دقیقی برای عوارض خروج از کشور تعیین نشده بود و برخی اعداد متفاوتی را برای عوارض خروج از کشور اعلام کردند؛ در آن زمان رئیس سازمان برنامه و بودجه گفت اینگونه نیست و پیشنهاداتی در دولت درباره عوارض خروج از کشور مطرح است که از جمله آن تعیین درصدی از نرخ بلیت است، ولی هنوز هم این پیشنهاد بررسی و تایید نشده است. به گزارش ایسنا، آخرین آمار حاکی از آن است که میزان مالیاتی که دولت از مسافران برای خروج از کشور اخذ کرده، در ۸ ماه امسال از کل سال ۱۴۰۰ بیشتر است. همچنین بررسی آمارهای عملکرد درآمدی سازمان امور مالیاتی نشان داد که در شش ماهه نخست امسال بیش از ۱۰۸۵ میلیارد تومان عوارض خروج از کشور دریافت شده است. این میزان در هفت ماه امسال به بیش از ۱۲۶۱ و در هشت ماه سال ۱۴۰۱ نیز به ۱۴۱۳ میلیارد تومان رسیده است. این درحالی است که طبق عملکرد درآمدهای مالیاتی کل کشور طی سال ۱۴۰۰، میزان عوارض خروج از کشوری که دریافت شد ۱۲۰۴ میلیارد تومان بود.

گزارش خبری

هشدار! منابع زیرزمینی «آب» رفتند

وابستگی ۵۵ درصدی تامین آب کشور به منابع آب زیرزمینی موجب کسری ۱۴۳ میلیارد مترمکعبی سفره‌های زیرزمینی در طول چند دهه گذشته شده که پیامد آن فرونشست زمین، آلودگی و شوری آب‌های زیرزمینی است، این وابستگی ۵۵ درصد متوسط کشوری بوده و در بسیاری از استان‌ها این وابستگی به مرز اضطرار رسیده است.

به گزارش ایسنا، در حال حاضر ۵۵ درصد کل آب مصرفی کشور از منابع زیرزمینی برداشت می‌شود، این در شرایطی است که در ۱۶ استان کشور بیش از ۶۰ درصد و هشت استان بیش از ۸۰ درصد مصارف آب خود را وابسته به آب زیرزمینی هستند، خراسان‌رضوی، خراسان جنوبی، کرمان، فارس، یزد، هرمزگان، البرز و همدان حدود ۸۰ درصد از سبد تامین آب را از طریق سفره‌های زیرزمینی تهیه می‌کنند.

برداشت بی‌رویه آب از منابع استراتژیک زیرزمینی موجب شده است تا ۲۷۷ دشت کشور در حالت بحران آبی و ۱۴۳ دشت در وضعیت فراتر از بحران یا به عبارتی ممنوعه بحرانی جای بگیرند. ایران دارای اقلیم خشک و نیمه خشک بوده و دارای متوسط بارش ۲۵۰ میلی‌متر است که این میزان بارش حدود یک سوم متوسط جهانی است.

از طرفی متوسط بارش کشور در گذر زمان رو به کاهش بوده به طوری که میانگین بارش ۵۳ ساله کشور حدود ۲۵۰ میلی‌متر بوده در حالیکه میانگین ۱۳ ساله اخیر به ۲۳۲ میلی‌متر کاهش یافته است. در کنار روند کاهشی بارش کشور، روند افزایشی دما باعث افزایش تبخیر و کاهش سهم بارش‌های مؤثر شده و شرایط مذکور در کنار تغییرات عوامل اجتماعی و اقتصادی در طول سالیان گذشته و همچنین عدم اتخاذ تصمیمات متناسب و سازگار با شرایط کم‌آبی، باعث عدم تغذیه مناسب و افت تراز آب زیرزمینی شده و همین امر باعث محدودیت منابع آب در دسترس می‌شود. بر اساس آخرین آمار موجود، تعداد محدوده‌های مطالعاتی ممنوعه و ممنوعه بحرانی کشور به ۴۲۱ محدوده رسیده است. روند نزولی آبخوان‌ها باعث وقوع کسری مخزن شدید شده که بر اساس متوسط ۲۰ سال اخیر، مقدار کسری مخزن سالانه حدود ۴.۴ میلیارد مترمکعب است. با توجه به آنچه در بخش مصارف آب کشور شاهد هستیم، به طور سالانه حدود ۹۸ میلیارد مترمکعب آب در سطح کشور مصرف می‌شود که بخش عمده آن حدود ۹۰ درصد در بخش کشاورزی است.

■ نبود توسعه متناسب با آمایش سرزمین

محمود زارعی، پژوهشگر اقتصادی در این رابطه گفته است: عدم توسعه متناسب با آمایش سرزمینی، عدم هماهنگی بین‌بخشی، خرد بودن اراضی کشور، بی‌توجهی نسبت به برخورد با متخلفان و اتکا به سیاست مدیریت عرضه به‌جای مدیریت تقاضا، بخشی از انباشت مشکلات مدیریتی است که در طول زمان موجب تعمیق مشکلات آبی کشور شده، از سوی دیگر سوگیری شناختی مردم نسبت به فراوانی و در دسترس‌بودن آب، تک‌بعدی‌نگری نسبت به بحران آب و عدم دخیل‌سازی تغییرات اقلیمی در محاسبات ذهنی خود منجر به مصرف بی‌باکانه آب در کشور شده است. وی با بیان اینکه آنچه رخ داده حاصل سال‌ها انباشت مشکلات مدیریتی و فرهنگی است، حل بحران فردا نیازمند تدبیر امروز است. رسیدن وضعیت آبی کشور به نقطه تعادل نیازمند کاهش ۱۱ میلیارد مترمکعبی مصرف آب سالانه در کشور است، گفت: اجرای کامل الگوی کشت، کاشت محصولات کشاورزی که منجر به کاهش ۱۷ درصدی مصرف آب در بخش کشاورزی شود، فرهنگ‌سازی آب مبنا، استفاده از فناوری فضایی برای پایش مستمر وضعیت آبی کشور، اصلاح حکمرانی آبی و تمرکز بر مدیریت تقاضا به‌جای افزایش عرضه و توجه به توسعه پایدار بدون اتکا به منابع آبی همگی بخش از اقداماتی است که تمامی افرادی که در چارچوب جغرافیایی ایران زیست می‌کنند از مسئولان گرفته تا مردم می‌بایست به دنبال اجرای آن باشند تا بتوانند نفس آتشین اژدهای سرکش بحران آب را از سر نسل‌های آتی این سرزمین بزدایند. به‌صورت معمول در ایران متوسط میزان بارش سالانه، یک‌سوم متوسط جهانی و یک‌دوم متوسط بارش در آسیاست، در کنار این بارش کمتر از متوسط جهانی، کاهش نزولات جوی به نسبت متوسط چندساله اخیر در کشور حاکی از برهم‌خوردن شدید شرایط اقلیمی است، موضوعی که اگرچه مختص ایران نیست، اما آسیب‌پذیری ایران از تغییرات اقلیمی نسبت به سایر کشورها بسیار شدیدتر است. افزایش ۱.۱ درجه‌ای متوسط دمای کشور که منجر به کاهش حجم یخچال‌های طبیعی و ماندگاری کمتر برف در ارتفاعات شده است در کنار افزایش حجم بارش‌های پراکنده و کوتاه‌مدت، روند روان‌آب‌ها و رودخانه‌های کشور را تحت‌تاثیر قرار داده است.

■ کدام دشت‌ها بیشترین فرونشست را دارند؟

از سوی دیگر با توجه به بهره‌برداری بیش از حد از منابع آب زیرزمینی پدیده فرونشست در بسیاری از مناطق گزارش شده است، آنطور که حمید رحمانی، معاون مدیرکل دفتر توسعه نظام فنی، بهره‌برداری و دیسپاچینگ برق‌آبی شرکت مدیریت منابع آب ایران در یادداشتی اعلام کرده ایران در منطقه‌ای کم آب و بطور تقریبی خشک قرار دارد، میزان آب‌های سطحی و ریزش‌های جوی کم بوده و در بسیاری از نقاط با حفر چاه و قنات سعی شده آب مورد نیاز از سفره‌های زیرزمینی تامین شود، در نتیجه با برداشت بی‌رویه از این منابع، به تدریج سطح آب زیرزمینی پایین رفته و در ادامه منجر به فرونشست زمین شده است.

به گفته وی سازمان زمین شناسی کشور به عنوان مسئول بررسی مخاطرات زمین شناسی کشور، بررسی‌ها و اندازه‌گیری‌هایی را در نقاط مختلف انجام داده است.

اولین گزارش این سازمان در سال ۱۳۷۷ در رابطه با فروچاله اختیار آباد کرمان تهیه شده و در دشت کبودراهنگ و فامنین استان همدان نیز فروچاله‌های متعددی دیده شد. در ادامه کارشناسان سازمان زمین شناسی کشور در سال ۸۰ تا ۸۱ بررسی‌های جامعی را جهت بررسی سازوکار فرونشست‌ها و خطرات ناشی از آنها انجام دادند. رحمانی اظهار کرد: تاکنون با استفاده از روش تداخل سنجی رادار (InSAR)، محدوده و نرخ فرونشست در دشت‌های ۵ استان کشور شامل استان‌های تهران، خراسان رضوی، قزوین، کرمان و اصفهان مشخص شده است و حدود ۱۰۰ فروچاله در ایران شناسایی شده که بیشترین تعداد آنها در استان همدان و بزرگترین آنها در اختیار آباد کرمان قرار دارند. سازمان زمین شناسی و اکتشافات معدنی کشور همچنان در حال شناسایی پهنه‌های دارای پدیده فرونشست و مطالعات تکمیلی در این زمینه است.

■ سخن پایانی

کاهش منابع زیرزمینی آب در استان‌های وابسته و وقوع فرونشست می‌تواند چالش‌های جبران‌ناپذیری را ایجاد کند، هر چند در سال‌های اخیر اقداماتی در این راستا انجام شده اما روند نزول آب‌های زیرزمینی و پیامدهای آن گویای وجود چالش‌های بی‌شمار در این حوزه است که می‌بایست بیش از این مورد توجه قرار بگیرد.